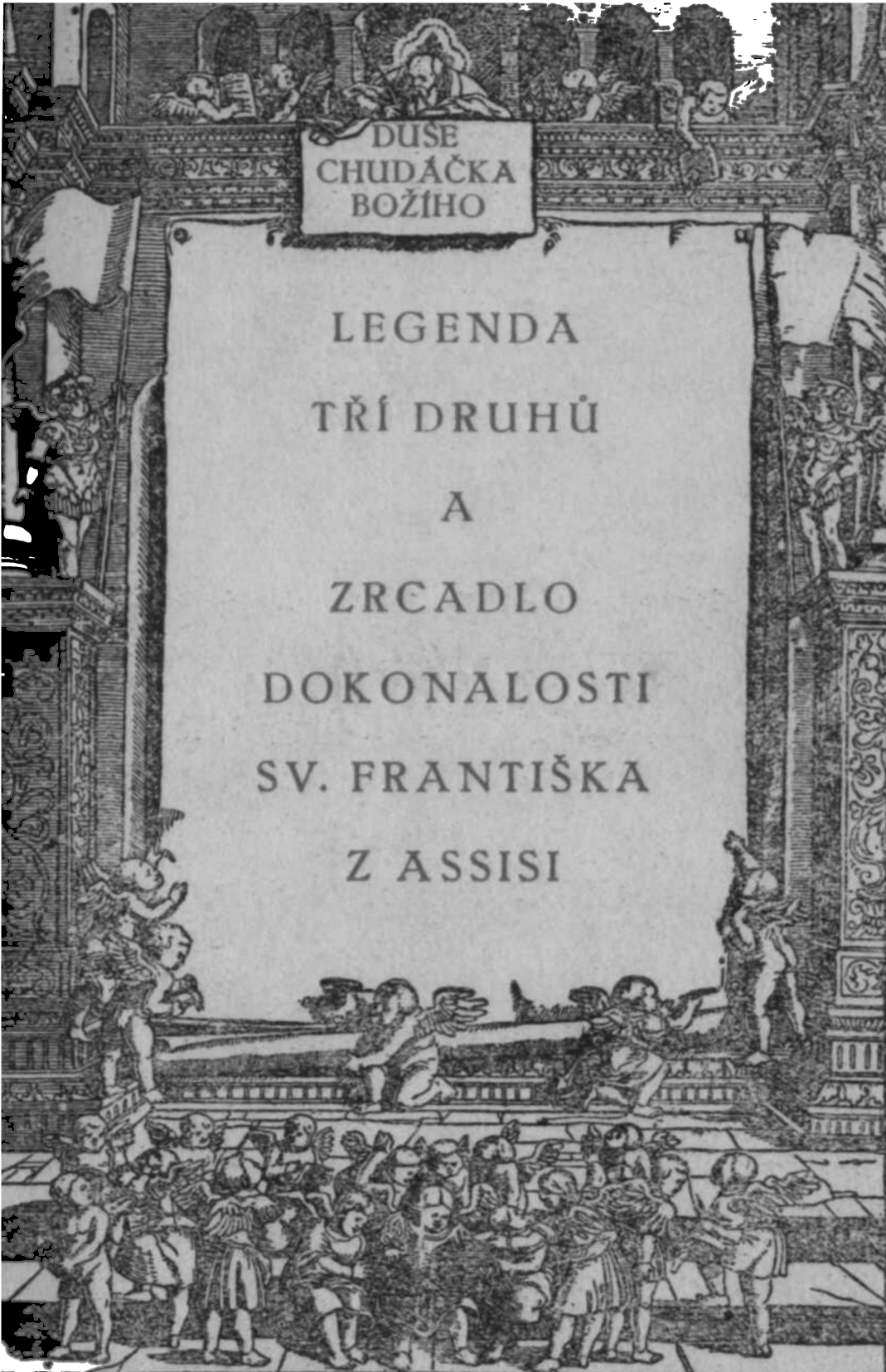

DUŠE CHUDÁČKA BOŽÍHO

LEGENDA TŘÍ DRUHŮ

LEGENDA TŘÍ DRUHŮ
A ZRCADLO DOKONALOSTI
SVATÉHO FRANTIŠKA

DUSE
CHUDÁČKA
BOŽÍHO

LEGENDA
TŘÍ DRUHŮ
A
ZRCADLO
DOKONALOSTI
SV. FRANTIŠKA
Z ASSISI

Nihil obsat.

P. BONAVENTURA,
censor librorum.

Imprimari potest.

Pragae, die 13. Augusti 1919. N. 994.

Dr. J. CAPISTRANUS VYSKOČIL,
Minister Provincialis.

Imprimatur.

Ab Archiepiscopali Ordinariatu Pragae, 3. Septembris 1919
Nr. 11888.

Dr. MAURITIUS PÍCHA,
vicarius generalis.

*Roku 1226 umřel
svatý František z Assisi.
Avšak neumřela jeho duše. Po
700 let žije a právě nyní má sílu oži-
viti umírající svět, hynoucí nemocí hmoty...
Poznejme tu duši Chudáčka Božího z nejkrásnějších
legend jeho života, které napsány jeho druhy, proními
bratřími františkánského řádu, podávají jediné nej-
správnější obraz nitra a snah velikého Světce !
Svatý Františku, přijď a životem svým zasviť
do temnot dnešního světa ! · Tvůj zářný
život buď dennicí nových lepších
dob, kde nebude proklínání,
protože všude bude
svítit slunce
lásky...*

LEGENDA TŘÍ DRUHŮ

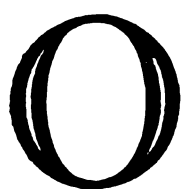
UVOD. – Toto jest několik záznamů, napsaných třemi druhy svatého Františka o jeho životě a obcování ve světě a o jeho podivuhodném a úplném obrácení. Též v dokonalosti původu a základu řádu, jak se jevila v něm a v prvních bratřích. *Důstojnému o Kristu otci a bratru Krescenciovi, z Boží milosti generálnímu ministru, – bratr Leo, bratr Rufino a bratr Angelo, kdysi druhové přeblaženého Františka, byť i nehodní, ozkazují povinnou a oddanou úctu o Hospodinu.*

Protože z rozkazu minulé generální kapituly a Vašeho jsou povinni bratři posílati Vašemu Otcovství zprávy o znameních a zázracích přeblaženého otce Františka, které jsou známy nebo mohou býti nalezeny, rozhodli jsme se, protože jsme s ním, ač nehodní, po delší čas žili, oznámiti Vaší Svatosti pravdivě několik úryvků z mnohých událostí jeho života, které jsme sami viděli, nebo o nichž jsme měli příležitost dověděti se od jiných svatých bratří, a to zvláště od bratra Filipa, visitátora Chudých paní, od bratra Illumináta z Hradce, od bratra Matouše z Marignana, od bratra Jana, jenž byl druhem ctihodného otce a bratra Jiljího a od něho se dověděl o přemnohých těch událostech, a od bratra Bernarda, svaté paměti, prvního druha svatého Františka; nespokojili jsme se vypsati toliko zázraky, kteréž svatosti nepůsobí, nýbrž ji toliko potvrzují, ale hleděli jsme ukázati také význačné rysy jeho svatého života a jeho dobrou vůli k dosažení všeho, co jest svatého; ke chvále a slávě nejvyššího Boha i přesvatého otce a k povzbuzení těch, kdož se snaží následovati jeho šlépějí.

Nepsali jsme však na způsob legendy, protože legendy o jeho životě a o zázracích, které skrze něho Pán učinil, byly již napsány, nýbrž natrhali jsme jakoby na krásném luhu několik kvítek, jež jsme uznali za nejkrásnější, nesledující dějového pořadu, nýbrž opomíjejíce zpravidla mnohých věcí, které jsou vypravovány ve zmíněných legendách řečí pravdivou i bohatou. K nim můžete tedy přidati těchto několik vypravování, uznáte-li to za správné. – Neboť máme zato, že kdyby ty události byly ctihodným mužům, kteří složili zmíněné legendy, známy, nebyly by jich opomenuli, neboť aspoň pro jejich cenu by je byli přidělili svým ozdobným slohem.

Kéž Vaše Otcovství jest vždy zúplna zdrávo ve jménu Ježíše Krista, v němž Vaší Svatosti se pokorně a oddaně poroučíme jakožto Vaši oddaní synové.

Dáno v klášteře v Grecciu dne 11. srpna l. P. 1246.

FRANTIŠKOVĚ NAROZENÍ, MARNIVOSTI, LEHKOMYSLNOSTI A MARNOTRATNOSTI A JAK Z TOHO DOSPĚL KE ŠTĚDROSTI A K LÁSCE K CHUDÝM. ~ František pocházel z města Assisi, které leží v kraji údolí spoletského, a byl na před od matky pojmenován Janem. Když se však vrátil jeho otec z Francie, nazval syna, za své nepřítomnosti zrozeného, Františkem.

Když dospěl, byl velmi bystrým a provozoval zaměstnání otcovo, obchod. Úplně však jiným způsobem, protože byl veselejší a volnějši, vyváděl veselé kousky a rád zpíval. Potuloval se ve dne v noci městečkem s hochy sobě podobnými; velmi štědře rozdával a všechno, co mu náleželo a co si vydělal, promarnil v hostinách a podobných zábavách. Proto býval kárán mnohdy od svých rodičů, kteří mu vytýkali, že utrácí pro sebe i pro jiné, jakoby ani nebyl jejich synem, nýbrž pocházel z nějakého domu knížecího. Protože však byli bohatí a měli jej velmi rádi, trpěli mu takové věci, nechtějíce si ho pohněvati. Jeho matka říkala sousedům, když odsuzovali jeho marnotratnost: „Co si myslíte o mém synu? Milostí boží může se státi ještě i synem božím.“ ~ František byl nejen štědrým, až skoro marnotratným, nýbrž liboval si i v nádherném oděvu, dávaje sobě šiti dražší šaty než slušelo jeho stavu. Byl tak marniv, že někdy oblékal oděv sešitý ze dvou kusů látky drahé a nejlacinější hadroviny.

Přes to však byl od přirozenosti dvorným v chování i v řeči podle své srdečnosti; nikomu neřekl slovíčka křivého nebo potupného. Ba, ač byl mladíkem veselým a bu-

jarým, umínil si, že na nepočetné řeči ani neodpoví. Proto se roznesla o něm pověst po celé krajině, a kdož jej poznali, říkali o něm, že vykoná v životě něco neobyčejného.

Po těch stupních cností došel tak veliké ctnosti, že když se potom obrátil, říkával: „Když jsi tak štědrým a dvorným k lidem, od nichž nedostaneš jiné odplaty, leč pomíjející a marnou přízeň, jest záhodno, abys i k Bohu, jenž jest nejštědřejším odplatitelem svých chudých, byl dvorným a štědrým.“ Již tehdy měl v oblibě chudé a uděloval jim hojně almužen. A ač byl kupcem, přece nejmarknivějším způsobem vyhazoval světské bohatství. Jednoho dne stál v krámě zamyšlen nad nějakým podnikem a tu přišel k němu žebrák a prosil pro lásku Boží o almužnu. On však, zaujat myšlenkami na zisk a obchod, odbyl jej a nedal mu ničeho; ale osvícen Boží milostí, ihned se pokáral za svou velikou nezdvořilost řka: „Kdyby tě byl prosil onen chudšas za něco jménem velikého knížete nebo barona, jistě bys mu jeho prosbu vyplnil. Čím spíše jsi to měl učiniti pro krále králů a Pána všech?“ Proto si ustanovil od té chvíle, že nikdy již neodepře pomoci žádané ve jménu tak velikého Pána.

JAK BYL ZAJAT V PERUGII A O DVOU ZJEVNÍCH, KTERÁ MĚL, KDYŽ HODLAL SE STÁT RYTÍŘEM. – Jednoho léta vypukla potyčka mezi Perugií a Assisi, a František byl v Perugií zajat spolu s mnohými spoluobčany. Protože byly známy jeho šlechtické mravy, byl vsazen do žaláře lepšího s ostatními rytíři. –

Když jednoho dne spoluzajatci byli zvláště zarmoucení, on, jsa od přirozenosti veselé povahy, netvářil se jediný truchlivě, nýbrž byl jakoby rozradostněn. Proto jej káral jeho druh a pravil mu, že si počíná jako blázen, raduje se z pout. Ale František mu odpověděl živým hlasem: „Co si o mně myslíte? Po celém světě budou přede mnou padat všichni na kolena.“ Když jeden rytíř, s nímž byl uvězněn, urazil jednoho spoluzajátce a všichni se rozhodli opustiti jej za to, jediný František mu neodepřel přátelství a druhé s ním smířil. Po roce byla umluvena smlouva mezi zmíněnými městy, a František se vrátil s ostatními zajatci do Assisi.

Za několik let vypravil se do boje jeden rytíř z města Assisi, aby vtrhl do Apulie za kořistí a dobyl si čestného vítězství. Jak o tom zaslech František, hned se mu ten plán zalíbil, a aby byl přijat mezi rytíře, spěchající do družiny Gentilovy, dal si zhotoviti, jak jen mu bylo možno, nádherný oděv rytířský; byl chudší než jeho bohatý soused, vůdce výpravy, ale nemírnější v štědrém plýtvání.

Jedné noci, když se již úplně rozhodl, že vykoná svůj záměr, a když již byl pln touhy po dobrodružné cestě, byl navštíven od Pána, jenž jej, jakožto člověka toužícího po slávě, chtěl přivábiti a naplniti touhou po nejvyšší míře slávy. Když totiž té noci spal, zjevila se mu tajemná postava a zavolavši ho jménem, vedla jej do půvabného paláce krásné nevěsty. Tam bylo plno vojenské zbroje, třpyticích se štítův a jiných zbraní rozvěšeno po zdích a připraveno k válečnému tažení. František se velmi zaradoval a v duchu se divě tázal se, či jsou ty zbraně tak zářící a či

palác tak nádherný? A tu mu bylo odpověděno, že všechno to i s palácem náleží jemu a jeho vojínům. Na ta slova naplněn byl tak radostným úžasem, že se probudil; bylo již jitro, a František smýšleje dosud svěťácky jako ti, kdož dosud neokusili úplně ducha Božího, vykládal si vidění tak, že se stane velikým knížetem a že sen jest předpovědí velikého zdaru. Rozhodl se najisto táhnouti do Apulie a státi se vojínem u jmenovaného knížete. Od té chvíle byl tak neobyčejně vesel, že se tomu mnozí až divili, a když se ho tázali po příčině jeho veselí, odpověděl: „Vím, že se stanu velikým knížetem.“

Ukázkou jeho veliké dvornosti a šlechtnosti byla událost, která se stala den před tím, kdy měl sen, a která asi byla nemalou příčinou samého vidění. Neboť toho dne daroval všechna svá roucha, která si dal nádherně zhotoviti, jednomu chudému rytíři.

Když pak již na cestě došel do Spoleta, aby táhl odtud do Apulie oddal se přemýšlení. Byl přece starostliv o svou cestu, a když v noci usnul, slyšel v dřimotách někoho, jenž se ho tázal, kam míní jíti. Když mu František vyjevil celý svůj záměr, pravil mu hlas: „Kdo ti prospěje lépe: „Pán nebo služebník?“ František odpověděl: „Pán.“ Opět mu pravil hlas: „Proč tedy opouštíš pro služebníka Pána a pro žebráka bohatého Vládce?“ A František pravil: „Co chceš, abych činil Pane?“ „Vrať se do vlasti a bude ti oznámeno, co máš činiti; neboť vidění, které jsi měl, musíš vykládati jinak.“

Probudiv se počal úsilovně přemýšlet o vidění. A jako při prvním vidění byl celý bez sebe velikou radostí a tou-

hou po časném úspěchu, tak v tomto sebral se ve svém nitru, obdivuje moc zjevení a uvažuje o něm tak pílňě, že již nemohl té noci usnouti. Za svítání vrátil se spěšně do Assisi a s radostí i veselím očekával vůli Páně, který mu toto byl zjevil a slíbil mu svou spásu. A tu již smýšlel jinak, rozhodl se, že do Apulie nepůjde a že se ve všem bude řídit vůli Boží.

JAK POPRVÉ NAVŠTÍVIL PÁN SRDCE FRANTIŠKOVO ZÁZRAČNOU SLADKOSTÍ, PRO KTEROU POČAL PROSPÍVATI V POHRDÁNÍ SEBOU I VŠEMI MARNOSTMI, V MODLITBĚ, ALMUŽNĚ A V LÁSCE K CHUDOBĚ. – Když se pak vrátil do Assisi, tu za několik dní jednoho večera zvolili si ho veselí druhové za vůdce, aby zase řídil utrácení peněz. Dal tedy vystrojiti nádhernou hostinu, jak ostatně častěji již učinil. Když vyšli z domu, předešli ho jeho kamarádi, prozpěvující městem; on sám s holí v ruce šel poněkud za nimi, ale nezpíval, nýbrž byl zamýšlen. A ejhle, náhle ho navštívil Pán, a jeho srdce bylo naplněno takovou líbezností, že nemohl ani promluvit ani se hnouti, že nemohl ničeho jiného cítiti ani slyšeti, než-li sladkost, která jej zbavila tělesných smyslů tak, že jak později vypravoval, kdyby jej byli tehdy rozřezali, nebýval by se pohnul s místa. Když pak se druhové ohlédli a spatřili jej tak odděleně státi, vrátili se k němu polekáni a uviděli na něm náhlou změnu. I tázali se ho: „Co jsi se tak zamyslíl, proč nejdeš s námi? Snad myslíš na svou vyvolenou?“ On jim přisvědčil: „Máte pravdu, pojal jsem záměr oženiti se s nevěstou vznešenou a bohatou a vzácnější, než-

li jste kdy viděli.“ Oni se mu vysmáli. Ale František jim to řekl ne ze sebe, nýbrž z Božího vnuknutí; neboť tou nevěstou, kterou si vyhlédl, byla řehole, kterou později založil, nad jiné vznešenější a bohatší i krásnější cností svaté Chudoby.

Od toho dne počínal si oškliviti a pohrdati tím, co dříve byl miloval, ne však posud úplně, protože dosud nebyl zcela prost marnivosti světské. Brzo však uchýlil se do samoty, a snažil se ukrýti ve svém nitru Ježíše Krista a skrýti před očima posměváčků perlu, které hodlal získati pohrdáním všemi věcmi Častěji, téměř denně, oddával se modlitbám a nutkala ho k tomu jakási sladkost, která jej často naplňovala a vybízela ho uchýliti se k modlitbě z ulice i jiných hlučných míst. A ač již dříve byl dobrodějem chudiny, od té chvíle si ještě pevněji umínil, že neodepře žádnému žebráku almužny, když bude prosit ve jménu Páně, nýbrž že bude rozdávati almužnu ještě ochotněji a ve větší míře. Proto, kdykoliv ho prosil nějaký chudás o almužnu mimo jeho dům, ušetřil mu peněz, když měl. Když jich neměl sebou, daroval mu čepici nebo obuv, jen aby nenechal žebráka s prázdnou. Když ani toho neměl, odešel do ústraní, vysvlékl košili a dal ji žebrákovi, aby si ji odnesl ve jménu Božím. Kupoval také potřeby pro ozdobu kostelů a posílal jej potají chudým kněžím.

Když pak za nepřítomnosti otcovy byl sám doma i když jen sám s matkou obědval, nakrájel na stůl tolik krajíčků, jakoby připravoval pro celou rodinu; když se ho matka ptala, proč klade tolik chleba na stůl, pravil jí, že připravuje almužnu pro chudé, protože si umínil obdarovati každé

ho, kdo ho bude pro Boha prositi. Matka mu trpěla tyto zvláštnosti milujíc jej více než ostatní děti, a skrývala jeho počínání v tichém údivu v duši. Neboť jako dříve vstávával od stolu bez rozmýšlení, když naň volali jeho druhové, nic nedbaje, že zarmucuje rodiče svým nezřízeným počínáním, tak nyní činil podobně, ale proto, aby podělil žebráky, jakmile je spatřil nebo slyšel.

Proto jsa již tolik změněn milosti Boží, ač dosud chodil v oděvu světském, zatoužil odejít do nějakého neznámého města, kde by mohl jako cizinec odložit své roucho a obléci se do šatů žebráckých a zkusiti žebrati pro lásku Boží. I stalo se, že přišel do Říma na pout. Vstoupil do chrámu sv. Petra a vida, že peněžní dárky na velechrám jsou jen nepatrné, pravil sám u sebe: „Kníže apoštolské přec zasluhuje tak veliké úcty; proč dávají lidé tak málo kostelu, kde odpočívá jeho tělo?“ A hned pln horlivosti vynímá plnou hrst zlaťáků z brašny a hází je do okenního výklenku u oltáře s takovým hřmotem, že upozorňuje všechny okolo stojící a uvádí je v obdiv nad tak skvělým darem. Vyšed pak před bránu chrámovou, kdež byl shromážděn zástup žebráků, vyměnil si po straně s jedním oděv a potom stojí na schodech chrámových, prosil o almužnu s ostatními žebráky jazykem francouzským, neboť frančtinou hovořival velmi rád, ač jí dokonale neovládal. Potom se opět oblékl do svých šatů, vrátil se do Assisi a prosil Pána, aby řídil jeho životní cesty. Neboť nikomu nezjevoval svého tajemství a nikoho se neptal o radu, jen Boha samého, jenž ho počal vésti po svých cestách, a někdy biskupa z Assisi; neboť

tehdy nenalezl nikde pravé chudoby, po které toužil nade všecko na světě, rozhodnuv se v ní žiti i umříti.

JAK SE NAUČIL Z OŠETŘOVÁNÍ MALOMOCNÝCH PŘEMÁHATI SEBE A OKOUŠETI SLADKOSTI V TĚCH VĚCECH, KTERÉ MU DŘÍVE BYLY HOŘKÝMI. – Když se jednoho dne vroucně modlil k Pánu, bylo mu řečeno: „Františku, všemi věcmi, které jsi byl miloval tělesně a po nichž jsi toužival, musíš pohrdati a jich nenáviděti, chceš-li jednati podle mé vůle; jakmile tak počneš činiti, stane se tobě to, co ti bylo dříve příjemno a sladko, těžkým a odporným; ale z toho, čeho jsi se dříve hrozíval, budeš čerpati velikou slast a nesmírnou něhu.“

Raduje se z toho a posílen v Pánu, projížděl se na koni poblíže Assisi a spatřil jednoho malomocného. A právě proto, že se dříve velmi štilíval malomocných, přemohl se teď, sestoupil s koně, podal nemocnému peníz a při tom mu políbil ruku. A dav se od něho políbíti polibkem pokoje, sedl na kůň a jel dále. Od té chvíle pohrdal víc a více sebou, až dospěl milosti Boží k úplnému vítězství nad sebou.

Po několika dnech odešel s velkou částkou peněz do nemocnice malomocných. Tam svolal všechny ty chudáky, každého podaroval a při tom mu políbil ruku. A když pak odešel, tu opravdu, co mu dříve bylo protivno: pohled a dotek malomocných, obrátilo se mu ve sladkost. Říkával, že pohled na malomocné býval mu tak odporným, že jich nemohl netoliko spatřiti, nýbrž ani k jejich obydlím se při-

blížití. A když přece někdy se stalo, že šel kolem jejich příbytku, nebo že je spatřil, tu, ač jej dobré hnutí zbožnosti vybídlo k darování almužny rukama nějaké jiné osoby, přece se zahaloval a nos si ucpával rukama. Avšak milosti Boží stal se potom tak důvěrným přítelem malomocných, že, jak sám svědčí v Závěti, pobýval rád mezi nimi a pokorně jim posluhoval.

Obrátiv se tedy po návštěvě nemocných na cesty dobré, pojal sebou jednoho přítele, kterého velmi miloval, do samoty a sdělil mu, že našel veliký a vzácný poklad. Onen muž zajásal a ochotně ho následoval. František ho vedl k jedné jeskyni a tam ho zanechal dychtícího po pokladu před vchodem; sám však uchýlil se dovnitř a naplněn zvláštním nadšením, modlil se k Otci a toužil po tom, aby se nikdo nedověděl toho, co tam konal, než-li sám Pán, jehož se tázal o radu, jak nabýti pokladu nebeského. Když to zpozoroval nepřítel pokolení lidského, snažil se odvésti jej od počatého dobra, naháněje mu strachu a hrůzy. V Assisi žila ohavně hrbatá žena a tu uvedl zlý duch muži Božímu na pamět a vyhrožoval mu, že její hrbatost uvrhne na něho, nevzdá-li se svých úmyslů. Ale statečný bojovník Boží vysmál se pohrůzkám ďábelským a modlil se v jeskyni, aby Bůh řídil jeho cesty. Bylo mu snáseti nesmírných utrpení a úzkosti mysli; nemohl nabýti vnitřního klidu, dokud nevykonal svého díla, o němž tušil, že je má provést; v jeho duši honily se divě nejrůznější myšlenky, a ty ho velmi citelně sužovaly. Uvnitř hořel ohněm Božím a požáru mysli nedovedl utajiti navenek. Litoval, že tolik hřešil, a hříšné skutky minulé nebo přítomné už

ho netěšily. Dosud však neměl dosti důvěry, že jim odolá v budoucnosti.

Když pak vycházel z jeskyně ke svému druhovi, zdálo se, že jest změněn v jiného člověka.

JAK UKŘIŽOVANÝ PONEJPRV FRANTIŠKA OSLOVIL A JAK OD TÉ DOBY NOSIL V SRDCI UTRPENÍ KRISTOVO AŽ DO SMRTI. • Jednoho dne, když horlivěji než obyčejně vzýval Boha o milosrdenství, ukázal mu Pán, že mu bude za nedlouho oznámeno, co má činiti. Od té chvíle byl naplněn tak radostným vzrušením, že již nemohl radosti zadržeti, přes to, že nechtěl zmíniti se lidem o svém tajemném štěstí. Proto mluvil opatrně a vymlouval se obrazně, že již nehodlá táhnouti do Apulie, nýbrž že bude ve své vlasti konati skutky vznešené a neobyčejné.

Když ho pozorovali jeho druzi tak změněného, (neboť myšlenkami byl už od nich daleko, ač se k nim dosud někdy tělesnou přítomností družil) tázali se ho opět žertem: „Snad se nechceš oženiti?“ A on jim odpověděl obrazně, jak již dříve bylo vypravováno.

Po několika dnech, když šel okolo kostelíčka sv. Damiana, zavolal naň vnitřní hlas, aby vstoupil k modlitbě. Vstoupiv tam, počal se vroucně modlit před obrazem Ukřižovaného. A tu jej oslovil Ukřižovaný hlasem milým a přívětivým: „Františku, což pak nevidíš, že jest můj dům zpustošen? Jdi tedy a oprav mi jej!“ A on pravil třešsa se a pojat hrůzou: „Ochotně tak učiním, Pane!“ Rozuměl totiž, že mu to bylo řečeno o onom kostelíku, který

byl stářím na spadnutí. Z té rozmluvy byl naplněn tak velikou radostí a osvícen takovým světlem, že pevně cítil v duši, že to byl Kristus, který k němu mluvil. Vyšel pak z kostelíka, spatřil vedle seděti kněze, a tomu udělil něco peněz z brašny a děl mu: „Pane, prosím vás, račte koupiti oleje a udržujte stále světlo před Ukřižovaným; až vám peníze dojdou, dám vám další potřebnou zálohu.“

Od této chvíle bylo jeho srdce poraněno a rozplývalo se vzpomínkou na utrpení Páně, takže po celý život nosil v srdci otisky ran Pána Ježíše, jak se potom výrazně ukázalo, když se obnovily na jeho těle zázračným a velmi zřejmě dokázaným způsobem. Od té chvíle se tak velice umrtvoval, že ať zdráv, ať nemocen, byl velmi přísný na své tělo a málo kdy nebo skoro nikdy sobě nepohověl; pročež umíraje vyznal se, že se velmi prohřešil na bratru těle.

Jednou kráčel blízko kostela Svaté Marie Porciunkulské a hlasitě naříkal a sténal. Slyše to jeden duchovní člověk, domníval se, že František trpí nějakou nemocí nebo bolestí. A jat soucitem tázal se, proč pláče. František pravil: „Oplakávám utrpení Pána mého Ježíše Krista a nestyděl bych se oplakávati ho hlasitě po celém světě.“ Onen muž počal spolu s ním hlasitě naříkati. Často také, když vstával od modlitby, zdálo se, že má oči plny krve, neboť plakával velmi hořce. Netrýznil se však pouze pláčem, nýbrž i odpíráním si pokrmu a nápoje na památku utrpení Páně.

Proto, když seděl někdy s lidmi u stolu a předkládali mu některé pokrmy, které rád jídal, snědl toliko nepatrnou část; ale našel si vždy nějakou výmluvu, jen aby nebylo

patrně, že se jich zříká ze zdrželivosti. A když stoloval s bratřími, přimíchal k pokrmům popela, a bratřím, aby zakryl svou umrtvenost, říkával, že bratr popel jest čistotný. Kdysi se posadil za stůl a tu jeden bratr vypravoval, že blažená Pana byla jednou při obědě v takové nouzi, že neměla zholat ničeho, čeho by podala svému Synáčkovi k jídlu. Uslyšev to muž Boží, velmi bolestně povzdechl a odešel od stolu, pojídal chléb na holé zemi. Velmi často, sedě u jídla, za chvíli na počátku obědu přestal jíst a nejedl již ani nepil, jsa zaujat rozjímáním o nebeských věcech. Tu si přával, aby ho nikdo nerušil svou řečí, vzlykaje z hloubí srdce hlasitými povzdechy. Říkával bratřím, aby, když jej uslyší tak vzdychati, velebili Boha a modlili se za něho.

Zmínili jsme se mimochodem o jeho pláči a zdrželivosti, abychom ukázali, že po zmíněném zjevení a oslovení Ukřižovaného byl vždycky až do smrti podoben trpícímu Kristu.

JAK POPRVÉ UTEKL PRONÁSLEDUJÍCÍMU JEJ OTCI A PŘÍBUZNÝM A JAK BYDLEL U KNĚZE KOSTELÍČKA SVATÉHO DAMIÁNA, DO JEHOŽ OKENNÍHO VÝKLENKU VHODIL PENÍZE. « Rozradostněn zjevením a tím, že k němu Ukřižovaný promluvil, povstal a požehnal se křížem; a sednuv na kůň a naloživ látky rozličných barev, dojel k městu, jménem Foligno; tam prodal koně i celý náklad a hned se vrátil ke kostelíčku sv. Damiána. A naleznuv tam chudobného kněze, políbil mu pln víry a úcty ruku a nabízel mu utržené pe-

níze. Oznámil mu také podrobně své touhy. Kněz ustrnul; podívoval se jeho náhlému obrácení, ale hned mu neuvěřil, mysle si, že se mu posmívá. Nabízených peněz nechtěl. Ale František stál vytrvale na svém, snaže se vzbuditi přesvědčivými slovy knězovu důvěru a prosil ho snažně, aby mu dovolil zůstat u něho. Posléze vyhověl kněz jeho přání, ale peněz nepřijal, obávaje se rodičů Františkových. Ale František, aby dokázal, že penězi doopravdy opovrhuje, hodil je do okenního výklenku, ceně je zrovna tak nízko jako pouhý prach.

Zatím co se František zdržoval na tom místě, obcházel jeho otec a hledal ztraceného syna. Slyše, že se tak změnil a že žije tak divně u sv. Damiána, byl naplněn velikou bolestí a zármutkem; svolal známé a sousedy a s nimi hnal se na zmíněné místo. František však, nový vojín Kristův, uslyšev nadávky pronásledovatelův a tuše jejich blízký příchod, ponechal otce svého ve hněvu a utekl do skrýše, kterou již si byl připravil, a tam se skrýval celý měsíc. Skrýše byla známa jen jednomu sluhovi z jeho otcovského domu a ten mu někdy tajně donesl trochu jídla. František je pak pojídal v úkrytu a zkropen deštěm slz, prosil neustále Pána, aby ho vysvobodil ze škodlivého pronásledování a aby jeho zbožné touhy splnil svou laskavou přízní.

A tak František pro stálý půst a pláč rozmáhal v sobě vnitřní oheň a protože se ustavičně modlil, počal nedůvěřovati své vlastní síle a snaze a celou naději vzdal se Pánu; a Pán, ač dosud jeho duše byla plna temné nejistoty, vyhlil do ní zvláštní neobyčejnou radost a osvítil ji podivným

světlem. A tu, jsa tím všecek rozohněn, vyběhl z jámy a ubíral se čilý a vesel neprodleně do Assisi. Obrněn zbrojí důvěry v Krista a roznícen božským žářem, jal se sám sobě vyčítati zbabělost a marný strach a vydal se na veřejnost rukou i ranám svých pronásledovatelů. Když ho spatřili jeho dřívější přátelé, posmívali se mu, pokřikovali na něho jako na ztřeštěnce a blázna a házeli po něm na ulicích blátem a kamením. Uzřevše takovou změnu v jeho chování a jeho přepadlou tvář, vykládali si všecko za šílenost a bláznivost. Ale voják Kristův chodil tím vším jako hluchý, nedav se odvrátiti ani změnití žádným příkořím a za všecko děkoval Pánu Bohu.

Jak se roznesla o tom pověst po ulicích a náměstích městečka, doslechl se jí posléze i jeho otec. Uslyšev, co se děje se synem, jak jej spoluobčané zlehčují, rozhodl se že ho vyhledá, ne však, aby se ho zastal, nýbrž, aby jej zlostí snad zabil. Pln hněvu hnal se po něm jako vlk po ovci a pohlcuje ho zrakem zamženým zlostí, s tváří vzteky zkřivenou, zbil ho na místě a odvlékl domů. Tam zavřeli ubožáka na několik dní do tmavého sklepa a snažil se slíby i bitím vrátiti jeho ducha světáckým marnostem. Ale František nedal se pohnouti ani slovy ani ranami; všecko snášel trpělivě a byl ještě odhodlanějším a silnějším, aby vykonal své záměry. Když potom jednou odešel otec z domu za nezbytnou povinností, tu matka, která byla sama doma, nesouhlasíc s jednáním mužovým, jala se synu svému laskavě mluvit do duše. Ale nemohouc ho vůbec odvrátiti od svatého úmyslu, ustrnula se nad ním, rozvázala mu pouta a propustila jej na svobodu. A on, dě-

kuje všemohoucímu Bohu, vrátil se na bývalé místo a používaje nyní větší svobody, jako by utvrzen zkouškou od zlých duchů, a máje vysvědčení o dobrém výsledku té zkoušky, byl od té chvíle klidnější myslí a volně a pevněji si vykračoval.

Zatím otec se vrátil a nenašed syna vylál manželce, hromadě tak hřích na hřích.

Potom běžel k obecnímu domu a naříkal si na syna o becním radním, dožaduje se jich, aby mu pomohli k navrácení peněz, které František doma vzal a odnesl. Radní, vidouce jej tak rozhněvaného, vyzvali Františka, aby se k nim dostavil, či spíše poslali proň zvláštního posla. On však odpověděl poslovi, že milostí Boží stal se již svobodným a že již není poddán pánům radním, jsa již sluhou nejvyššího Boha. Radní, nechtíce užívatí proti němu násilí, řekli jeho otci: „Od té chvíle, co vstoupil do služeb Božích, vymanil se z naší pravomoci.“

Vida tedy otec, že ničeho nezmůže u radních, stěžoval si u biskupa městečka. Biskup pak, jsa opatrným a moudrým, zavolal Františka jakožto příslušníka duchovního stavu, aby se dostavil a zodpovídal se z otcovy stížnosti. František dal poslovi biskupskému tuto odpověď: „K panu biskupovi přijdu, protože on jest otcem a pánem duší.“

Přišel tedy k biskupovi a byl od něho velmi radostně přijat. Biskup mu řekl: „Tvůj otec jest na tebe velmi rozhněván a pohoršen. Proto chceš-li Bohu sloužiti, vrať mu jeho peníze; Bůh si nepřeje, abys je věnoval na kostelní potřebu, protože jsou snad částí nespravedlivě nabytého majetku. Tvůj otec jen hřeší, a když peníze dostane na-

zpět, uklidníš jeho hněv. Jen důvěřuj synu v Boha, jediný s mužnou odvahou a neboj se, protože Bůh ti bude pomáhati a sám ti hojně poskytne, čeho potřebuješ na opravu kostela.“

Povstav tedy muž Boží a rozradostněn a posílen slovy biskupovými, přinesl mu peníze a pravil: „Pane, jsem ochoten vrátiti mu s radostí netoliko jeho peníze, nýbrž i svůj oděv.“ A vstoupiv do komnaty biskupovy, svlékl všecek šat a složiv jej a navrch položiv peníze, vyšel ven nah a před biskupem a jinými kolem stojícími zvolal: „Poslyšte všichni a pamatujte si: až do dneška zval jsem Petra Bernardona svým otcem; ale, protože jsem se rozhodl sloužiti Pánu, vracím mu peníze, pro něž se rmoutil, i všecek oděv, který mně náležival, a od té chvíle budu říkati: Otče náš, jenž jsi na nebesích, ne: otče Petře Bernardone! Při tom se ukázalo, že muž Boží nosil pod barevnými rouchy žíněný kající šat.

Potom povstal jeho otec a pln nesmírné bolesti a hněvu uchopil peníze i všecek šat a spěchal ven. Všichni, kteří byli při tom výjevu, horšili se na něho, že neponechal svému synovi ani kouska šatu. Ale nad Františkem byli zbožně dojati až k slzám. Biskup, vida do jeho duše a obdivuje jeho nadšení a statečnost, sevřel jej do náruče a přikryl ho svým pláštěm. Chápal, že jeho čin jest veden vůlí Boží a uznával, že má veliký význam. A tak od té doby stal se mu ochráncem, rádcem a přítelem a vedl jej i objímal vroucí láskou.

OTOM, JAK NAMÁHAVĚ OPRAVOVAL KOSTEL SV. DAMIÁNA A JAK POČAL PŘEMÁHATI SEBE TÍM, ŽE SI VYŽEBŘÁVAL ALMUŽNU.

~ Sluha Boží František, zbaviv se všeho, co jest z tohoto světa, rozjímal o Boží moudrosti a pohrdaje svým životem, oddal se všemožným způsobem, jak jen dovedl, službě Boží. A vrátiv se ke kostelu sv. Damiána, radostí všecek rozpálen, udělal si jakýs poustevnický šat a kněze toho kostela povzbudil týmiž slovy, jimiž byl povzbuzen od biskupa. Potom vstal a vstoupil do města a jal se po ulicích a náměstích chváliti Boha a počínal si jako by byl zpít duchem Božím. Když skončil svou chvalořeč na Pána, počal žebřati o kameny na opravu zmíněného kostelíčka a volal: „Kdo mi dá jeden kámen, dostane jednu odměnu; kdo mi dá dva, bude míti dvě odměny; a kdo mi dá tři, dostane tolikéž odměn.“ Tak a mnoho jiných prostých slov mluvil v horoucnosti své duše; ač byl nevzdělaným prosťáčkem, přece byl od Boha vyvolen a mluvil nikoliv učenými slovy lidské moudrosti, nýbrž ve všem byl prostý. Mnozí se mu za to vysmáli majíce ho za blázna; jiní však hnutí zbožnou úctou bývali dojati k slzám, jak tak rychle dospěl z tak velké nevázanosti a světské marnosti k takovému opojení Božskou láskou. Ale on nedbal na posměch a děkoval Bohu vroucím srdcem.

Bylo by třeba dlouhého vypravování a nebylo by tak snadno vypsati, jak namáhavě pracoval na zmíněném díle. Neboť, ač byl doma tak jemně vychován nosil kamení na vlastních ramenou, pokořuje se znamenitě ve službě Boží. Zmíněný kněz pozoruje jeho namáhání, jak se tak horlivě

nad své síly oddával práci Boží, ač sám byl chudičký, přece se mu postaral o nějaké lepší sousto. Vždyť věděl, že ve světě býval živ vybraně. Jak později vyznal muž Boží, jídával opravdu rád krmě vybraná a nákladná a nejedl toho, co mu nechutnalo. Když však jednoho dne zahlédl, že kněz pro něj zvláště vaří, tu zamyslel se a děl: „Což pak najdeš všude, kam přijdeš, tak hodného kněze, který ti bude prokazovati takovou laskavost? To není život žebráka, který sis zvolil; chudšas musí chodit dům od domu se džberem a sbírat z nouze zbytky všelijakých jídel; tak musíš žít dobrovolně i ty z lásky k tomu, jenž se narodil chud, velmi chudě žil na světě, visel nah a chud na kříži a pohřben byl v cizím hrobě.“ Proto jednoho dne vzal džber, vešel do města a prosil o almužnu po domech. A když ukládal do brašny kusy nejrůznějších krmiv, podívovali se mnozí, kteří o něm věděli, že býval živ tak pohodlně, vidouce jak se tak podivně změnil k tak velikému pohrdání sebou. A když pak chtěl jísti všelijaká ta jídla smíchaná v jedné kaši, třásl se nejprve odporem, protože nebyl zvyklý nejenom něco takového jísti, nýbrž ani se na to dívat. Posléze se přemohl a dal se do jídla; a zdálo se mu, že mu tak ani nechutnalo, když jídával dříve něco zvláště dobře upraveného, jako nyní. Proto zajásal velmi ve svém srdci Pánu, že jeho tělo, ač chabé a ztýrané prací, bylo silno snášeti cokoli drsného a krutého radostně pro Pána. Mimo to děkoval Bohu, že mu věc hořkou změnil ve sladkou a že jej mnohonásobně posílil. Proto požádal kněze, aby mu budoucně nepřipravoval nijakých zvláštních jídel, ani mu jich neopatřoval.

Jeho otec vida jej tak ošumělého, naplněn byl nezměrnou bolestí. Miloval jej vroucně; vyhýbal se mu a přece mu ho bylo líto, když viděl, že jeho tělo jest jako mrtvé pro veliké útrapy a bolesti. Ale kde se s ním setkal, nadával mu. A tu muž Boží slyše otcovo zlořečení, vyvolil si za otce jednoho chudého a opovrženého žebráka a řekl mu: „Choď se mnou, já ti budu dávat část almužny, kterou dostanu. A ty, když uslyšíš mého otce, že mi klně, a já ti řeknu: „Otče“, budeš mi žehnati, pokřičuješ mě a budeš mi dobrořečiti místo něho.“ A když mu tak žehnal onen chudšas, pravil muž Boží otcí: „Nemyslíš, že Bůh mi může dáti otce žehnajícího proti tvému zlořečení?“

Ostatně mnozí a mnozí, kteří se mu dříve vysmívali, poznavše, že všecko snáší tak trpělivě, divili se tomu s náramným úžasem.

Když jednoho zimního dne na úsvitě se modlil, pokryt jen chabými cáry, šel kolem jeho pokrevní bratr a pravil posměšně jednomu občanu: „Řekni Františkovi, aby mi prodal alespoň jednu kapičku svého potu; pohleď, jak je všecek zpocen!“ Slyše to muž Boží, byl jako by spasnou radostí všecek prolit a horlivě odvětil po francouzsku: „Svůj pot prodám velmi draze Pánu!“

Když dokončil namáhavou opravu zmíněného kostela, tu, chovaje přání, aby v něm hořela stále světla, šel žebrot po městě oleje; a když přišel k jednomu domu, spatřil tam lidi shromážděné ke hře a proto se styděl předstoupiti před ně a prositi o almužnu. Ale hned mu přišlo na mysl, že nejedná správně, rozběhl se přímo ke hřišti a vyznal hráčům svou vinu, že se styděl k vůli nim pro-

siti o almužnu, A rychle přistoupil k domu a pro lásku Boží prosil francouzsky o almužnu na olej pro zmíněný kostel. Když pracoval s jinými na opravě kostele, volával hlasitě a s duchovní radostí na obyvatele a mimojdoucí, říká jim francouzsky: „Pojďte a pomozte mi opravovati kostel sv. Damiána, který bude klášterem paní, jejichž pověstí a životem oslaven bude v celé Církvi náš Otec nebeský!“ • Ejhle, jako by naplněn prorockým duchem, předpověděl skutečně budoucí věci! Neboť to jest to místo svaté, kde byl založen blaženým Františkem slavný a vznesený řád chudých paní a posvátných panen, když uplynulo asi šest let od jeho obrácení. Jejich podivuhodný způsob života a slavný řád byl úplně potvrzen rozhodnutím Apoštolské Stolicе od svaté paměti pana papeže Řehoře IX., jenž tehdy, když František prorokoval, byl biskupem ostijským.

JAK USLYŠEV KRISTOVY RADY V EVANGELIU A POROZUMĚV JIM, IHNEĎ ZMĚNIL VNĚJŠÍ ŠAT A OBLÉKL UVNITŘ I ZE VNĚ NOVÉ ROUCHO DOKONALOSTI. ~ Blažený František dokončil opravu kostela sv. Damiána. Dosud nosil šat poustevnický, v ruce hůl, na nohou obuv a opásán byl řemenem. Ale jednoho dne při mši svaté slyšel slova, která řekl Kristus k učedníkům, když je posílal kázat, aby nenosili na cestě zlata nebo stříbra ani měšce, ani hole ani obuvi ani dvou sukní; a když tomu potom jasněji porozuměl, dav si slova tato vyložití od kněze, naplněn nevýslovnou radostí zvolal: „To se budu snažit plnit ze všech sil!“ Proto zapa-

matovav si dobře všecko, co slyšel, s radostí jal se to konati; bez váhání opustil všecko, čeho mu nebylo nezbytně třeba, a od té chvíle již neužíval hole, obuvi a mošny; sláтал si sukni hodně ošumělou a hrubou a zahodiv řemen, opásal se provazem. Staraje se a pečuje celým srdcem plniti doslova, co mu nové hnutí milosti kázalo, stal se hlasatelem evangelijních dokonalostí a kázal veřejně pokání prostičkými slovy. Ale jeho slova nebyla prázdná ani smyšlená, nýbrž plna síly ducha Svatého, pronikající morek duše, takže mocně uchvacovala posluchače v úžas.

Jak později dosvědčil, naučil se ze zjevení Božího tomuto pozdravu: „Pán dejž tobě pokoj!“ A proto při každém svém kázání nejprve posluchače pozdravil slovy pokoje. A jest podivno a jest v tom jistě zázrak, že již před svým obrácením měl za předchůdce a hlasatele tohoto pozdravu nějakého člověka, který chodíval po Assisi a takto pozdravoval: „Pokoj a dobro, pokoj a dobro!“ A věří se o tom pevně, že jako Jan oznamoval Krista a když Kristus počal kázati, odešel, tak i onen člověk jako druhý Jan předcházel svatého Františka a zvěstoval pokoj. A rovněž se již neukazoval, když František přišel.

Muž Boží František, jsa náhle proníknut duchem prorockým, podle prorockých slov počal ihned po řečeném hlasateli sám hlásati mír a kázati spasení; na jeho spasitelské rady mnozí, kteří byli odpadli od Krista a byli vzdáleni spásy, sbratřovali se pravým mírem.

Když lidé poznali pravdu prostého učení i život svatého Františka, po dvou letech po jeho obrácení počali někteří mužové horlivě následovati ho v pokání a žítí s ním

v témže šatě i způsobě života, zanechavše všech věcí. ~

Prvním z nich byl bratr Bernard, svaté paměti, který přemýšleje o vytrvalosti a horlivosti blaženého Františka ve službě Boží, jak totiž s takovou námahou opravoval zborotělé kostely a při tom žil tak přísným životem, věda přec, že žil ve světě životem velmi pohodlným, rozhodl se, že všechnen majetek rozdá chudým a že se k Františkovi věrně přidruží životem i šatem. Proto přišel jednoho dne tajně k muži Božimu, otevřel mu své srdce a smluvil s ním, aby k němu některého večera přišel.

Blahoslavený František, slyše to, poděkoval Bohu, a protože dosud neměl druha, radoval se náramně zvláště z toho, že pan Bernard byl mužem vzorným.

Ustanoveného večera přišel tedy k jeho domu naplněn velkou radostí a zůstal u něho po celou noc. Mezi jiným pravil mu pan Bernard: „Kdyby měl někdo od svého pána svěreno více nebo jen méně věcí a držel je již po mnoho let a potom již jich nechtěl držeti, co by měl s nimi nejlepšího počítí?“ Blažený František odpověděl, že by byl povinen vrátiti je jejich pánu, od něhož je přijal. Nato pan Bernard: „Nuže, bratře, všechnen svůj pozemský statek hodlám rozdati z lásky k Bohu a Pánu Ježíši Kristu, kterýž mi jej svěřil a to tak jak mi poradíš!“ A svatý muž odpověděl: „Časně z rána půjdeme do kostela a pomocí knihy Evangelia budeme se tázati čemu naučil Mistr své učedníky.“ Ráno tedy vstali a ještě s jedním, jménem Petrem, který chtěl také býti bratrem, přišli ke kostelu sv. Mikuláše na náměstí městečka Assisi a vstoupili dovnitř, aby se pomodlili, protože byli lidé prostí a nedovedli najíti slov

evangelia o zřeknutí se světa ; i prosili zbožně Pána, aby jim ráčil ukázati svou vůli, jakmile poprvé otevrou knihu.

Po modlitbě vzal blažený František zavřenou knihu a pokleknuv před oltář, otevřel ji a při prvním otevření připadl na tuto radu Páně: „*Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej všecko co máš, dej chudým a budeš míti poklad v nebi.*“ Z toho se blažený František velmi zaradoval a děkoval Bohu. Ale jako pravdivý ctitel Trojice, chtěl, aby mu to bylo potvrzeno trojím svědectvím, a proto otevřel knihu do třetice. A tu při druhém otevření ukázalo se toto místo: *Neopatřujte si ani zlata ani stříbra ani mědi do svých opasků, ne mošny na cestu ani dvou sukní, ani obuv, ani hole.*“ Při třetím pak toto: „*Chceš-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne.*“ Blažený František při každém otevření knihy poděkoval Bohu, že ráčil po třikrát povzbuditi jeho rozhodnutí a přání, které již tak dlouho nosil v srdci a děl k Bernardovi a Petrovi: „Bratři, tohle je náš život a pravidlo i všech těch, kteří se budou chtíti přidružiti k naší společnosti. Jděte tedy, a jak jste slyšeli, jednejte!“ Odešel tedy pan Bernard, jenž byl velmi bohat, a prodav vše, co měl, rozdal mnoho peněz, které za to utržil, městské chudině. Rozdavše všecko, oblékli si oba hábit, který nedlouho před tím svatý muž byl přijal, když odložil šat poustevnický, a od té doby žili s ním společně podle způsobu svatého Evangelia, jak jim bylo ukázáno od Pána. A proto dí blahoslavený František ve své závěti: „Sám Pán mi zjevil, že mám žíti podle způsobu svatého Evangelia.“

JAK BYL POVOLÁN BRATR SYLVESTR, A O VIDE-
DĚNÍ, KTERÉ MĚL, NEŽ VSTOUPIL DO ŘÁDU. ~
Když pan Bernard rozdával svoje statky chudým, byl
s ním svatý František a pozoroval mohutné konání
Boží i oslavoval a chválil Pána v srdci svém. Tu přišel ně-
jaký kněz, jménem Sylvestr, od něhož též koupil svatý
František před tím kameny na opravu kostelíka svatého
Damiána. A ten vida, že se tolik peněz rozdává žebrákům
rozpálen ohněm lakoty, osopil se na něho: „Františku, tys
mi nezaplatil správně za kameny, které jsem ti prve pro-
dal!“ Slyše pak František, který pohrdal bohatstvím, jeho
nespravedlivé reptání, přistoupil k panu Bernardovi a sáh-
nuv mu do kapsy, vytáhl odtud velmi rychle hrst peněz a
řekl podávaje je Sylvestrovi: „Nyní už máte správně za-
placeno, velebný pane?“ Ten odvětil: „Už jest dobře“, a
rozzadostněn vrátil se domů s penězi.

Ale za několik dní počal ten kněz z Božího vnuknutí
přemýšleti o jednání blaženého Františka a pomyslí si :
„Jsem to ale bidák! Už jsem přece starcem a pachtím se
po věcech časných a ten mladík jimi pohrdá pro Boží lá-
sku a jich se hrozí.“ V noci pak viděl ve snách ohromný
kříž, který sahal až k nebi, a jeho pata byla upevněna v ú-
stech Františkových; jeho ramena byla vztažena od jed-
noho konce světa do druhého. Probudiv se, poznal a pev-
ně uvěřil, že je František pravým přítelem a služebníkem
Kristovým, a že řád, který založí, rozšíří se brzo po celém
světě. A tak počal báti se Boha a konati pokání ve svém
domě. Potom za nedlouho vstoupil do řáda již založeného
a v něm svatě žil a slavně skončil.

Tak měl muž Boží, František, dva bratry druhy, jak bylo vypravováno, a nemaje domu, kde by s nimi bydlel, odešel s nimi k jednomu chudičkému, opuštěnému kostelíku, kterému říkali „U Svaté Marie na Částce“ (Portiunkuli). Tam si vystavěli jedinký domeček a žili nějaký čas pospolu. Za několik dní přišel jeden občan assiský, jménem Jiljí a velmi uctivě na kolenou prosil muže Božího, aby jej přijal do své společnosti. Vida jej muž Boží tak věrného a oddaného a že byl schopen přijati mnoho milosti od Pána, jak se později skutečně ukázalo, s radostí ho přijal.

Tito čtyři druhové pak takto se rozešli s nesmírnou veselostí a radostí Ducha Svatého, aby mohli lépe působiti: Blažený František šel s bratrem Jiljím do Marky Ankonské; druzí dvě šli do jiné krajiny. Po cestě do Marky živě radovali se v Pánu, a svatý muž zpívaje zvučným a jasným hlasem francouzské písně, vychvaloval a velebil dobrotivost Nejvyššího. Tak veliká byla jejich radost, jakoby byli našli veliký poklad a evangelickém popluží paní Chudoby, kterou milující, pohrdali vesele a rádi všemi časnými statky. Svatý muž pravil bratru Jiljímu: „Náš řád bude podoben rybáři, který spustil síť do vody a natchytav hojné množství ryb, nahází malé zpět do vody, ale velké vybere do nádob.“ Tak prorokoval rozšíření řádu. Ač František dosud lidu úplně nekázal, přece chodil po městech a podhradích a nabádal všechny, aby milovali a báli se Boha a káli se ze svých hříchů. Bratr Jiljí napomínal posluchače, aby jen věřili Františkovi, že jim dobře radí.

Posluchači říkali: „Co je to za lidi a co k nám mlu-

ví?“ Neboť tehdy láska a bázeň Boží jako by byla všude zanikla a cesty kajícínosti byly vůbec neznámy, ba pokládány za hloupost. Neboť rozkoš tělesná, touha po statcích a pýcha života rozmohla se tolik, že se zdálo, jakoby celý svět byl pohřížen v tomto trojím zlu. Proto mínění o těchto mužích evangelických bylo různé: jedni říkali, že jsou potrhlí nebo opilí; ale druzí tvrdili, že taková slova nemohou pocházeti z potrhlosti. Jeden posluchač usoudil: „Buď se přidali k Pánu z velké křesťanské dokonalosti, nebo jsou to opravdu blázni, protože život jejich jest zřejmě k zoufání; vždyť málo jedí, chodí bosi a oblečení jsou jen v nejubožejší cáry.“ A z těch, ač mnozí byli otřeseni bázní, vidouce způsob jejich života, přece jich dosud nikdo nenásledoval; dívky již z daleka před nimi utíkaly, aby nebyly nakaženy jejich potrhlosti a hlupstvím. A tak, když obešli tuto krajinu, vrátili se ke kostelu Svaté Marie.

Po několika dnech přišli k nim jiní muži z Assisi: Sobotník, Černíček a Jan „v klobouku“ a prosili sv. Františka, aby je přijal za bratry; a on je přijal pokorně a laskavě. Když prosili v městě o almužnu, málo kdo jim ji dal a zhusta je odbývali, protože rozdali své statky, aby tyli z jiných; a tak trpěli největší nouzi. Také jejich rodičové a příbuzní je pronásledovali a jiní lidé z města se jim smáli jako bláznům a hlupcům, protože za těch dob nikdo nerozdával svých statků, aby pak žebрал po domech. Biskup assiský, k němuž František chodíval na radu, přijal je do brotivity, ale namítal: „Váš život zdá se mi tvrdým a drsným, protože nechcete míti vůbec žádných statků.“ Světec mu děl: „Pane, kdybychom měli statky, musili bychom

míti zbraně ke své ochraně. Neboť z bohatství vznikají spory a hádky a láska k Bohu i bližním jest tím obyčejně potlačována. Proto netoužíme mítí na tomto světě žádných statků.“ A biskupovi se velmi zamlouvala tato odpověď Františkova, kterýž povrhl všemi věcmi pomíjejícími a zvláště penězi tak velice, že ve všech svých řeholích nejvíce doporučoval chudobu a všechny bratry varoval před penězi; napsal několik řeholí a vyzkoušel je, dříve než napsal tu, kterou posléze zanechal bratřím. V jedné z nich napsal o pohrdání penězi: „Mějme se tedy na pozoru, abychom opustivše všecko, neztratili pro takovou maličkost království nebeského. Nalezneme-li pak někde peníze, nestarejme se o ně více než o prach, po němž nohama šlapeme.“

JAK PŘEDPOVĚDĚL SVÝM ŠESTI DRUHŮM, CO JE POTKÁ, AŽ PŮJDOU SVĚTEM. – Blažený František jsa již osvícen milostí Ducha Svatého, povolal k sobě svých šest bratří a pověděl jim, co je potká.

„Nejdražší bratři, mějme na mysli, že Bůh nás milosrdně povolal nejen, abychom spasili sebe, nýbrž ke spáse i mnohých lidí, abychom chodili světem a vybízeli všechny národy příkladem i slovem, aby se káli z hříchů a pamatovali přikázání Božích. Nebojte se, že se zdáte maličkými, opovrženými a hloupými, nýbrž zvěstujte pokání pevně a prostě a důvěřujte v Pána, který přemohl svět, že jeho duch mluví skrze vás a ve vás, abyste napomínali všech lidí, by se k němu obrátili a zachovávali jeho přikázání. Naleznete lidi věrné, tiché a dobré, kteří přijmou vás a vaše slova s radostí; ale naleznete, a to u větší míře,

lidi nevěřící, pyšné a rouhače, kteří vám budou láti a odporovati. A těm odporujte tímto způsobem: Uložte všechno trpělivě do srdcí svých a pokorně to snášejte.“

A požehnal jim. A tak rozešli se mužové Boží a zbožně zachovávali jeho přikázání. Když přišli ke kostelu nebo ke kříži, skláněli se k modlitbě a zbožně říkali: „Klaníme se tobě, Kriste, a dobrořečíme tobě ve všech tvých chrámech, které jsou na celém světě, protože skrze svatý kříž svůj vykoupil jsi svět.“ Věřiliť, že nalézají všude místo Boží, kdekoliv našli kostel nebo kříž. Kdo však je potkal na cestě, velmi se jim divil, protože nosili zcela jiný šat a vedli jiný způsob života než ostatní lidé a podobali se zálesákům. Ale oni vešedše do nějaké osady nebo hradu, nebo dvora, nebo domu, zvěštovali pokoj a pobízeli všech lidí, aby se báli a milovali Stvořitele nebe i země a zachovávali jeho přikázání. Někteří je poslouchali rádi, ale jiní naopak se jim posmívali a mnozí se jich ptali, odkud jsou a z jakého řádu. Ač bylo těžko odpovědět na tolik různých otázek, přece prostě přiznali, že jsou kající z města Assisi; neboť jejich stav neslul řádem, jako jiné mnišské.

Mnozí lidé měli je za podvodníky nebo za lenochy a odmítali je od svých prahů, aby jich nevykradli jako zloději. Proto v mnohých městech byli nuceni po bezohledném zapuzení přespát u dveří chrámů nebo domů.

Ba ke všemu ještě, když se jim malí i dospělí vysmáli a zahrnuli je urážkami, svlékli jim i jejich chudičkový šat s těla. A když zůstali nuzí, neboť podle vzoru evangelia měli toliko jedinou sukni, neprosili, aby jim byl vrácen odňatý oděv. Jen, když se v někom hnulo svědomí a vrátil

jím odcizený šat, tu jej radostně přijali. Někteří házeli po nich blátem. Jiní jim strkali hrací kostky a vyzývali je posměšně ke hře. Jindy je chopili za kápí, přehodili si je přes ramena a nesli je hlavou dolů jako oběšené.

Taková a jiná ještě příkoří jim působili, pokládajíce je za tak nevážné, že s nimi jednali hrubě, jak se jim jen zalíbilo. Mimo to snášeli všeliké útrapy a úzkosti z hladu, žízně, mrazu a nahoty. A to všechno trpěli pevně a tiše, jak byli napomenuti od svatého Františka, a nermoutili se, aniž proklínali své tupitele.

Toho času chodili dva z nich po Florencii, žebrajíce po městě a nemohli naléztí noclehu. Konečně přišli k jednomu domku, kde stála v síni pec. Usnesli se řkouce: „Zde můžeme přenocovati.“ Prosili paní domácí, aby je přijala do domu, ale ona se zdráhala a proto ji žádali pokorně, aby jim dovolila přespátí aspoň u pece. To jim dovolila. Ale v tom přišel její muž a spatřil je v síni. Zavolal na svou ženu a rozkřikl se: „Proč jsi dovolila těmto lotrům spátí v našem domě?“ Paní se omlouvala, že jich nechtěla přijati do pokoje, ale že jim vykážla alespoň síň, kde nemohou beztoho ničeho ukrásti, leč několik polen. A muž ten nedovolil ani, aby jim byla půjčena pokrývka, ač byl tuhý mráz; pokládalť je za zloděje a lupiče. A té noci, když si odpočinuli dosti skrovným spánkem u vychladlé peci až do půlnoci, zahřívání jedinou láskou Boží a přikryti pokrývkou paní Chudoby, vstali a šli do blízkého chrámu na jitřní. ~ Z rána šla do téhož chrámu ona žena a vidouc bratry pohřížené u vroucí modlitbě, pomyslila si: “Kdyby tihle lidé byli lotry a zloději, jak pravil můj muž, netrvali

by tak dlouho na modlitbách.“ A co si tak myslila, rozdával jeden člověk, jménem Quido, almužnu žebrákům, kteří seděli v kostele; když přišel k bratřím a podával každému po penízi, jak rozděloval ostatním chudým, odmítli a nechtěli jich přijati. A on řekl: „Proč nechcete peněz, jsouce také přece chudi?“ A bratr Bernard odpověděl: „Opravdu jsme chudi, ale naše chudoba není nám tak těžkou, jako jiným žebrákům, neboť chudými jsme se stali z lásky k Bohu, jehož radu plníme.“ I podivil se tomu ten muž a ptal se, měli-li někdy nějaký majetek. A uslyšel, že z lásky k Bohu rozdali všecko chudým. ~ ~ ~ Ten, jenž mu takto odpověděl, byl bratr Bernard, druhý po svatém Františku, o němž jsme dnes pevně přesvědčeni, že byl velmi svatým otcem; on první radostně přijal hlásání pokoje a pokání a následoval světce Božího, prodáv všecko, co měl a rozdáv to chudým podle rady evangelické dokonalosti a vytrval až do konce v největší chudobě. ~ ~ ~ Když zmíněná žena viděla, jak bratři zamítli peníze, zvala je laskavě a plna ochoty do svého domu a nabízela jim pohostinství. Ale oni jí pokorně odpověděli: „Zaplať ti Pán Bůh za tvou dobrou vůli!“ A zmíněný Quido slyše, že bratři nemohli naléztí útulku, uvedl je do svého domu řka jim: „Hle, tu jest připraveno přístřeší od Pána. Zůstaňte tu jak dlouho chcete!“ Oni děkujíce Pánu, pobyli u něho několik dní, vzdělávající jej příkladem i slovem v bázni Páně, takže později rozdal mnoho ze svých statků chudým.

JAK BYLI PŘIJATI DALŠÍ ČTYŘI BRATRŘÍ A O HOROUČÍ LÁSCE, KTEROU SE PRVNÍ BRATRŘÍ MILOVALI; JAK PILNĚ PRACOVALI, MODLILI SE A JAK VELMI DOKONALE POSLOUCHALI. ~ Když viděli lidé, jak bratří i při svých útrapách jsou plni nadšení, jak horoucně a pečlivě trvají na modlitbách, a že nepřijímají peněz, aniž jich nosí a jak se velmi milují bratrskou láskou, po níž byli poznáváni pravými učedníky Páně, tu mnozí k nim přicházeli se srdcem kajícím a prosili jich za odpuštění, že je před tím tak uráželi. A oni jim odpouštěli ze srdce řkouce: „Bůh vám buď milostiv“, a napomínali jich spatitelně o jejich spasení. Někteří pak prosili, aby je přijali mezi sebe, a protože všichni první bratří měli od svatého Františka dovoleno přijímatí nové členy do bratrstva, ježto jich dosud bylo málo, přijali jich několik a v ustanovený čas vrátili se do domku u Svaté Marie v Portiunkuli. A když se vzájemně shledali, byli naplněni velikou rozkoší a radostí, že se zdálo, jakoby zapomněli na všechno, čeho utrpěli od zlých lidí. Pečovali o to, aby se denně modlili a pracovali svýma rukama, aby zapudili od sebe všechnu zahálku, nepřítelku duše. O půlnoci vstávali a modlili se velmi horoucně s hojnými slzami a vzdechy. Milovali se srdečnou láskou a druh druhu sloužil a krmil jej jako matka svého milovaného jedináčka.

Tak ohromná láska v nich hořela, že se jim zdálo snadným vydati třeba své tělo na smrt nejen pro lásku Kristovu, ale i pro spásu duše neb blaho těla spolubratří. Tak kdysi šli dvě bratří spolu a potkali nějakého zuřivého blázna, a ten počal po nich házet kamením. Vida jeden z nich, že

kamení míří na druhého, hned jej zastoupil svým tělem, aby jej chránil, nedbaje vlastního poranění, pro vzájemnou lásku, kterou se milovali; a tak byli ochotni jeden za druhého obětovati život. Byliť tak pevně zakořeněni a založeni v lásce, že jeden ctil druhého jako otce a pána svého; a ti, kdož vynikali nad druhé úřadem představenství nebo nějakou předností, platili za nižší a prostější jiných. Všichni se radostně podrobovali poslušnosti, uznávajíce ochotně svou oddanost k představenému, nerozlišujíce, je-li dobrým či špatným: všechno, co se přikazovalo, uznávali za vůli Boží; a proto plnění příkazů bylo jim snadno a příjemno. Tělesných žádostí se zdržovali, ale nesoudili druh druhu, ani druh druhu nešpehoval, jen aby se navzájem nějak neurazili. A když se přece někdy stalo, že prohodil druh o druhu slovo, které jej mohlo urazit, hryzlo jej svědomí za to tak velice, že neměl pokoje až se vyznal ze své viny a vrhl se pokorně na zem a nechal si šlápnouti na ústa nohou uraženého bratra. Zdráhal-li se zarmoucený bratr šlápnouti mu na ústa, tu, když ten bratr, který jej urazil, byl představený, rozkázal mu, aby tak učinil; když to byl poddaný, prosil představeného, aby tak rozkázal; a tak se snažili, aby zahnali od sebe každé nedorozumění a zlomyslnost a zachovali dokonalou lásku mezi sebou; snažili se, pokud jim bylo lze, proti jednotlivým chybám postavit jim protivné cnosti; a k tomu je podporovala milost Pána Ježíše Krista. Mimo to ničeho si nepřisvojovali, nýbrž knih a jiných darovaných věcí užívali společně, podle podání a zachování apoštolů. A ač byla u nich a mezi nimi pravá chudoba, přece byli velikomyslní a štědrí ve věcech, kterých

jim Pán udělil, rozdávající s radostí a z lásky k němu všem prosícím a zvláště žebrákům.

Když potkali žebráky, kteří o něco prosili pro lásku Boží, a neměli ničeho, co by jim dali, udělili jim prostě část svého oděvu, ačkoliv byl jen chudičký. Někdy jim dali kapuci, kterouž odřízli od sukně; jindy rukáv, aby vyplnili slovo Evangelia: „Dejte almužnu!“ Jednoho dne přišel jakýsi chudšas ke kostelu Svaté Marie v Portiunkuli, kdež bratři bydleli a prosil o almužnu. A byl tam svrchní plášť, který nosíval jeden bratr, dokud žil ještě ve světě. Když mu svatý František řekl, aby jej dal tomu žebrákovi, dal mu jej ihned a s radostí. A protože ten bratr daroval ten plášť tak uctivě a zbožně, zdálo se mu, že darovaná almužna vznáší se do nebes a pocítil v sobě nebývalou radost.

Když k nim přicházeli lidé bohatí, i je přijímali s radostí a snažili se laskavě odvrátiti je od zlých cest a povzbuditi k pokání. Pečlivě dbali o to, aby jich neposílali do jejich otčiny, aby ušli styku a obcování s příbuznými a zachovali tak slovo prorokovo: „Stal jsem se vyhoštěncem svým bratřím a cizincem synům své matky.“

Z chudoby se velice těšili, protože netoužili po bohatství a pohrdali všemi věcmi, které pomínou a po nichž touží ti, kdož milují tento svět. Zvláště však nenáviděli peněz a šlapali po nich jako po prachu a pohrdali jimi jako oslím lejnem, jak byli naučeni od světce. Radovali se v Pánu neustále, protože nebylo ničeho ani z jejich nitra, ani z tohoto světa, co by je zarmucovalo. Neboť čím více se vzdalovali světu, tím úžeji přilnuli k Pánu. Kráčeje po cestě kříže a po stezkách spravedlností, dovedli mýtití překáž-

ky z úzké cesty pokání a přísnosti evangelické, aby byla přímou a bezpečnou jejich následovníkům.

JAK ŠEL S JEDENÁCTI SPOLEČNÍKY KE DVORU PAPEŽOVU, ABY MU OZNÁMIL SVÉ ÚMYSLY A DAL SI POTVRDITI PRAVIDLA, KTERÁ NA-
PSAL. ~ Když sv. František viděl, že bratři rostou zásluhou a počtem, tu maje jich již jedenáct, samých to mužů velmi dokonalých, kteří smýšleli stejně s ním, pravil k jedenácti, sám jsa dvanáctým: „Bratři, pozoruji, že milosrdný Bůh zamýšlí rozmnožiti naši družinu. Proto půjdeme k Matce své, svaté římské Církvi, a oznámíme nejvyššímu knězi, co počal Pán skrze nás působiti, abychom podle jeho vůle a rozkazu pokračovali v tom, co jsme začali.“ Když ostatní bratři souhlasili s řečí otcovou a vydali se spolu s ním na cestu ke Dvoru, svatý František navrhl toto: „Zvolme si jednoho ze sebe za vůdce, aby nám byl jako zástupce u Ježíše Krista, a kamkoliv půjde, půjdeme i my a kdekoliv přijme pohostinství, tam se uchýlíme i my.“ Zvolili si bratra Bernarda, prvního po sv. Františku a zachovali rozkaz otcův.

Potom šli s radostí a cestou mluvili slova Páně, neodvažující se ničeho jiného mluvit, leč co bylo ke chvále a slávě Boží a k prospěchu duše; a velmi často se modlili. Pán jim pak sám vždycky upravoval útulek a pečoval, aby se jim dostalo věcí potřebných.

Přišedše do Říma, setkali se tam s biskupem assiským a byli od něho radostně přijati, neboť ctil zvláštní úctou blaženého Otce i všechny bratry. Nevěda však, proč při-

šli, byl znepokojen obavou, aby neopustili své domoviny, kde tak dobře působili. Byl velmi potěšen, že má ve svém biskupství takové muže, od jejichž života a mravu očekával mnoho skvělého ovoce. Ale když uslyšel, proč přišli, a poznal jejich záměry, zaradoval se a slíbil jim, že jim bude radíti a pomáhati. Byl znám kardinálovi sabinskému, jménem Janovi ze Svatého Pavla, jenž byl pln milosti Boží a velmi nakloněn těm, kdož sloužili Bohu. S ním se rozhovořil biskup o životě svatého Františka a jeho bratří a nadchnul je tak, že zatoužil poznati světce a některé z jeho bratří osobně. Slyše, že jsou v Římě, dal je vyhledati a velmi uctivě a laskavě je přijal.

U pana kardinála bydleli několik dní a povzbuzovali je svatými řečmi a příklady tak, že viděl jak z jejich skutků září na nich to, co o nich slyšel z vypravování; odporučil se pokorně jejich modlitbám a prosil za tu zvláštní milost, aby je měli jako za svého bratra. Otázav se pak Františka po příčině jeho cesty a zvědév o celém jeho plánu a úmyslu, nabídl se mu, že mu bude u dvoru papežského prostředníkem. Vskutku tam šel a pravil papeži Innocenci III.: „Nalezl jsem muže velmi dokonalého, jenž hodlá žíti podle svatého evangelia a ve všem následovati evangelní dokonalosti; jsem přesvědčen, že jím zamýšlí Pán obnoviti na celém světě víru svaté Církve.“ Uslyšev to papež, podivil se a nařídil kardinálovi, aby k němu Františka uvedl.

Druhého dne byl tedy muž Boží zmíněným kardinálem představen papeži a oznámil mu svůj záměr. Papež, jsa nadán duchem bystrého rozeznávání, souhlasil se zámě-

rem svatého muže a požehnal mu řka: „Bratři, jděte s Pánem Bohem a jak Vám ráčí vnuknouti, tak kaďte všem lidem pokání. Až vás všemohoucí Bůh rozmnoží počtem i milostmi, sdělte Nám to a My vám povolíme ještě více a svěříme vám bezpečněji důležitější věci.“ Chtěje pak se přesvědčiti, že, co povolil a ještě hodlal schváliti, jest podle vůle Boží, pravil ke svatému muži a jeho druhům, nežli odešli: „Synáčkové, váš život zdá se Nám příliš tvrdým a drsným; ovšem jsme přesvědčeni, že jste tak horlivými, že o vás nepochybujeme, ale přece musíme uvážiti, zda nebude takový způsob života příliš přísným těm, kteří půjdou za vámi.“ Ale vida jejich pevnou vůli a že kotva jejich naděje pevně tkví v Kristu, takže se nedali nijak odvrátiti od své horlivosti, děl k Františkovi: „Synu, jdi a pros Boha, aby ti zjevil, pochází-li to, co hledáte, z jeho vůle, abychom poznajíce vůli Páně, přisvědčili pak tvým touhám.“ Když se pak blažený muž modlil k Bohu, jak mu byl papež poradil, mluvil k němu v duchu Pán podobstvím: „Jedna chudá, ale sličná žena bydlela na poušti; náhodou ji tam našel mocný král a uchvácen její krásou, zatoužil po jati ji za manželku, doufaje, že z ní zplodí krásné syny. Uzavřel s ní tedy manželský svazek a narodilo se mu mnoho synův a ti byli živeni na poušti z královských příjmů. Když dorostli, pravila k nim jejich matka: „Děti, nehanbete se za svou chudobu, neboť jste synové královští. Jděte ke dvoru královu, a on vám poskytne všeho, čeho vám třeba.“ Když přišli ke králi, užasl nad jejich krásou a viděl v nich svou vlastní podobu. I ptal se: „Čí jste děti?“ Když odvětili, že jsou syny jedné chudé

ženy, která bydlí na pusté samotě, objal je král s velikou radostí: „Nebojte se, vy jste mými dětmi, a když žijí u mé tabule lidé cizí, tím spíše budete živeni u mne vy, kteří jste mými zákonitými syny.“ Hned pak vzkázal král té ženě, aby poslala všechny své syny ke dvoru na vychování.“ To bylo zjeveno Františkovi u vidění, když se modlil, a on poznal, že tou chudou ženou jest on sám.

Když se pomodlil, ohlásil se u papeže a po pořádku mu sdělil podobenství, jež mu Pán ukázal, a pravil: „Pane, já jsem onou chudobnou ženou, kterou si Bůh zamiloval a pro své milosrdenství ozdobil a s ní ráčil zploditi zákonité syny. A Král králů mi slíbil, že všechny syny, které zplo-
dí skrze mne, bude živiti, protože, živí-li cizince, musí ži-
viti i vlastní děti. Uděluje-li Pán hříšníkům časných stat-
ků, protože miluje všechny své děti potřebující výživy, pak mnohem radostněji udělí obživy mužům, kteří budou žiti podle evangelia; těm toho musí udělití odměnou za jejich námahu.“ Uslyšev to papež, byl naplněn údivem, protože před tím, než František přišel, viděl ve snách, že basilika svatého Jana v Lateráně hrozí sřícením a že jí podpírá svýma plecama nějaký mnich, nepatrný a opovržený. Pro-
budiv se strachem a bázní, jal se uvažovati o významu snu, protože byl mužem velmi opatrným a moudrým. Ale když k němu po několika dnech přišel svatý František a projevil mu své přání řečí svatého evangelia, k jehožto úplnému zachovávání směřoval celým srdcem svým, tu vida ho papež tak nadšeného Boží láskou a srovnáváje svůj sen s podobenstvím, které mu vypravoval muž Boží, pomyslí si: „Opravdu, to jest ten mnich, kterým bude

podepřena a posílena Církev Boží.“ I objal jej a schválil mu řeholi, kterou napsal. Dal též jemu a jeho bratřím dovolení kázati všude pokání, a to tak, že kazatelé měli dostati dovolení ke kázání od svatého Františka; totéž později schválil i mezi svými poradci.

Když tedy toto bylo povoleno, poděkoval blažený František Bohu a na kolenou slíbil papeži pokorně a uctivě poslušnost a úctu. Ostatní pak bratři slíbili na rozkaz papežův poslušnost a úctu Františkovi. Po té přijali požehnání nejvyššího kněze, pomodlili se na hrobech Apoštolův a dostali postřižiny, což opatřil kardinál, chtěje, aby všech dvanáct bylo přijato do stavu duchovního.

Potom opustil muž Boží se svými bratřími Věčné Město a odešel do širého světa a byl pln radostného údivu, že jeho záměry se mu tak hravě zdařily, a den ze dne rostla jeho naděje a důvěra ve Spasitele, jenž mu již před tím zjevil svým zjevením, co se stane. Neboť před tím než dosáhl milosti, o níž byla řeč, když jednoho dne spal, zdálo se mu, že kráčí cestou, vedle které stál košatý, krásný, mohutný a vysoký strom. K němu došel a stanul v jeho stínu, podívuje se jeho výšce a kráse. A tu náhle on sám vzrostl do takové výše, že se pohodlně dotýkal rukama vrcholku stromu a bez námahy jej ohýbal až k zemi. A skutečně se tak stalo: Papež Innocenc, jenž vyrostl v Církvi jako vznešený a krásný i mohutný strom, naklonil se tak laskavě k jeho žádosti a prosbě.

JAK ÚČINNĚ SVATÝ FRANTIŠEK KÁZAL, A O PRVNÍM KLÁŠTEŘE, KTERÝ VYSTAVĚL, A JAK TAM BRATRŘI BYDLELI A ODTUD PAK SE ROZEŠLI. ~ Od té doby chodil František městy a podhradími a počal všude hojněji a dokonaleji kázati nikoliv přesvědčivými slovy moudrosti lidské, nýbrž učením a mocí Ducha Svatého zvěstovati království Boží. Bylť kazatelem pravdivým, jsa posílněn Apoštolským úřadem; avšak ne-
užíval slov lichotivých a zavrhoval úlisné ozdoby řečnické, protože, co jiným hlásal slovem, to nejprve konal sám skutkem, chtěje vždycky hlásati jen nejvěrnější pravdu. Jeho slova působila zázračným účinkem, protože byla pádná a přesvědčivá a od nikoho nenaučená; proto i lidé sčetlí a učení v hojném počtu přicházeli k němu jako ke člověku z jiného světa, aby jej viděli a slyšeli.

Mnozí z lidu, jak urození tak prostí, duchovní i světští, počali od toho času kráčet po stopách Františkových, nadšení Božím vnuknutím, takže odhodili světskou starost i slávu a žili pod jeho vedením.

Dosud bydlel šťastný Otec se syny na samotě blíže Asisi, jménem „Ohnutý potok“, kdež byla opuštěná chatrč. Místa tam bylo tak málo, že tam mohli jen obtížně seděti, nebo spáti. Často nedostávalo se jim ani chleba a živili se jen řepou, kterou si tu a tam z nouze vyžebraли. Muž Boží byl nucen psáti jména bratrři na trámy boudy, aby každý poznal své místo, když chtěl spáti nebo se modliti, aby hluk a nepořádek pro tak těsné a malé místo nerušil mlčení mysli. Jednoho dne, když byli bratrři na tomto místě pohromadě, přihn Timer se nějaký pohunek se svým oslem a roz-

křikl se: „Vejdi tam, osle, vejdi jen chutě; však jím to 'ta-
dy zřídíme!“ Slyše to Otec a postřehnuv hrubou řeč i ú-
mysl pacholkův, a protože tropil osel velký hluk a zne-
pokojoval všechny bratry dlící na modlitbách, zarmoucen,
děl k nim: „Bratři, vím, že nás Bůh nepovolal k tomu, a-
bychom připravovali chlév oslům a aby nás takoví lidé
navštěvovali. My máme kázati lidu cestu spásy a dávat
jim spasitelné rady a proto se musíme nejdříve připravit
vytrvalou modlitbou a díkůčiněním.“ Opustili tedy ten
zbor, který později sloužil za noclehárnu pro malomocné
a odešli ke kostelíku Svaté Marie v Portiunkuli, kdež by-
dleli v jedné chatě, než kostelík obdrželi k užívání. Z vůle
a vnuknutí Božího dostal blažený František ten kostelíček
od opata řádu svatého Benedikta z hory Subasia a později
jej výslovně a velmi vroucně poručil generálnímu mini-
strovi a všem bratřím, jakožto místo, které milovala pře-
svatá Panna, místo vznešenější nade všechna místa tohoto
světa. K jeho lásce pro toto místo mnoho přispělo vidění
jednoho bratra, které měl, pokud ještě byl ve světě, bra-
tra, ježž svatý František miloval zvláštní láskou a ukazo-
val mu po celý život upřímnou náklonnost. Když ten bratr
toužil sloužiti Bohu a skutečně mu pak v řádě věrně slou-
žil, viděl ve zjevení, jak všichni lidé na světě jsou slepí a
jak klečíce kolem Svaté Marie v Portiunkuli se sepnutý-
ma rukama a tvářemi pozdvíženými k nebi, prosí mohutným
a lkajícím hlasem Pána, aby je ráčil milostivě osvítiti. A
co se tak modlili, zdálo se mu, že vychází z nebe veliká
zář a sestupuje na ně a všechny je osvěcuje spasitelným
světlem. Když se probudil, ustanovil se pevně, že bude

Bohu sloužiti; a opustiv úplně světskou slávu, vstoupil do řádu, kdež setrval pokorně a zbožně v Boží službě.

OKAPITULE, KTERÁ BYLA KONÁVÁNA DVA-
KRÁT DO ROKA V KLÁŠTEŘE SVATÉ MARIE
V PORTIUNKULI. ~ Když blažený František zís-
skal klášterík Svaté Marie od zmíněného opata,
nařídil, aby se tam konala dvakráte do roka kapitula, o
Letnicích a na svátek svatého Michala. O Letnicích schá-
zivali se všichni bratři u Svaté Marie a radili se o doko-
nalejším zachovávání řehole a ustanovovali bratři, kteří
měli lidu kázati v cizích i domácích krajinách. Blažený
František pak je napomínal, káral a rozkazoval jim, jak
uznal za vhodné podle úmyslu Páně. Ale všecko, co jim
říkal slovy, ukazoval svojí vlastní horlivostí a pečlivostí.
Ctil a vážil si bratři představených, těch, kteří byli kně-
žími u Svaté Marie, a též starších, urozených a bohatých;
ale chudé vroucně miloval, cíť s nimi srdečnou soustrast,
a všem přál si býti poddán. Ač nad všemi bratřími předněj-
ší, přece jednoho z bratří, kteří s ním byli, ustanovoval
si za svého kvardiána a pána a jeho pokorně a oddaně
poslouchal, aby unikl veškeré příležitosti k pýše. Skláněl
svou hlavu mezi všemi až k zemi, aby jednou zasloužil
vyvýšenu býti mezi svatými a vyvolenými Božími před
Božskou přítomností.

Starostlivě napomínal bratři, aby zachovávali pevně
svaté Evangelium a řeholi, již slíbili, a zvláště aby měli
v úctě božské oficiium a církevní zařízení a aby byli zbož-
ní a zbožně obcovali mši svaté a s největší zbožností, aby

se klaněli Tělu Páně. Nařídil, aby kněží, protože chovají v rukou nejvyšší úcty nejhodnější a nejvznešenější svátosti, byli zvláštním způsobem ctěni od bratří a to tak velmi, že kdekoliv je potkali, musili se jim pokloniti a ruku políbiti; když je potkali jedoucí na koni, ustanovil, aby políbili nejen jim ruku, nýbrž i plece koně, na němž jeli, a to pro úctu ke kněžské moci.

Napomínal též bratří, aby žádného člověka nesoudili, ani neopovrhovali těmi, kdož žijí pohodlně a nákladně a pyšně se odívají; neboť Bůh jest Pánem naším i jejich a může je za sebou povolati, a když je povolá ospravedlniti. Také říkával, že si přeje, aby je bratří ctili jako své bratry a pány, protože bratřími jsou proto, že byli stvořeni od jednoho Stvořitele, a pány jsou, protože podporují dobré lidi, aby se mohli oddati pokání, když jim poskytují potřeb pro tělo. A doložil: „Obcování bratří mezi lidmi má býti takové, aby kdokoliv je slyší a vidí, byl pohnut ke chvále Otce nebeského a zbožně jej velebili.“ Neboť František velmi toužil po tom, aby jak on, tak jeho bratří konali hojně takových skutků, za něž bude Pán chválen. Říkával jim: „Jako zvěstujete pokoj ústy, tak jej mějte ještě více ve svých srdcích! Nikdo ať není vámi pohnut k hněvu nebo pohoršení, nýbrž ať se všichni nadchnou vaší mírností k pokoji, laskavostí a milosrdenství. Neboť k tomu jsme povoláni, abychom léčili zraněné, obvazovali chromé a napravovali bludy. Mnozí se nám zdají býti učedníky ďáblovými, ale jednou budou učedníky Kristovými.“

Laskavý otec kárál také ty bratry, kteří byli na sebe při-

liš přísní a příliš se oddávali bdění, postům a tělesnému trápení. Vždyť někteří se tak velice trýznili, že v sobě potlačovali všechna tělesná hnutí, a zdálo se, že každý sám sebe nenávidí. Muž Boží jim v tom bránil a laskavě je napomínal i rozumě káral a ovazoval jejich rány páskami spasných napomenutí.

Mezi bratřími, přítomnými na kapitule, nikdo se neopovážil mluvit o věcech světských, nýbrž rozmlouvali o životě světcův a o tom, jak by lépe a dokonaleji našli milost pána Ježíše Krista. A když některý z nich měl nějaké pokušení nebo byl nějak zarmoucen, tu slyše svatého Františka mluvit tak sladce a horoucně a vida jeho kajícnost, byl vysvobozen z pokušení a z útrap a našel zázračné úlevy. Neboť maje s nimi soustrast, nemluvil k nim jako soudce, nýbrž jako milosrdný otec k dětem a jako dobrotivý lékař k nemocným a dovedl s nemocnými stonati a se zarmoucenými se rmoutiti.

Nicméně však káral náležitě všechny provinilce a zatvrzelce i odbojníky a trestal je spravedlivým hněvem.

Po kapitule všem žehnal a určoval je pro jednotlivé krajiny. Kdo z nich měl ducha Božího a vhodnou výmluvnost kazatelskou, ať to byl klerik nebo laik, tomu dal dovolení ke kázání. A oni, přijavše jeho požehnání, rozcházel se s velikou radostí duševní jako poutníci a cizinci po světě, nesouce cestou jen knihy, z nichž říkali hostdinky.

A kdekoliv našli kněze, ať bohatého ať chudého, ať dobrého ať špatného, vzdali mu poklonou pokornou úctu. A když potřebovali útulku, raději byli hostmi kněží než

světských lidí tohoto světa. Když však nemohli bydlet u kněží, hledali raději osob duchovních, zbožných a bohabojných, u nichž bydlívali, až vnuknul Pán ve městech a vesnicích, které hodlali navštívit, některým bohabojným lidem, aby jim připravili prozatimní přístřeší, než pro ně budou vystaveny kláštery v těch městech a vesnicích.

Pán jim dával slovo i ducha, aby podle příhodného času kázali řečí břitkou, která pronikala srdce mladíkův i starců, že opouštěli otce i matku a všecek majetek a šli za bratřími a oblékali řeholní roucho. Tehdy byl vskutku poslán na zem meč rozdělující, kdyžtě jinoši vstupovali do řádu, zanechávající své rodiče v cárech jejich hříchů. Ty pak, které přijali do řádu, přivedli k blaženému Františkovi, aby od něho přijali pokorně a zbožně řádové roucho. Ale nejen mužové tak hojně vstupovali do řádu, nýbrž i mnoho panen a vdov bylo jejich kázáním pohnuto – a na jejich radu vstupovali v městech a tvrzích do založených tam klášterů, aby konali pokání; jeden z bratří byl jim dán za dohlážitěle a napomínatele. I manželé i manželky, kteří nemohli vzdáti se manželského svazku, oddávali se na spasitelnou radu bratří ve svých domácnostech přísnější kajícnosti.

A tak byla Církev Boží obnovena svatým Františkem, dokonalým ctitelem svaté Trojice třemi řády, jak to zobrazila prvotní oprava tří kostelů. A každý ten řád byl po čase schválen nejvyšší stolicí.

O SMRTI PANA JANA, PRVNÍHO OCHRÁNCE
ŘÁDU, A JAK BYL PAK PŘIJAT PAN HUGO-
LIN OSTIJSKÝ ZA OTCE A OCHRÁNCE ŘE-
HOLE. – Ctíhodný otec, pan Jan od Svatého Pav-
la, kardinál nám známý, kterýž svatému Františku často
skýtal rady a ochrany, doporučil ostatním kardinálům ži-
vot i skutky otce i jeho bratří. Tím byli kardinálové po-
hnuti, že si velmi oblíbili muže Božího i jeho bratří – až
tak, že každý chtěl míti při svém dvoře několik bratří, ale
nikoliv proto, aby mu sloužili, nýbrž pro jejich svatý ži-
vot a protože bratří k nim lnuli oddanou láskou.

Když pak umřel pan Jan od Svatého Pavla, vnuknul
Pán jednomu kardinálovi, jménem Hugolinovi, jenž byl
tehdy biskupem ostijským, aby svatého Františka a jeho
bratří vroucně miloval, chránil a rozšiřoval; a on jim byl
vskutku vroucně nakloněn, jako by byl jejich otcem;
ba ještě více než plane přirozená láska otce k synům,
vzplanula duchovně jeho láska k muži Božímu a jeho bra-
třím, takže je miloval v Pánu a jich chránil. František slyše
o něm tak slavnou pověst, že požívá zvláštní vážnosti
mezi kardinály, dostavil se k němu i s bratřími. A on je
s radostí přijal a slíbil jim: „Obětuji se vám za pomocní-
ka, rádce a ochránce, a tyto úřady hodlám plniti podle
vašeho přání a prosím vás, poroučejte mne Pánu při svých
modlitbách.“ Tu František, děkuje Bohu, pravil tomu panu
kardinálovi: „Jsem velice rád, že vás budeme míti, pane,
za otce a ochránce našeho řádu a slibuji, že všichni bra-
tří se budou za vás povždy modliti při svých modlitbách.“
Potom ho prosil blažený František, aby se ráčil účastniti

o letnicích shromáždění bratří; s tím ihned laskavě souhlasil a účastnil se ho každého roku.

Když přicházel na místo shromáždění, chodili mu v průvodě vstříc všichni bratří. Když ho došli, kardinál sestoupil s koně a šel pěšky až ke kostelu Panny Marie a tam jim kázal a sloužil mši, při níž František, muž Boží, zpíval evangelium.

JAK BYLI ZVOLENI PRVNÍ MINISTŘI A ROZESLÁNÍ DO SVĚTA. ~ Po jedenácti letech od začátku řádu, když už se bratří početně velmi množili i také dobrými skutky proslavovali, zvoleni byli ministři a rozesláni s několika bratřími do všech krajů světa, kde byla vyznávána a zachovávána katolická víra. V některých krajinách byli sice přijati, ale nebylo jim tam dovoleno stavěti klášterů. Z jiných krajín však byli vyháněni, poněvadž byli považováni za bludaře; neboť ač zmíněný Innocenc III. schválil jejich řád a řeholi, nedal jim potvrzení písemného; proto musili bratří snášeti od duchovních i laikův mnoho potup. Z mnohých krajů bylo jim utéci a tak plni úzkosti, zbiti a k tomu ještě oloupeni a zmrskáni od lotrů, vraceli se s velkou hořkostí k blaženému Františkovi. Tak trpěli ve všech zemích zaalpských, jako v Němcích, v Uhřích a jinde.

Dověděv se o tom řečený pan kardinál, zavolal svatého Františka a zavedl jej k papeži Honoriovi, již po smrti Innocencově, a postaral se o to, aby byla schválena jiná řehole, založená svatým Františkem a opatřená bullou. V té řeholi byla prodloužena lhůta ke konání kapituly,

aby bylo ušetřeno namáhavé cesty těm bratřím, kteří bydleli v krajinách vzdálenějších.

Blažený František ustanovil si žádati od řečeného papeže Honoria, jednoho z kardinálů římské Církve za otce svého řádu, totiž zmíněného pána biskupa ostijského, aby se k němu bratři utíkali ve svých potřebách. František měl zjevení, které jej asi pohnulo žádati za kardinála a poručiti řád římské Církvi.

Viděl kvočnu s nohama opeřenýma, malou, černé barvy, s prsty jako domácí holubice, a měla tolik kuřat, že jich nemohla skrýti pod svými křídly, nýbrž kuřata pobíhala porůznu kolem ní. – Probudiv se ze spánku, přemýšlel o vidění; a ihned poznal Duchem Svatým, že on sám jest naznačen tou kvočnou. A řekl si: „Já jsem onou kvočnou, malý postavou, smědý od přirozenosti, a musím býti prost jako holubice a okřídlenými cnostmi musím letěti do nebe. Pán mně pro své milosrdenství dal a ještě dá mnoho synův a nebudu jich moci uchrániti svou vlastní silou. Proto jest prospěšno doporučení je svaté Církvi, aby je chránila a řídila pod stínem křídel svých.“

Po několika letech po tom vidění přišel František do Říma. Navštívil pána ostijského a ten mu uložil, aby s ním šel následujícího jitra na dvůr papežský; přál si totiž, aby František kázal před papežem a kardinály a doporučil jim zbožně a nadšeně svůj řád. A ač se blažený František vymlouval, že jest prostým a nevzdělaným člověkem, přece musil jíti s kardinálem ke dvoru. Představil se papeži a kardinálům a byl od nich přijat laskavě; po té vstal a kázal jim, tak jak byl nadšen, jen pouhým nadše-

ním Ducha Svatého. Po kázání odporoučel svou řeholi papeži a kardinálům. Tím kázáním byl papež i kardinálové velmi poučení a jejich srdce bylo velmi rozníceno láskou k řádu.

Potom pravil František nejvyššímu knězi: „Pane, jest mně Vás líto, protože máte pořád tolik starostí a práce, když musíte bdíti za celou Církev Boží, a stydím se velmi za to, že o nás, bratry Menší, tolik se staráte a namáháte. Neboť, kolik lidí urozených a bohatých, a kolik jiných řeholníků nemá k Vám přístupu? Ale my, a proto se musíme třásti studem a strachem, ač jsme chudšími a opovržení hodnějšími než ostatní řeholníci, přece se opovážujeme nejen přicházeti k Vám, nýbrž i státi před Vašimi dveřmi a klepati na svatostánek křesťanů; proto prosím pokorně a oddaně Vaší Svatosti, aby nám ráčila ustanoviti tohoto pána ostijského za otce, aby se k němu mohli bratři utíkat ve svých potřebách, ovšem šetríce vždy přednosti Vaší Důstojnosti.“ Papeži se zalíbila tato žádost a povolil svatému Františkovi zmíněného pána ostijského za nejdůstojnějšího ochránce jeho řádu.

On pak na rozkaz papežův vztáhl ruku svou jako opravdový dobrý pastýř a ochránce k ochraně bratří a psal některým prelátům, kteří pronásledovali bratří, aby jim na dále nebyli odpůrci, nýbrž aby jim skýтали rady a pomoci ke kázání a v usazování se v jejich provinciích, jakožto dobrým a svatým řeholníkům, schváleným apoštolskou autoritou. I jiní kardinálové poslali listy své za týmž účelem.

Při následující kapitule František poslal ministry, dav

jim dovolení k přijímání bratří do řádu, do zmíněných provincií, když již měli v rukou listiny kardinálů a řeholi bullou potvrzenou.

Když viděli dříve nepřátelsky smýšlející preláti vysvědčení bratří, povolovali jim ochotně stavěti kláštery ve svých okrscích, bydliti tam i kázati. Když pak bratří usazovali se a kázali v těch krajinách, mnozí vidouce jejich pokorný a svatý život a slyšíce jejich slova velmi sladká, účinná a rozechřívající mysl k lásce Boží a ke konání pokání, přicházeli k nim a přijímali horlivě a pokorně hábit svaté řehole.

Blažený František, vida víru i lásku pána ostijského k bratřím, miloval jej za to upřímnou láskou svého srdce. A protože věděl ze zjevení Božího, že se stane papežem, předpovídal mu to vždy, kdykoliv mu psal dopis, nazýval ho otcem celého světa. Psával mu takto: „Ctihodnému v Kristu Otci celého světa atd.“ Za nedlouhý čas, když zemřel Honorius III., vyvolen byl skutečně pán ostijský za papeže a nazýval se Řehoř IX. a zůstal až do konce svého života zvláštním dobrodincem a ochráncem jak bratří, tak ostatních řeholníků, a to nejvíce Kristových chudých; proto jest více než pouhou doměnkou, že byl připočten do počtu svatých.

O PŘESVATÉ SMRTI BLAŽENÉHO FRANTIŠKA
A JAK DVA ROKY PŘED NÍ PŘIJAL RÁNY
PÁNA JEŽÍŠE NA SVÉ TĚLO. – Po dvaceti letech
od té doby, co přilnul ke Kristu tím nejdokonalej-
ším způsobem, následuje života a stop apoštolů, apoštol-
ský muž František, léta od vtělení Páně 1226. čtvrtého
října v neděli, odešel nejšťastnější smrtí ke Kristu a dosáhl
odpočinku po mnohých pracích a předstoupil hodně před
tvář svého Pána.

Jeho duši viděl jeden jeho žák, svatostí proslavený, jako
hvězdu velikosti měsíce, nad slunce jasnější, vznášeti se
nad rozsáhlými vodami na bílém obláčku přímo na nebesa.

Vždyť tolik byl pracoval na vinici Páně; pečlivě a
horlivě se modlil, bděl, kázal, chodil na spasitelné cesty,
pečoval o bližní a měl soustrast s bídou lidskou a sám
sebou pohrdal; a to od počátku svého obrácení, až odešel
ke Kristu, jehož miloval z celého srdce a stále naň myslil
a ústy ho chválil a oslavoval nejhoroucnějšími skutky.
Neboť Boha miloval tak vroucně a srdečně, že když
slyšel Jeho jméno jen vysloviti, rozplýval se všecek
vnitřní slastí a na venek propukal volaje: „Nebesa i země
měla by se klaněti jménu Páně.“

A tuto horoucí lásku a stálou pamět na Krista a jeho
utrpení, které nosil v srdci, ráčil sám Pán ukázati celému
světu, a proto jej zázračně ozdobil ještě za jeho života
tělesného vyznamenáním zvláštní zázračné výsady. Ne-
boť, když se jednoho rána kolem svátku povýšení svatého
kříže – bylo to dvě léta před smrtí – povznášel na úbočí
hory Alverny k Bohu plameny serafínských roztoužení

a přeměňoval se soutrpnou sladkostí v Toho, jenž ráčli býti ukřižován z nesmírné lásky, tu zjevil se mu Serat mající šest křídel a mezi nimi vznášela se podoba krásného člověka, jenž měl ruce a nohy rozpiaty v podobě kříže a velmi jasně vyznačoval obraz Pána Ježíše. Dvěma křídlyma zahaloval si tvář a dvěma tělo až k nohám; dvě pak rozpínal k letu.

Když zmizelo zjevení, zůstal v jeho duši podivný žár lásky; ale v jeho těle objevily se ještě podivnější otisky jizev Pána Ježíše Krista; a tyto snažil se muž Boží, pokud jen mohl, skrývati až do smrti, nechtěje rozhlásiti tajemství Páně. Ovšem nepodařilo se mu skrýti ho úplně a aspoň jeho důvěrným druhům stalo se známým.

Ale po jeho přeblažené smrti viděli úplně zřejmě všichni přítomní bratří a velký počet věřících jeho tělo ozdobené jizvami Kristovými. Viděli na jeho ruku a nohou nejen rány od hřebů, nýbrž i hřeby, utvořené z masa, srostlé s ním, barvy černé, jako železo. Jeho pravý bok byl jakoby kopím proklán a byla v něm úplně patrná skutečná a očividná prohlubeň rány, z níž vsutku řinula se velmi často za jeho života krev. Nezlomná pravdivost těchto jizev byla ozřejměna zcela otevřeně nejenom za jeho života a smrti těmi, kteří je viděli, nýbrž když i po jeho smrti byla dokázána mnohými zázraky v různých končinách země, prokázal ji sám papež ještě zřejměji svým potvrzením. A pro ty zázraky byla změněna srdce i těch, kteří o muži Božím dobře nesmýšleli a o jeho jizvách pochybovali, k tak jisté víře, že z utrhačů stali se milostí Boží a protože je k tomu sama pravda

nutila, Františkovi oslavovatelé a velmi věrní hlasatelé.

O SVATOŘEČENÍ BLAŽENÉHO OTCE. – Když svatý František již zářil novým světlem zázraků v různých krajích země a k jeho posvátnému tělu přicházeli se všech stran národové, kteří pro jeho zásluhy na sobě zakusili největšího a zvláštního dobrodiní Páně, tu řečený papež Řehoř svolal radu kardinálů a jiných četných prelátů a po přečtení a schválení zázraků, které Pán učinil skrze něho, vepsal jej do seznamu Svatých a ustanovil slaviti den jeho úmrtí. To se stalo v městě Assisi za přítomnosti mnohých prelátův i velkého množství knížat a baronův a nepřehledného počtu lidstva z různých končin světa. Všecky svolal týž papež léta Páně 1228, druhého roku svého panování.

Sám papež, nejen že oslavil světce, kterého tolik miloval za jeho života tím, že jej prohlásil za svatého, nýbrž dal také vystavěti k jeho cti chrám, k němuž položil základní kámen a obdařil jej posvátnými dary a drahocennými ozdobami. Do toho chrámu po dvou letech po svatořečení přeneseno svaté tělo s místa, kde bylo dříve pohřbeno. Tomu kostelu poslal zlatý kříž, ozdobený drahým kamením, kdež byly uzavřeny ostatky svatého kříže, a mimo to daroval tam různé okrasy, mnoho bohoslužebných nádob a slavnostních, vzácných obřadních rouch. Týž chrám vyňal z veškeré nižší pravomoci a apoštolskou autoritou ustanovil jej za hlavu a matku celého řádu bratří Menších, jak vysvítá z veřejné, bullou ověřené listiny, na níž se podepsali všichni kardinálové.

Ale bylo by nestačilo, kdyby byl ctěn světec jen věcmi, kterých nemožno vnímatí smysly, a proto Pán obrátil a uzdravil skrze Františka, tělem zemřelého, avšak duchem živoucího ve slávě, mnoho lidí. Po jeho přesvaté smrti obrátilo se k Pánu mnoho osob obojího pohlaví před tím nábožensky vlažných; ale také mnoho mocných a vznešených pánů i s dětmi přijalo roucho jeho řádu. Jejich manželky a dítky vstupovaly do řádu Chudých paní. Rovněž i mnoho mužů moudrých a velmi vzdělaných, jak světských, tak duchovních s církevními obročími, pohrdlo lákadly těla a bezbožnosti, zřekli se úplně světských tužeb a vstoupili do řádu bratří Menších, aby kráčeli podle míry milosti Boží po cestách chudoby ve šlépějích Krista a jeho sluhy, nejblaženějšího Františka.

Proto ne neprávem možno říci o něm, co psáno jest o Samsonovi, že mnohem více jich zabil umíraje nežli za živa, to jest nyní, když jistotně žije ve slávě věčné.

A do té slávy kéž nás pro zásluhy přesvatého otce našeho Františka uvede ten, který živ jest a kraluje na věky věkův. Amen!

.POČÍNÁ ZRCADLO DOKONALOSTI
ŘEHOLNÍHO STAVU BRATRA MENŠÍHO:
TOTIŽ BLAŽENÉHO FRANTIŠKA.

HLAVA I.

JAK BLAŽENÝ FRANTIŠEK ODPOVĚDĚL MINISTRŮM, KTERÍ NECHTĚLI ZAVÁZATI SE K ZACHOVÁNÍ ŘEHOLE, KTEROU NAPSAL. – Blažený František napsal třiřehole : onu totiž, kterou mu schválil papež Innocenc bez bully ; potom sepsal jinou kratší, a ta se ztratila ; potom tu, kterou mu potvrdil papež Honorius bullou a z níž bylo mnoho věcí vymýceno ministry proti vůli svatého Františka.

Když se ztratila druhá řehole, kterou napsal, vystoupil blažený František s bratrem Lvem z Assisi a s bratrem Bonizem z Bologny na jednu horu, aby sestavil jinou řeholi, kterouž z vnuknutí Kristova dal napsati. Než zatím se shromáždilo mnoho ministrů k bratru Eliášovi, jenž byl zástupcem blaženého Františka a reptali navzájem : „Doslechli jsme se, že tenhle bratr František spisuje nějakou novou řeholi ; ale jen ať ji nesloží zase tak přísnou, abychom ji mohli zachovávat ! Chceme tedy, abys k němu šel a řekl mu, že nechceme býti vázáni onou řeholí ; nechť ji napíše pro sebe, a nám ať dá pokoj !“

Bratr Eliáš se vymlouval, že bez nich nepůjde, a proto šli všichni. Došel bratr Eliáš poblíže místa, kde byl blažený František, zavolal naň. František se ozval a vida tolik ministrů, tázal se udiveně : „Co chtějí tihle bratři ?“ I děl bratr Eliáš : „To jsou ministři, kteří slyšíce, že sestavuješ novou řeholi a bojíce se, že ji složíš příliš přísnou, říkají a prohlašují, že si nepřejí býti jí podrobeni ; máš ji složit pro sebe a nikoliv pro ně !“ Na ta slova blažený František obrátil tvář svou k nebi a takto žaloval Kristu : „Pane, zdaž jsem ti to dobře neřekl, že tito mně věřiti nebudou ?“

A hle, hned slyšeli všichni hlas Kristův, jak odpovídá ve výši: „Františku, v řeholi není zhola ničeho od tebe, nýbrž všecko, cožkoliv jest v ní, jest mé a chci, aby byla řehole zachovávána takto do písmenky, do písmenky, bez poznámky, bez poznámky, bez poznámky!“ A dodal: „Vím dobře, kolik zmůže lidská slabost i kolik jim chci pomáhati, kdož jí tedy nechtějí zachovávat, nechť vystoupí z řádu!“

Pak se obrátil blažený František k bratřím a řekl jim: „Slyšeli jste, slyšeli? Či chcete, abych vám to dal opakovati?“

Tu ministři nadávající sami na sebe, odešli zmatení a postrašení.

•

HLAVA II.

O dokonalosti chudoby.

JAK BLAŽENÝ FRANTIŠEK ZŘEJMĚ UKÁZAL SVOU VŮLI A SNAHU, JIŽ MĚL OD POČÁTKU AŽ DO KONCE V ZACHOVÁVÁNÍ CHUDOBY.

Bratr Ricerius z Muccie, vznešený rodem a vznešený svatostí, jež miloval blažený František velikou láskou, navštívil kteréhosi dne blaženého Františka v biskupském paláci v Assisi a mezi jinými otázkami o stavu řeholním a zachovávání řehole položil mu zvláště tyto: „Pověz mi, otče, snahu svou, kterouž jsi měl na počátku, když k tobě přicházeli bratři a snahu, kterou máš teď a hodláš zachovati až do dne smrti své, abych nabyl jistoty o tvé snaze a vůli první i poslední, zda totiž my, bratři klerikové, kteří máme tolik knih, smíme je míti, i když se vymlouváme, že jsou to knihy náboženské?“ Blažený František mu pravil: „Ujišťuji tě, bratře, že to byla a jest snaha má první i vůle poslední, ovšem, kdyby mi bratři byli uvěřili, aby žádný bratr nesměl míti než oblek, jak řehole naše dovoluje, s cingulem a spodním šatem.“

Jestliže by pak některý bratr chtěl namítnouti: proč blažený František za svého života sám nedocílil toho, aby byla řehole a chudoba od bratří tak přísně zachovávána, jak řekl Riceriovi, a proč nepřikázal, aby tak byla zachovávána. My, kteří jsme byli s ním, touž odpověď dáváme, kterou jsme slyšeli z jeho úst; že totiž sám řekl bratřím, že toto a mnoho jiných věcí dal napsati do řehole, protože si toho od Pána vyžádal ve prospěch řádu vytrvalou modlitbou a rozjímáním, tvrdě, že to všechno jest napsáno podle vůle Boží; ovšem, když to bratřím ukazoval, zdálo se jim to těžkým a nesnesitelným, protože nevěděli, co přijde na

řád po jeho smrti. A boje se pohoršení v sobě i v bratřích, nechtěl se s nimi přítí, nýbrž, ač nerad, povoloval jejich vůli a před Pánem se ospravedlňoval.

Ale aby se k Pánu nevracelo s prázdnou slovo Jeho, jež vkládal mu do úst k užitku bratří, chtěl je sám v sobě naplňovati, aby tak došel odměny od Pána a v tomto posléze uklidňoval se a utěšoval duch jeho.

JAKOU ODPOVĚĎ DAL JEDNOMU MINISTROVI, KTERÝ HO ŽÁDAL O DOVOLENÍ, MÍTI KNIHY, A JAK MINISTŘI BEZ JEHO VĚDOMÍ ODSTRANILI Z ŘEHOLE KAPITOLU O EVANGELICKÝCH ZÁKAZECH. – Jednoho času, když se vrátil blažený František ze zámořských končin, rozhovořil se s ním jeden ministr o kapitole chudoby, chtěje poznati jeho vůli a úmysl, a hlavně proto, že tehdy byl napsán v řeholi jeden článek o zákazech svatého evangelia, totiž: „Neopatřujte si zlata, ani stříbra, ani mědi do svých opasků, ani mošny na cestu ani dvou sukni, ani obuvi, ani hole.“ (Mat. 10, 9–10.) I odvětil blažený František: „Rozumím tomu tak, že bratři nemají míti ničeho, než oděv s provazem a spodním šatem, jak je napsáno v řeholi, a jestli toho nezbytná potřeba, mohou nositi obuv.“ I děl mu ministr: „Co mám dělati, když mám tolik knih, že váží přes padesát liber?“ Řekl to proto, že je chtěl míti s Františkovým vědomím, an ho svědomí tlačilo, že měl tolik knih, ač dobře věděl, že blažený František tak přísně rozumí kapitole o chudobě. I děl mu blažený František: „Ani nechci, ani nesmím, ani nemohu jíti proti svému svědomí a proti dokonalosti svaté-

ho evangelia, kterou jsme slíbili.“ Slyše to ministr, se-
smutněl. Vida pak jej blažený František tak zarmoucena,
pravil mu s velikou rozhorleností, jakoby mluvil ke všem
bratřím : „Vy chcete býti považováni od lidí za bratry
Menší a chcete býti nazýváni zachovávatelem svatého evan-
gelia, avšak skutky toužíte po penězích !“

Přes to však ministři, ačkoliv věděli, že podle řehole
byli zavázáni bratři zachovávat svaté evangelium, přece
odstranili z řehole kapitolu : „Neopatřujte si zlata atd.“,
myslíce, že když to učiní, zproští se závazku evangelické
dokonalosti. Pročež blažený František, dovědév se o tom
od Ducha svatého, řekl několika bratřím : „Bratři ministři
si myslí, že oklamou Pána a mne ; ale, aby věděli, že jsou
k zachovávání dokonalosti svatého evangelia zavázáni,
přeji si, aby na začátku i na konci řehole bylo napsáno,
že „bratři jsou povinni zachovávat neporušené svaté
evangelium Pána našeho Ježíše Krista“ ; a aby bratři ne-
mohli se vymlouvat, od té chvíle to, co jsem jim oznámil
a oznamuji, co mi vložil Pán do úst pro moji i jejich spásu,
hodlám všechno já sám skutky ukazovati před Bohem a
s jeho pomocí navždy zachovávat.“ Proto František do
písmenky zachovával celé svaté evangelium od počátku,
kdy počal míti bratry, až do své smrti.

ONOVICOVI, JENŽ SI PŘÁL MÍTI S JEHO DO-
VOLENÍM ŽALTÁŘ. ~ Jindy zase jistý novic,
který uměl čísti žaltář, ač ne právě úplně dobře,
dostal od ministra generála dovolení, aby si jej
podržel ; ale slyše, že blažený František si nepřeje, aby se

bratří pachtili po vědě a knihách, netroufal si míti tu knihu bez světcova povolení. Když tedy přišel blažený František do kláštera, kde bydlel onen novic, pravil mu: „Otče, velmi by mne těšilo, míti žaltář; ač už mi to generál dovolil, přece chci jej míti tak, abys také ty o tom věděl.“ Blažený František mu odpověděl: „Císař Karel, Roland, Oliver a všichni paladini a chrabří mužové, kteří byli stateční v boji, pronásledující nevěřící s velikým úsilím a námahou až do smrti, dobyli sobě paměti vítězství, že přemohli nevěru; a posléze sami svatí mučedníci, kteří umřeli v zápasu za víru Kristovu; nyní však jest mnoho takových, kteří z pouhého vypravování o tom, co oni učinili, chtějí dosíci cti a lidské pochvaly. A tak také mezi námi mnozí chtějí dosíci cti a chvály pouhým odříkáváním a rozhlašováním skutků, které svatí vykonali.“

Tím jakoby chtěl říci, že není třeba starati se o knihy a vědomosti, nýbrž o skutky cnostné, protože vědění nadýmá, avšak láska vzdělává (1 Kor. 8, 1).

Po několika dnech, když František hrál se u ohně, začal mu novic zase s tím žaltářem. A on mu řekl: „Až budeš míti žaltář, budeš si žádati a chtíti ještě brevíř. A až budeš míti brevíř, posadíš se na stolicí jako veliký prelát a rozkážeš bratru svému: Přines mi brevíř!“ To řka, blažený František s velikým zápalem ducha, nabral popele a pomazal si jím hlavu do kola jako by se myl a děl: „Já chci brevíř! Já chci brevíř!“ A tak opakoval mnohokrát si hlavu. I užasl a zastyděl se bratr onen. František mu děl: „Bratře, já jsem byl také pokoušen touhou po knihách, ale nevěda, jaká jest o tom vůle Páně, vzal jsem knihu,

v níž byla napsána evangelia Páně a prosil jsem Pána, aby při prvním otevření knihy ukázal mně svou vůli o tom. A když jsem skončil modlitbu, při prvním otevření knihy namanula se mi tato slova svatého evangelia: „Vám jest dáno znáti tajemství Boží, ostatním pak v podobenstvích.“ (Luk. 8, 10.) A děl: „Jsou to ti, kteří souhlasí s tou vědou, že blahoslavený bude ten, kdo se zbaví všeho z lásky k Pánu Bohu.“

Když pak uběhlo více měsíců, když byl blažený František v klášteře svaté Marie v Porciunkuli a stál u jizby za domem na cestě, zmíněný bratr zase mu mluvil o žaltáři. Jemuž blažený František řekl: „Jdi, a čiň, jak ti řekne tvůj představený!“ Uslyšev to bratr, vracel se váhavě zpět. Blažený však František zůstáváje státi na cestě, počal roz-mýšleti, co by řekl onomu bratru a hned zavolal za ním, řka: „Počkej na mne, bratře, počkej!“ I šel až k němu a pravil mu: „Vrať se se mnou, bratře, a ukaž mi místo, kde jsem ti řekl, že máš udělati se žaltářem, jak ti řekne tvůj ministr!“ Když došli k tomu místu, blažený František si poklekl před oním bratrem a pravil: „Má vina, bratře, má vina! Neboť kdo chce býti Menším bratrem, nemá míti nic, než sukni, jak mu řehole dovoluje a provaz a spodní šat, a kdož zřejmou nezbytností jsou nuceni, obuv.“ Od té doby, ať k němu přišel kterýkoliv bratr o radu v té věci, odpověděl mu týměž způsobem. A často takto říkával: „Člověk má tolik z vědění, kolik skutkem koná. A řehoľník jest potud dobrým kazatelem, pokud skutkem koná. Neboť dělník poznává se po ovoci.“

JAK MĚLA BÝTI ZACHOVÁVÁNA CHUDOBA PŘI UŽÍVÁNÍ KNIH, LŮŽEK A JINÝCH POTŘEB. ~ Blažený otec poučoval bratry, že v knihách mají hledati obsah a ne nádheru, povzbuzení a ne krásu; přál si, aby knih měli jen málo a to pro společnou potřebu, aby byli vždy přístupny pro bratry. V zařízení lůžek zářila chudoba tak, že kdo měl přes holou slámu několik roztrhaných hadrů, pokládal je za prachové podušky. Vštěpoval bratřím, že si mají stavěti příbytky chudičké a chaloupky dřevěné, ne kamenné, a to prostým slohem; nenáviděl domů zpupně výstavných. Rovněž věci potřebné k dennímu životu chtěl míti prosté a v malém počtu. Nemiloval ničeho, co by na nábytku nebo nádobách připomínalo světáctví, nýbrž všechno musilo býti řízeno chudobou, všechno musilo volati, že tu na světě jsme poutníky a vyhnanci.

JAK VYHNAL VŠECHNY BRATRY Z JEDNOHO DOMU, JENŽ PRÝ BRATRŘÍM NÁLEŽEL. ~ Jda pak přes Bolognu, doslechl se, že tam byl právě postaven nový dům bratří. Jak slyšel, že se o tom domě říká, že patří bratřím, hned se obrátil a z města vyšel a přísně poručil, aby všichni bratří spěšně vyšli a neopovážili se tam bydleti. I odešli všichni z toho domu, takže ani nemocní tam nezůstali, nýbrž byli též vyhození, dokud pan Hugo ostijský, biskup a legát v Lombardii, veřejně neprohlásil, že dům patří jemu. Jeden nemocný bratr, který byl tehdy s ostatními vyhozen z toho domu, podává svědectví o tom a zaznamenal to.

JAK CHTĚL ZBOŘITI DOMEK VYSTAVĚNÝ ASSISKÝMI OBČANY U KOSTELA SVATÉ MARIE ANDĚLSKÉ. – Před jednou generální kapitulou, která se scházela každoročně u Svaté Marie v Porciunkuli, vystavěli tam horliví občané assisští z kamení a vápna veliký dům, protože jím bylo líto cizích bratří, kteří se scházeli a jichž počet denně vzrůstal a bydleli jen v malých chýších pokrytých slámou a slepených z drnů a hlíny. Poradili se, že ten dům postaví k většímu jejich pohodlí. Ale zapomněli otázkati se blaženého Františka, jenž byl nepřítomen. Když se vrátil z jedné provincie a přišel na kapitul, velmi se podívil, vida nový dům. Ale boje se, aby to nezavdalo bratřím příležitosti ke stavění podobných rozsáhlých domů v jejich provinciích, a přeje si, aby Porciunkule byla vzorem a příkladem pro celý řád, ještě před dokončením shromáždění vystoupil na střechu domu a bratří zavolal, aby také vylezli nahoru. Potom počal s nimi trhati tašky a cihly, z nichž byl dům vystaven a byl by snad celý dům rozboural až do základů, kdyby nebyli přišli vojáci, kteří stáli kolem na stráž, k vůli množství cizinců, již se přišli podívat na kapitolu; ti vidouce, jak František s bratřími dům boří, přihnali se k němu a volali: „Bratře, ten dům patří obci Assisi a my jsme jejími strážci. Proto ti zakazujeme ničit náš dům!“ Slyše to blažený František, pravil: „Ten dům je tedy Váš? To ho bořit nebudeme!“ Hned sestoupil i s bratřími. Od té doby ustanovil lid assiský, že každý starosta obce má přispívat na opravu toho domu. A to ustanovení bylo plněno každoročně po dlouhé časy.

JAK VYPLÍSNIL SVÉMU VIKÁŘI, ŽE U PORCIUNKULE POSTAVIL DOMEK, KDE MĚLY BÝTI ŘÍKÁNY HODINKY. ~ Jindy počal stavěti vikář blaženého Františka u Porciunkule malý domek, aby tam bratři klidně mohli odříkávati církevní hodinky, protože bratři, kteří se scházeli do Porciunkule, bylo tolik, že neměli místa k modlitbě. Tam se totiž scházeli bratři z celého řádu, protože nebyl do řádu nikdo přijímán jinde nežli tam. Když už byl domek téměř dostaven, vrátil se právě blažený František ze své chýše a slyšel stavební ruch; i tázal se svého druha, co se to staví. On mu to vysvětlil. A tu František hned si dal zavolati vikáře a řekl mu: „Bratře, tohle místo jest vzorem a příkladem pro celý řád a proto si přeji, aby zde na prvním místě bratři snášeli z lásky k Pánu Bohu utrpení a nepohodlí; bratři, kteří sem přijdou na návštěvu, mají si odnésti dobrý příklad chudoby do svých domovů; kdyby zdejší bratři měli všechno zařízeno pohodlně, stavěli by i cizí bratři podle toho příkladu ve svých klášteřích, vymlouvajíce se: tady v klášteře Svaté Marie Porciunkulské, jenž jest prvním v řádě, staví se tolik pěkných domů: „tož můžeme stavěti také u nás?“

JAK BLAŽENÝ FRANTIŠEK NECHTĚL BYDLETI V JIZBĚ NÁDHERNÉ NEBO V TAKOVÉ, KTEROU NĚKDO NAZVAL JEHO CELOU. ~ Jeden bratr, velmi zbožný a velmi milý blaženému Františkovi, dal zaříditi na osamělém místě, kdež bydlel, celu poněkud vzdálenou, aby tam mohl František státi při modlitbě,

když by tam přišel. Ale když přišel a bratr jej zavedl do té cely, zvolal: „Ach, ta cela je tuze nádherná!“ – Byla зробena z otesaných trámů a prken. – Doložil: „Chceš-li, abych tady zůstal, musíš obložit celou uvnitř i zevně proutím a větvemi!“ Neboť čím byly domy nebo cely chudší, tím raději tam prodléval. A to když bratr obstaral, zdržel se tam světec několik dní. Kteréhosi však dne, když vyšel z oné cely, jeden bratr šel, aby si ji prohlédl a potom přišel na místo, kde byl blažený František. A vida ho blažený František, pravil mu: „Odkud přicházíš, bratře?“ A on děl: „Přicházím z tvé cely.“ I řekl jemu blažený František: „Když jsi řekl, že ta cela jest má, od této chvíle jiný tam bude bydlet a ne já!“ My, kteří byli s ním, slyšeli jsme ho často říkat tato slova: „Lišky mají doupata a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá kam hlavu položit.“ (Mat. 8, 20.) A jindy říkal: „Když Pán byl na poušti a postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, nedal si stavět celou nebo domu, nýbrž na skále hory setrval.“

Když někdy řekl bratřím: „Jděte a připravte mi tu a tu celou“, nechtěl pak do ní vejít, podle slova svatého evangelia: „Nebuďte starostliví, co byste jedli a pili atd.“

Neboť ještě před svou smrtí dal napsat do závěti, že všechny cely a domy bratří mají být toliko ze dřeva a hlíny, aby lépe byla zachovávána chudoba a pokora.

JAK SE BRATŘÍ MĚLI USAZOVATI VE MĚSTECH A JAKÉ KLÁŠTERY TAM MĚLI STAVĚTI PODLE ÚMYSLU BLAŽENÉHO FRANTIŠKA. – Kdysi, když byl blažený František v Sieně na léčení nemocných očí, pravil mu pan Bonaventura, který dal bratřím pozemek, na němž byl vystavěn klášter: „Co se ti zdá, otče, o tomto klášteře?“ I děl mu blažený František: „Chceš, abych ti řekl, jak by měli kláštery bratří býti stavěny?“ Odpověděl: „Chci, otče.“ I řekl blažený František: „Když přijdou bratří k nějakému městu, kde nemají kláštera a najdou někoho, kdo by jim byl ochoten dáti tolik země, aby mohli vystavěti klášter a míti tam zahradu a vše nezbytné, především mají uvážiti, kolik země jim postačí, budou-li usilovati vždy o chudobu a dobrý příklad, ježž jsme povinni ve všem dávat.“

Řekl to proto, že nechtěl, aby bratří ani domem, ani kostelem nebo zahradou a jinými věcmi, jichž užívali, nepřestoupili míry chudoby, ani aby žádného místa neměli jako vlastníci, nýbrž aby tam dleli jako poutníci a cizinci; a proto si přál, aby nebydlelo na jednom místě mnoho bratří najednou, protože soudil, že při velkém počtu nelze zachovávat tak snadno chudobu. A to bylo jeho úmyslem od počátku obrácení až do konce, aby byla ve všem zachována naprostá chudoba.

„Když bratří vyměří“, pokračoval, „kolik potřebují země, potom mají jíti k biskupovi obce a říci mu: Pane, ten a ten člověk chce nám dáti z lásky k Bohu a pro spásu své duše pozemek, abychom tam vystavěli klášter. Proto nejprve utíkáme se k vám, protože jste pánem a otcem

duší celého stáda vám svěřeného a budete týmž také nám bratřím, kteří budeme bydleti na tomto místě; hodláme tedy stavěti s Božím a vaším požehnáním.“

Řekl to, protože věděl, že bratři, zachovávající pokoj s duchovními, budou moci lépe působiti o spáse duší, získajíce duchovenstvo spolu s lidem, než kdyby si je po-
hněvali a třeba lid získali. Pravil: „Pán nás povolal na pomoc své víře a duchovním i prelátům svaté římské Církve. A proto jsme povinni, jak jen možno, milovati je a ctíti a vážiti si jich. Nazýváme se bratry Menšími, protože jmé-
nem i příkladem a skutkem máme býti pokornějšími nad ostatní lidi tohoto světa. A protože od počátku mého obrá-
cení vložil Pán své slovo do úst biskupu assiskému, aby mi radil a mne sílil ve službě Kristově, proto a pro mnoho jiných předností, které vidím netoliko na biskupech, nýbrž i na jiných, byť chudičkých kněží, chci je ctíti, milovati a míti je za své pány.“

„Potom, přijmouce od biskupa požehnání, ať jdou a udělají kolem pozemku, který dostali k vystavění kláštera, strouhu a vystaví pevnou hradbu na znamení svaté po-
kory a chudoby. Potom ať vystaví chudobné chatrče z hlíny a dřeva a několik jizeb, aby se tam mohli bratři modlíti a pracovati k vůli větší počestnosti a na zapuzení zahálky. Také kostelíčky ať staví malé; nemají dáti si stavěti kostelů rozsáhlých, aby tam kázali lidem, ani za jinou příčinou, protože větší pokorou a lepším dobrým příkladem bude, když půjdou kázati do kostelů cizích. Když někdy navštíví jejich klášter některý zbožný prelát, řeholní nebo světský kněz, budou jim kázati ty chudé domky, chudičké cely a

malé kostelíčky a oni tím budou lépe poučení, než kdyby slyšeli kazatele.“

A děl: „Mnohdy stavívají bratří kláštery nákladné a tím porušují svatou chudobu a působí u mnohých lidí reptání a špatný příklad, kdykoliv pod záminkou lepšího a posvátnějšího místa nebo větší návštěvy lidu, ale vlastně pro lakotu a hrabivost, opouštějí chudé kláštery nebo budovy a je boří a stavějí jiné veliké a výstavné, čímž potom ti, kteří jim dali almužnu i jiní, kteří to vidí, bývají pohoršení a zmateni. Proto je lépe, staví-li bratří stavení malá a chudičká; tím zachovají chudobu a zároveň dají dobrý příklad. Když ale někdy bratří vzdají se kláštera chudého, an jest jim nabízen slušnější, nebude to již tak velkým pohoršením.“

JAK BRATŘÍ, ZVLÁŠTĚ PŘEDSTAVENÍ A UČENÍ ODPOROVALI SNAZE FRANTIŠKOVĚ, STAVĚTI KLÁŠTERY CHUDIČKÉ. – Blažený František ustanovil, aby kostely bratří byly malé a jejich domy, aby byly stavěny jen ze dřeva a hlíny, na znamení svaté chudoby a pokory. Přál si, aby zvláště v Porciunkuli byly takové domky zrobeny, aby to bylo památkou pro všechny bratří přítomné i budoucí, protože Porciunkule byla prvním místem celého řádu. Ale tu mnozí bratří povstali proti němu, řkouce, že v některých krajinách dříví je dražší než kámen a proto prý by bylo nevýhodno, stavěti ze dřeva a bláta. František už se s nimi nechtěl přiti, protože již cítil konec života a těžce stonal. Ale proto aspoň v závěti dal napsati: „Bratří pak ať se varují, aby nikterak nepři-

jímali kostelů, příbytků, aniž cokoliv jiného, co se pro ně buduje, nejsou-li takové, jak se sluší na svatou chudobu kterou jsme v řeholi slíbili, aby se tam zdržovali jako cizinci a poutníci.“ My, kteří jsme s nim byli, když psal řeholi a téměř všechny ostatní spisy, dosvědčujeme, že napsal v řeholi a ostatních spisech mnoho věcí, kterými bratři opovrhovali, a to hlavně představení a učení, ač ty věci by byly dnes velmi užitečné a potřebné celému řádu; on však obávaje se pohoršení, ač nerad, povoloval jejich vůli.

Často říkával: „Běda bratřím, již mně odporují v tom, co poznávám, že je to vůle Boží a pro větší užitek i potřebu celého řádu; povolují jim, ale nerad.“ Nám, svým druhům, říkal: „To mne nejvíc bolí a trápí, že v tom, čeho jsem se domohl pro užitek řádu v přítomnosti i budoucnosti od milosrdného Boha po velké námaze v modlitbě a rozjímání, a o čem jsem od Něho přesvědčen, že je to Jeho vůle, že v tom někteří bratři, spoléhající na svou vzdělanost a falešnou prozíravost, mně odporují a odmlouvají, řkouce: „Tohle dá se snést, ale tohle ne!“

ZA KRÁDEŽ POKLÁDAL PŘIJÍMATI ALMUŽNU NEBO JÍ UŽÍVATI BEZ NUTNÉ POTŘEBY. – Blažený František přecho často říkával bratřím tato slova: „Nebyl jsem lupičem almužen, abych je přijímal nebo jich užíval nad potřebu. Vždycky jsem přijal méně než mi patřilo, aby vlastní bratři nebyli okradeni o svůj díl, protože jednání opačné bylo by zlodějstvím.“

JAK MU OZNÁMIL KRISTUS, ŽE SI NEPŘEJE, ABY BRATŘÍ MĚLI NĚCO SVÉHO BUĎ SPOLEČNĚ NEBO KAŽDÝ PRO SEBE. ~ Když bratři ministři radili Františkovi, aby něco bratřím povolil, aspoň společně, aby jsouce tak četni, měli z čeho žiti, tu světec poradil se o tom na modlitbách s Kristem, jenž mu ihned odpověděl: „Přeji si, aby neměli ničeho ani pro sebe, ani v celku; neboť vždy budu ochoten, pečovati o tu rodinu, ať se jakkoli rozmnoží, a vždycky jí budu chrániti, dokud bude doufati ve mne.“

JAK OPOVRHOVAL PENĚZI A JAK POTRESTAL ZA NĚ JEDNOHO BRATRA. ~ Opravdový přítel a následovník Kristův František, pohrdaje dokonale vším, co jest z tohoto světa, nade všecko měl v ošklivosti peníze a bratři nabádal slovem i příkladem, aby před nimi prchali jako před ďáblem. Měli si vážiti peněz zrovna tak málo jako lejna. Jednoho dne přišel do kostelíčka Svaté Marie v Porciunkuli nějaký poutník a položil pod kříž peněžitý dar. Když odešel, jeden bratr vzal ty peníze a hodil je na okenní výklenek. Uslyšel o tom blažený František; a onen bratr vida, že je polapen, ihned obrátiv se, prosil za odpuštění a vrhnuv se na zem, čekal na trest. Blažený František jej vyplísnil a velmi tvrdě jej pokáral za to, že se peněz dotýkal; pak mu rozkázal, aby peníze zvedl z okna vlastními ústy, nesl je tak za hradbu a ústy je položil na oslí lejno. Všichni, kteří to slyšeli a viděli, byli naplněni náramným strachem a od té chvíle ještě více pohrdali penězi, protože byly stejně oceněny jako oslí

výkal. Denně novými příklady byli povzbuzováni k úplnému se jich odříkání.

JAK SE MĚLI BRATŘÍ VAROVATI POHODLNÝCH A ČETNÝCH ŠATŮ A JAK MĚLI BÝTI TRPĚLIVÝMI V NOUZI. – Člověk Boží, František, jsa oděn silou s nebe, zahříván byl více vnitřním božským plamenem než-li vnějším oděvem. Zavrhoval oděv trojí i ty, kteří se v řádě odívali bez potřeby šatem pohodlným. Tvrdíval, že ta potřeba, které vyžaduje ne rozum, nýbrž vůle, jest znamením nedostatku života duchovního. Říkával: „Když duch je chladný a pomalu zamrzá pro nedostatek cnosti, pak jest třeba, aby tělo a krev sháněly se po svém právu.“ Jindy pravil: „Co pak zbývá, když duše postrádá slasti duchovních, než aby se tělo vrátilo k potřebám svým a pak jest nutnost určována pudem smyslným a smyslnost utvaňuje svědomí.“

„Když bratr můj má něčeho opravdu zapotřebí a hned si pospíší, aby to měl, jakou bude míti zásluhu? Neboť v trpělivosti má příležitost k zásluze, ale on ukazuje, že o ni nestojí. Neboť nesnášeti nouze trpělivě, co jest jiného než ohlížeti se po hrncích egyptských?“

Přál si, aby bratří bez výjimky neměli více sukni než dvě a dovoloval, aby si je záplatovali; říkával, že se mají hroziti oděvu nákladného; a kdož neposlouchali, ty přísně odsuzoval a aby dal dobrý příklad, měl vždy přišito na sukni kus pytloviny. Proto též rozkázal, aby jeho pohřební šat pokryli pytle. Pouze ti bratří, které nutila nemoc, nebo jiná potřeba, oblékali druhou sukni na tělo uvnitř,

pohodlnější, ale tak, aby na venek byla vždy zachována přisnost a chudoba. Říkával s velkou bolestí: „Vlažnost ještě vzroste tak, a rozšíří se uvolněnost, že synové chudého otce nebudou se ostýchat nositi šaty šaškovské, jen barvu pozmění.“

JAK SE ZŘÍKAL TĚCH POTŘEB SVÉHO TĚLA, O NICHŽ VĚDĚL, ŽE JICH BRATRŘÍ TAKÉ NEMAJÍ. ~ Když blažený František bydlel v poustevně sv. Eleutheria naproti údolí rietského, podložil pro veliký mráz sukni svoji a svého bratra Riceria několika záplatami; nenosil totiž než jedinou sukni a to stále. A tu jeho tělo se počalo z toho poněkud radovati. A za nedlouho, když se jednou domodlil, pravil s velikou radostí svému soudruhovi: „Já mám býti vzorem a příkladem všem bratřím a proto, ač moje tělo potřebuje sukni vyspravenou, přece musím uvážiti, že jsou bratři, kteří snad jí také potřebují, ale nemají záplat. Proto musím snášeti touž nouzi jako oni, aby hledíce na mne, vytrvali ve své trpělivosti.“ I strhal si přišíité záplaty.

Kolik a jak naléhavých potřeb odepřel svému tělu, jen aby dal bratřím dobrý příklad, aby také oni snášeli nedostatky, toho nemůžeme my, kteří byli s ním, vypověděti ani slovem, ani písmem. Neboť, když se bratři počali množiti, bylo jeho nejvyšší snahou, aby je učil spíše skutky, než-li slovy, co by měli činiti a čeho se varovati.

IAK SE STYDĚL, VIDA NĚKOHŮ CHUDŠÍHO NEŽ-LI BYL ON SÁM. – Kdysi potkal člověka chudobného a pozoruje jeho chudobu, děl svému sou-
druhovi: „Chudoba tohoto člověka nás velmi zahan-
buje a velmi kárá naši chudobu, neboť největší hanbou
pro mne jest, když najdu někoho chudšího než já, kdyžtě
jsem zvolil svatou chudobu za svou paní a za svůj poklad
duše i těla a když hlas můj zazněl do celého světa, kterým
jsem slíbil chudobu před Bohem i lidmi.“

IAK VEDL A UČIL PRVNÍ BRATŘÍ, ABY ŠLI ŽE-
BRATI. – Když blažený František počal míti bratří,
tu se tak velice radoval z jejich obrácení a z toho, že
mu dal Pán dobrou společnost, a tolik je miloval a
ctil, že si netroufal vyzvatí jich, aby šli žebroti. Nejspíše
proto, že se mu zdálo, že by se styděli; a proto, maje strpe-
ní s jejich ostýchavostí, chodil denně sám po žebrotě. A
když byl proto velice znaven, byl tě, byv dříve ve světě,
člověkem velmi hýčkaným a i jinak od přirozenosti sla-
bým a pro velikou zdrženlivost a mrtvení ještě slabším, tu
pozoruje, že takové námahy nezastane sám a protože
i oni byli k tomu povolání, ač se ostýchali, neznajíce dosud
úplně svého povolání a nejsouce dosud tak chápavými,
aby řekli: „My půjdem též“, proto jim pravil: „Nejdražší
bratří a synáčkové moji, nestyďte se jíti na žebrotu, pro-
tože Pán stal se pro nás chudým na tomto světě a za jeho
příkladem jsme si zvolili největší chudobu. Ona je naším
dědictvím, kterého dobyl a zanechal náš Pán Ježíš Kristus
nám a též všem, kteří podle jeho příkladu chtějí žiti ve

svaté chudobě. V pravdě pravím vám, že mnozí mužové vznešení a svatí přijdou do tohoto shromáždění a bude jim velikou ctí a milostí jíti po žebrotě. Proto žebrejte s důvěrou, s radostí a s Božím požehnáním; vy máte cítiti ze žebroty větší svobodu a radost než-li bude míti ten, kdo daruje z pokladny sto zlaťáků, protože lidem, od nichž prosíte o almužnu, dáváte Boží lásku, říkáte: „Pro lásku k Pánu Bohu nadělte nám almužny a vedle Něho celý svět i nebe jsou ničím.“

Protože bylo bratří málo, nemohl jich rozeslati po dvou, nýbrž poslal každého zvlášť po vsích a dvorcích. A stávalo se, že když se vrátili s vyžebrou almužnou, každý ukazoval blaženému Františkovi své dárky, které dostal. A jeden druhému se chlubil: „Já dostal víc než ty!“ – A z toho se blažený František radoval, vida je tak veselé a čtverácké. A od té chvíle každý ještě s větší chutí prosil za dovolení žebrati.

JAK SI NEPŘÁL, ABY BRATŘÍ PEČOVALI O ZÍTŘEJŠEK. – Téhož času, když blažený František žil s bratřími, které tehdy měl, v takové chudobě, že svaté evangelium zachovávali ve všem do písmenky, totiž od onoho dne, kdy mu Pán zjevil, aby sám i bratří žili podle vzoru svatého evangelia, zakázal bratru kuchaři, aby zeleninu, kterou chtěl předložit na zítřek bratřím, nenamáčel do teplé vody před jitřními hodinkami, jak se obvykle děje, aby naplněno bylo slovo svatého evangelia: „Nepečujte o dny zítřejší“ (Mat. 6, 34.). Tož ten bratr dával zeleninu do vody, aby změkla, teprve až po

jitřních hodinách, protože tu již počínal ten den, kdy se měla jísti. Proto mnozí bratří po dlouhý čas v četných klášteřích zachovávali totéž a nežebrali ani nepřijímali více almužen, než kolik jim bylo zapotřebí na jeden den, zvláště kteří bydleli ve městech.

JAK POKÁRAL SLOVEM I PŘÍKLADEM BRATŘÍ, KTERÍ VYSTROJILI NÁKLADNÝ OBĚD NA HOD BOŽÍ VÁNOČNÍ. – Kdysi přišel jeden minister bratří k blaženému Františkovi, aby s ním oslavil slavnost narození Páně v klášteře v Rietti; bratří připravili proto oběd poněkud čestnější a hojnější, prostřevše na bílé pokrývky skleněné nádoby. Blažený František přišel z cely k obědu a viděl, jak jsou stoly pěkně upraveny. Ihned šel stranou, přinesl si hůl a klobouk jednoho žebráka, který toho dne přišel, a zavolav šeptem jednoho druha, vyšel ven z kláštera, aniž toho bratří pozorovali. Jeho druh zůstal v domě u brány, co zatím bratří sešli se do jídelny, neboť blažený František ustanovil, aby ho nečekali, když nepřišel někdy včas. Když postál chvíli venku, zaklepal pak na bránu a jeho druh mu ihned otevřel a on vstoupil s kloboukem umazaným na zádech a s holí v rukou a šel do dveří místnosti, kdež bratří jedli, jako chudý cizinec a hlasitě volal: „Pro lásku k Pánu Bohu dejte almužnu tomuto chudému a nemocnému pocestnému!“ Minister však a ostatní bratří jej hned poznali. A ministr mu odvětil: „Bratře, my jsme též chudi, je nás mnoho a spotřebujeme celou almužnu, kterou dostaneme, ale pro lásku onoho Pána, jehož jsi jmenoval, vstoupni sem a my ti dáme z al-

mužen, které nám dal Pán.“ A když vstoupil a stanul před stoly bratří, minister mu dal misku, z níž jedl a krajíček chleba. A František přijav to pokorně, posadil se u kamen před bratřími na zemi, kdežto oni zasedli za stoly. A povzdechnuv, děl bratřím: „Uviděv hojně a nákladně připravený stůl, pomyslíl jsem si, že to není stůl pro chudé řeholníky, kteří chodí denně na žebrotu; nám, nejdražší, sluší lépe následovati příkladu pokory a chudoby Kristovy, než-li ostatním řeholníkům, protože k tomu jsme byli povoláni a to jsme slíbili před Bohem a lidmi. Proto teď se mi teprv zdá, že sedím jako bratr Menší, neboť svátky Páně a svatých více jsou uctívány nedostatkem a chudobou, skrze níž svatí dosáhli nebe, než nádherou a nadbytkem, jímž duše se ho vzdaluje.“

Po těch slovech polil bratří ruměnec studu, protože musili uznati, že mluvil čistou pravdu. A mnozí z nich počali usedavě plakati, vidouce jej seděti na zemi a uznávající, jak svatě a upřímně je toužil napravití a poučiti. Neboť napomínal bratří, aby jedli za stoly upravenými pokorně a počestně, aby se z toho mohli poučiti lidé světští a aby každý chudás, který byl bratřími pozván, mohl seděti s nimi za rovno, a nikoliv, aby musil seděti na zemi a bratří na místě povýšeném.

JAK PÁN OSTIJSKÝ PLAKAL POHNUTÍM, VIDA CHUDOBU BRATŘÍ. – Pán Ostijský, jenž se pak stal papežem Řehořem, přišel na kapitolu bratří u Svaté Marie v Porciunkuli, a když vstoupil do kláštera a viděl noclehárnu bratří přeplněnou vojíny Kristovými a

kleriky, jak leželi na holé zemi, majíce pod sebou leda hrstku sena a několik podušek z koudelce úplně rozedraných, ale bez podhlavců, dal se do pláče přede všemi a volal: „Ejhle, tak spávají bratři, a my bídni oplýváme takovým nadbytkem! Jak to s námi dopadne?“ On sám a i ostatní byli velmi pohnutí. Ani stolu tam neviděl, neboť bratři jedli v sedě na zemi.

JAK RYTÍŘI NALEZLI POTŘEBNÉ VĚCI, KDYŽ SE ROZHODLI NA RADU BLAŽENÉHO FRANTIŠKA PROSITI O ALMUŽNU DŮM OD DOMU. – Když blažený František byl v městečku Bagnare nad Nočerou, počaly mu otékat nohy následkem vodnatelnosti a těžce se tam rozstonal. Uslyševše o tom obyvatelé města Assisi, hned poslali několik rytířů, aby jej zanesli do svého města, bojíce se, aby tam neumřel a jeho tělo se nedostalo jiným než jim. Když jej nesli, zastavili se k odpočinku v jedné vesnici hrabství assiského, aby poobědvali. Blažený František přijal pozvání od jednoho chudáka a odpočinul v jeho domku. Rytíři však rozešli se po vesnici, aby nakoupili oběda, avšak nemohli ničeho dostat. I vrátili se k blaženému Františkovi a pravili mu pološeptem: „Pane bratře, musíte se s námi rozdělití o svou almužnu, nikdo nám nechce nic prodati.“ Blažený František jim pravil pln ohně vnitřního: „Proto jste nic nedostali, že více spoléháte na své mušky (t. j. peníze) a denáry, než na Boha; ale vraťte se do domů, kde jste chtěli prve koupiti za peníze a odložíce stud, prostě tam za al-

mužnu pro lásku Pána Boha; Duch svatý je osvití a dají vám jí hojně!“

Šli tedy a prosili za almužnu jak jim poradil blažený František a oni jim dávali velmi hojně a s radostí z věcí, jež měli a za něž prosili. A poznavše, že se jim to tak stalo zázračně, vrátili se velmi radostně k blaženému Františkovi chválíce Pána.

A tak všude pokládal blažený František žebrotu z lásky k Pánu Bohu za velice vznešenou a důstojnou věc, protože všechno, co stvoří Otec nebeský ku prospěchu člověka, z lásky k milému Synu svému, bylo po hříchu (prvotním) zadarmo dáno jako almužna hodným i nehodným. Říkával, že sluha Boží má prosit o almužnu z lásky k Pánu Bohu raději a s větší chutí, než-li nějaký výstřední člověk, jenž by žebrol takto: „Kdo mi dá tak veliký peníz, který má cenu jednoho denáru, tomu dám tisíc zlaťáků; neboť sluha Boží nabízí těm, od nichž prosí almužnu, lásku Boží, oproti níž není ničím všechno, co je na nebi i na zemi.“

Proto již před tím, než se bratři rozmnožili, i potom, když šli světem hlásati evangelium a byli zváni od někoho vznešeného a bohatého k obědu a na nocleh, před obědem šli vždy napřed na žebrotu, aby dávali dobrý příklad bratřím a pro vznešenost paní Chudoby. A když mu hostitel říkával, proč nedošel včas, odpověděl mu: „Nechci zapřít své důstojnosti královské a dědičné, ani svého a svých bratří slibu, totiž, že budu chodit pro almužnu dům od domu.“ A mnohdy s ním šel i hostitel a přijímal almužnu, již si vyprosil blažený František a

nechal si ji na památku. – Ten, kdo tohle napsal, viděl to mnohokráte na vlastní oči a svědčí o tom.

JAK ŠEL NA ŽEBROTU PŘED OBĚDEM U KARDINÁLA. – Jednoho času, když blažený František navštívil pána Ostijského, jenž se později stal papežem Řehořem, odešel bez ohlášení právě před obědem na žebrotu a když se vrátil, vstupoval současně do jídelny pán Ostijský s mnoha rytíři a šlechtici. Blažený František přistoupil, položil na stůl před kardinála svou almužnu a zasedl na své místo vedle kardinála, neboť on ustanovil, aby světec seděl vždy blízko něho. Kardinál se poněkud zastyděl, že šel František žebroti a almužnu před něho položil; ale při obědě toho nechtěl vyčítati k vůli spolustolujícím. Když ale chvíli jedli, blažený František vzal svou almužnu a rozdělil ji ve jménu Pána Boha všem rytířům a kaplanům pana kardinála. A tu oni všichni ji přijali velmi radostně a při tom sňali své přilby a infule a někteří ji jedli, jiní si ji ukládali na památku po něm. Ostijský pán velmi byl potěšen z jejich zbožností, zvláště proto, že tou almužnou nebyly nikterak buchtičky z bílé mouky.

Po obědě šel do svého pokoje a vzal blaženého Františka sebou; a tam rozpřáhnuv paže, objal blaženého Františka s velikou radostí a jásotem a děl mu: „Proč, můj prostičký bratříčku, učinils mně dnes takovou hanbu, že z domu mého, který je přece domem tvým a tvých bratří, šel jsi do jiných domů žebroti?“

Odvětil mu blažený František: „Naopak, pane, velikou

čest jsem vám prokázal, protože, když poddaný plní svou povinnost a koná vše z poslušnosti k svému pánu, dělá mu tím čest; já musím býti vzorem a příkladem vašich chudých, zvláště věda, že v této řeholi jsou a budou bratři Menší podle jména i skutků, kteří z lásky k Pánu Bohu a z pomazání Ducha svatého, jenž je poučí o všech věcech, budou se pokořovati ke všelikému pokoření, poddanství a otroctví svých bratří. Budou však i takoví, kteří buď z ostychu nebo pro špatný obyčej nebudou snášeti pokory a budou se styděti jíti na žebrotu a konati jiné služebné práce; a proto musím svým příkladem učití všechny bratří, kteří jsou a budou v řádě, aby na tomto i onom světě nemohli se před Bohem vymlouvatí.“

„Jsa tedy buď u vás, našeho pána a ochránce, nebo u jiných vznešených a mocných tohoto světa, ač mne pro lásku k Pánu Bohu nejenom s velikou ochotou přijímáte, ale též mne nutíte s vámi jísti, nechci se styděti žebrať, ba naopak, chci to pokládati za nejvyšší důstojnost a královskou hodnost ke cti Toho, jež jsa všech Pánem, rád se stal nás všech služebníkem, a jsa bohat a slavný svojí velebností, přišel chudý a opovržený k naší nepatrnosti. Proto si žádám, aby věděli bratří, kteří jsou a budou, že mám za velikou útechu pro duši i pro tělo seděti za chudičským stolem bratří a viděti před sebou chudou almužnu, která je vyžebraná po domech z lásky k Pánu Bohu, za větší, než seděti za stolem vaším nebo jiných boháčů, obtíženým v hojnostích lahůdkami. Neboť chléb ze žebroty je chlebem svatým, protože jej posvěcuje chvála k Pánu Bohu; neboť bratr, prosící o almužnu, musí říci nejprve: „Pochválen a požehnán

budiž Bůh!“ Potom má říci: „Nadělte mi almužnu pro lásku k Pánu Bohu!“

Nad těmito slovy blaženého Fratiška byl pan kardinál velmi rozradostněn a pravil mu: „Synu můj, učiň, jak uznáš za dobré, protože Bůh jest s tebou a ty s ním!“

Bylo vůlí blaženého Františka, a velmi často to připomínal, že bratr není pravým bratrem, nežebřali a nechoďli po domech ze studu. Právě, čím byl bratr vznešenějším a výtečnějším ve světském povolání, tím více se těšil a radoval František, vida ho jíti na žebrotu, nebo konati jiné služebné práce jako druzí bratři.

OBRATRU, JENŽ SE ANI NEMODLIL ANI NEPRACOVAL, NÝBRŽ JEN DOBŘE JEDL. – V prvních dobách řádu, když bratři bydleli u Ohnuté Řeky u Assisi, byl mezi nimi jeden bratr, který se málo modlil a nic nepracoval, na žebrotu jíti nechtěl a jen dobře jedl. Blažený František, vida jej, poznal Duchem svatým, že je to člověk tělesný a pravil mu: „Jdi svou cestou, bratře moucho, protože se nestydíš jísti z práce svých bratří a při tom jsi ve službě Boží jako líný a neplodný trubec, který ani netěží, ani nepracuje, nýbrž tyje z práce a zisku hodných bratří.“

A tak šel bratr po svých a jsa oddán tělu, ani neprosil o milosrdenství, ani ho nedosáhl.

JAK VYŠEL PLN HORLIVOSTI K JEDNOMU ŽEBRÁKOVÍ, JENŽ SI NESL ALMUŽNU A PŘI TOM CHVÁLIL BOHA. – Jindy, když blažený František byl v klášteře Svaté Marie v Porciunkuli, šel kolem po silnici jeden žebrák, velmi zbožný, vracel se z Assisi s almužnou, a při tom nahlas chválil písněmi Pána Boha. Když se blížil ke kostelíku blažené Marie a František ho spatřil, ihned vyběhl z kláštera pln horlivé radosti a zlíbav mu rameno, na němž nesl na holi ranec, sňal mu jej a naložil si jej sám, nesl jej dovnitř a takto děl bratřím: „Přeji si, aby takto šel a vracel se můj bratr s almužnou: s radostí a veselím chvále Pána.“

JAK MU ZJEVIL PÁN, ŽE SE MAJÍ JMENOVATI BRATŘÍ MENŠÍ A ZVĚSTOVATI POKOJ A SPASENÍ. – Jednou řekl blažený František: „Řád a život Menších bratří jest sice malým stádcem, ale Boží Syn v tomto posledním čase za ně prosil svého nebeského Otce, řka: „Otče, prosím tebe, učiň mi toto: Dej mi v této hodině pozdní nový, pokorný lid, jenž by předčil pokorou a chudobou všechny, kteří byli před ním, a byl spokojen jenom se mnou!“ A Otec pravil: „Můj Synu, stane se oč žádáš.“

Proto blažený František říkával, že Bůh chtěl a přál si, aby byli nazváni bratří Menší z té příčiny, že oni byli tím lidem chudým a pokorným, jež si Syn Boží vyprosil od samého Otce a o němž pravil v Evangeliu: „Nebojte se, nepatrné stádce, neboť Otci vašemu se zalíbilo dáti vám království.“ (Luk. 12, 32). A jindy: „Co jste učinili jed-

nomu z bratří nejmenších, mně jste učinili.“ (Mat. 25, 40). A ač tato slova řekl Pán o všech zbožných chudých, přece zvláště jimi předpověděl, že v jeho Církvi povstane řád bratří Menších.

Pročež, jak bylo blaženému Františkovi zjeveno, že se má nazývatí jeho družina řád Menších bratří, tak to dal napsati v první své řeholi, kterou předložil papeži Innocenci III., jenž ji schválil a povolil a potom v sezení porady všem oznámil. Podobně i pozdrav, kterýž měli bratří říkati, zjevil mu Hospodin, jak dal napsati v závěti: „Pán mi zjevil, že mám říkati na pozdrav: Hospodin dejž tobě pokoje.“

Když na počátku řádu šel s jedním bratrem, jenž byl jedním z dvanácti prvních, ten bratr pozdravoval muže a ženy na cestě i na poli: „Hospodin dejž vám pokoje!“ A protože lidé dosud neslyšeli od řeholníků takového pozdravu, velmi se podívovali. Ba mnozí pravili jim rozhorleně: „Jaký je to divný pozdrav?“ Proto ten bratr se styděl a děl blaženému Františkovi: „Dovol, abych směl pozdravovati jinak!“ Ale blažený František mu pravil: „Ať si říkají co chtějí, když nechápou věcí Božích! Avšak ty se nehanbi, protože ještě lidé vznešení a knížata tohoto světa budou ctíti tebe i tvé bratry za tento pozdrav. Nebylo by velkou věcí, kdyby ten lid, který si přeje Pán mítí úplně jiný, rozdílný a zvláštní životem i mravy ode všech, kteří žili před ním, kdyby toužil jen po tom, co jest pohodlno.“

HLAVA III.

*O lásce a útrpnosti
a snižování se k bližnímu.*

JAK SE SMILOVAL NAD BRATREM UMÍRAJÍCÍM HLADY A JEDL S NÍM; JAK NAPOMÍNAL BRATRY, ABY POKÁNÍ ČINILI OPATRNĚ. – Jednoho času, tehdá, kdy blažený František počal mít bratry a žil s nimi u Ohnuté Říčky u Assisi, stalo se, že jedné noci, když už všichni bratři spali, bylo již kolem půlnoci, jeden bratr zvolal: „Umírám! umírám!“ Všichni bratři se poděsili a strachy se probudili. Svatý František povstav, řekl: „Bratři, vstaňte a rozsvěťte světlo!“ Když rozsvítili, pravil: „Kdo to zvolal, že umírá?“ Odpověděl bratr onen: „Já jsem to.“ A děl jemu: „Co máš bratře, proč umíráš?“ A onen odpověděl: „Umírám hlady.“

Tu blažený František ihned připraviti dal stůl a jako člověk plný lásky a šetrnosti jedl s oním, aby se nehanbil jísti sám; a podle vůle jeho všichni ostatní bratři rovněž jedli.

Neboť onen bratr a všichni ostatní nově byli se obrátili k Pánu a nad míru svá těla trýznili. A když pojedli, řekl blažený František k ostatním bratrům: „Nejdražší, pravím vám, aby jeden každý na zřeteli měl přirozenost svou, neboť ačkoli některý z vás může býti živ skrovnější potravou než druhý, přejí si přece, aby ten, jenž potřebuje více potravy, nebyl zavázán onoho následovati v tom, nýbrž o přirozenosti své uvažuje, aby dal tělu svému potřebu jeho, aby stačilo sloužiti duchu. Neboť jako jsme povinni zdržovati se nadbytkem jídla, který škodí tělu i duši, tak i přílišné zdrželivosti, ba té ještě víc, protože Hospodin milosrdenství chce, a nikoliv oběti: nejdražší bratři, to co jsem učinil, totiž, že pro lásku k bratru mému jsme jedli zároveň s ním aby se nestyděl sám jísti, to jsem učinil

spíše z nutnosti a lásky ; ale pravím vám, že v budoucnosti nechci již tak činit, protože by to nebylo zbožné ani čestné ; ale přeji si a nakazuji vám, aby každý z bratří podle naší chudoby svému tělu dal tolik, jak mu zapotřebí bude.“

Neboť prvotní bratří a ostatní, kteří přišli za nimi, až do dlouhého času trýznili těla nad míru zdrželivostí od pokrmu a nápoje, bděními, mrazem a hrubostí roucha a prací rukou svých, nosili vespod na těle kruhy železné, krunýře nejtvrďší a žíněnký, pročez svatý otec pozoruje ; že pro tu příčinu bratří mohli se rozstonat, a někteří již v krátkém čase se rozstнали, zakázal na jedné kapitule, aby žádný bratr nenosil vespod na těle leč spodní šat.

My pak, kteří jsme s ním byli, svědčíme o něm, že po celý čas života svého k bratřím byl shovívavým a mírným, ale tak, že sami bratří v pokrmech a jiných věcech nikdy neodbočili od způsobu chudoby a počestnosti našeho řádu. Sám otec nejsvětější nicméně od počátku svého obrácení až do konce života svého na tělo své byl přísným, ač přirozeně byl sláb a pokud byl ve světě, nemohl žít leč pohodlně. Proto kteréhosi času pozoruje, že bratří již přestupují způsob chudoby a počestnosti v pokrmech a jiných věcech, při jednom svém kázání, které učinil několika bratřím v osobě všech bratří, řekl : „Bratří, myslím, že mému tělu nebylo by třeba tak velikého pokání, ale poněvadž musím býti vzorem a příkladem všech bratří, chci mít a býti spokojen s málo a chudičkými jídly a všech ostatních věcí užívati podle chudoby a nákladných a vybraných naprosto se děsiti.“

JAK SE SNÍŽIL K BRATRU NEMOCNÉMU POJÍ-
DAJE S NÍM HROZNY. – Jiného času, když byl
blažený František na témže místě, jakýsi bratr, du-
chovní a sestárly v řádě, byl tam velmi nemocen a
sláb. Pozoruje jej blažený František, byl jat soucitem;
tehdy bratři ať zdraví ať nemocní velmi radostně snášeli
chudobu a těšíce se ze svých chorob neužívali léků ani
jích nežádali, nýbrž raději brali na sebe to, co bylo tělu
protivno. A proto si řekl blažený František: „Kdyby tenhle
bratr za jitra pojedl několik zralých hroznů, myslím, že
by mu to prospělo.“

A jak ustanovil, tak učinil. Jednoho dne časně vstal a
zavolav toho bratra stranou, vedl jej do jedné blízké vi-
nice. Našed révu, na níž visely dobré hrozny, posadil se
s bratrem a jal se pojídati hrozny, aby se bratr nestyděl
jísti sám. A co tak jedli, cítil ten bratr, že se mu uvolnilo
a obá chválili Pána.

Ten bratr pak po celý život vzpomínal na milosrdnou
laskavost, kterou mu ukázal přesvatý otec a vypravoval
o tom bratřím velmi zbožně a se slzami v očích.

JAK SEBE I DRUHA OBNAŽIL, ABY OBLÉKL CHU-
DÁSA. – Blažený František šel za zimního dne po-
blíže města Celáno oděn šatem na způsob pláště, jejž
mu dal jeden přítel bratří, a tu ho potkala stařenka a
prosila o almužnu. On ihned sňal šat a dal jej neznámé
stařeně řka: „Jdi a ušij si sukni, máš jí dost zapotřebí!“
Chuděra se usmála a překvapena strachem i radostí, vzala
plášť a myslíc, že mu snad napadne žádati jej zpět, velmi

rychle odběhla domů a rozstříhla plášť nůžkami. Když však shledala, že jí nestačí na sukni, tu povzbuzena dobrotou blaženého otce, vrátila se k němu a oznamovala, že má té látky málo. Světec zadíval se na svého druha, jenž měl podobný šat a pravil mu: „Slyšíš, co tato chudá žena praví? Pro lásku Boží budeme snášeti zimu; dej jí i svůj šat, aby měla dosti na sukni!“ A ihned jako dal on sám, dal i jeho druh. A tak zůstali oba nuzí, aby oděna byla žebračka.

ZA KRÁDEŽ POKLÁDAL NEOBDAROVATI JEŠTĚ CHUDOBNĚJŠÍHO. – Když se jednou vracel ze Sieny, potkal chudása. Pravil svému druhovi: „Jest spravedливо, abychom vrátili plášť tomuto chudému; jemu patří, neboť jsme jej přijali jen na tak dlouho, než najdeme člověka chudšího ještě než-li jsme my.“ Ale druh pozoruje, že jeho otec nutně potřebuje pláště, bránil mu úsilovně, aby jinému nedával, čeho potřebuje sám. Pravil mu svatý František: „Nechci býti zlodějem, neboť za krádež by nám muselo býti vyčteno, kdybychom nedali tomu, kdo jest ještě chudší.“ A tak zbožný otec daroval svůj plášť přece.

JAK DAROVAL CHUDÁSOVI NOVÝ PLÁŠŤ, ABY SI JEJ PRODAL. – U Celly Kortonské měl blažený František na sobě nový plášť, který mu bratři vyžebraли. Ke klášteru přišel chudáas a nařikal, že mu umřela žena a zanechala chudou rodinu opuštěnou. Světec pohnut soustrastí řekl: „Hle, vezmi můj plášť, ale slib mi,

že jej nikomu nedáš, než-li tomu, kdo ho dobře koupí a zaplatí tobě.“ Uslyševše to bratři, sběhli se kolem žebráka a chtěli mu plášť vzíti. Avšak on posílněn přítomností svatého otce, sevřel pevně ruce a odnášel si plášť jako svůj. Konečně však přece bratři vykoupili plášť, postaravše se, aby chudásovi byla vyplacena přiměřená cena.

JAK JEDEN CHUDÁS SKRZE ALMUŽNU BLAŽENÉHO FRANTIŠKA ODPUSTIL BEZPRÁVÍ A PŘESTAL NENÁVIDĚTI SVÉHO PÁNA. – U Vršíčku v krajině perudžské přijal blažený František jednoho chudása, jež už znal dříve, dokud ještě žil ve světě, a pravil mu: „Bratře, jak se máš?“ Avšak on s rozhněvanou tváří počal láteřiti na svého pána: K vůli mému pánu, Bůh ho proklej! – nemohu se míti jinak než-li špatně, protože mne připravil o všechny mé statky.“

Vida však blažený František, že je zatvrzele rozhněván až na smrt, maje útrpnost s jeho duší, řekl mu: „Bratře, odpusť pro lásku Boží svému pánu, abys zachránil svou duši a možná, že ti vrátí oč tě připravil, neboť jinak máš ztracen svůj majetek a ztratíš také duši.“ A on mu pravil: „Nemohu mu nijak odpustiti! Ať napřed vrátí, co mi vzal!“ Tu pravil svatý František: „Hle, tu máš můj plášť a prosím, odpusť svému pánu pro lásku Boží.“ A ihned obměkčilo se srdce jeho a nadšen tím dobrodiním, odpustil křivdu pánu svému.

JAK POSLAL SVŮJ PLÁŠŤ ŽEBRAČCE NEMOCNÉ
OČNÍM NEDUHEM, KTERÝM ON SÁM TRPĚL. —

Jistá žebračka z Machilonu přišla do Rietty, aby se léčila z očního neduhu. Když navštívil lékař svatého Františka, řekl mu: „Bratře, jedna chudá žena přišla ke mně, abych ji ošetřoval; ale je tak chudá, že ji musím ještě vydržovati ze svého.“ Slyše to světec, byl ihned naplněn úctou k té ženě a zavolav jednoho bratra, který tam byl kvardiánem, řekl mu: „Bratře kvardiáne, musíme vrátiti cizí majetek.“ Tázal se kvardián: „Jaký cizí majetek?“ „Tamhle ten plášť, který jsme přijali a jenž vlastně patří chudé žebračce, musíme ji vrátiti.“ Dělal mu kvardián: „Bratře, učiň jak uznáš za dobré.“

Tu blažený František s radostí zavolal jednoho hodného přítele a řekl mu: „Vezmi tenhle plášť a dvanáct bochánků chleba a jdi k té nemocné chuděře, kterou ti ukáže lékař; a řekni jí: Chudý člověk, jemuž jsi opatřila zdarma tento plášť, ti ho vrací, vezmi si jej.“

Šel ten člověk a řekl té ženě všechno jak chtěl svatý František. Ona však domnívající se, že se jí vysmívá, řekla mu zahanbeně a ostýchavě: „Nech mne na pokoji, já ti nerozumím!“ On však položil jí do rukou plášť a dvanáct chlebů. Tu ona vidouc že nežertuje, přijala to plna bázně, úcty a spolu radosti, chválíc Pána. A bojíc se, že jí to zase vezme, vstala tajně v noci a vrátila se radostně domů. Blažený František též ujednal s kvardiánem, aby se jí denně dostávalo almužny, dokud tam bude.

Protož my, kteří s ním byli, svědčíme o něm, že měl tak velikou lásku k nemocným i zdravým a to nejen

k bratřím, nýbrž i k ostatním chudým, zdravým i nemocným, že i svoje potřebné věci nejprve opatřoval si sám svým přičiněním, abychom se neodstrašili, ale pak radostně uvnitř i zevně si jich odpíral a rozdával chudým a to i ty nejnutnější. A proto generální minister a jeho kvardián mu rozkázali, aby žádnému bratru nedal svého pláště bez dovolení. Neboť jej často prosili bratři o jeho šat z úcty k němu a on jim ho ihned dal; jindy jej rozdělil, část si nechal, část jim dal; nosil vždy toliko jednu sukni.

JAK DAL BRATŘÍM SUKNI, KDYŽ O NI PROSILI PRO LÁSKU BOŽÍ. – Jednou, když šel jistou krajinou, kázaje slovo Boží, potkali ho dva bratři Francouzové a když se s ním velmi potěšili, na konec prosili jej, aby jim dal pro lásku Boží svou sukni. On pak, jakmile uslyšel: pro lásku Boží, svlékl sukni, dal jim ji a zůstal nějakou dobu nah.

Neboť když slyšel, že někdo prosí pro lásku Boží, ať o opasek, ať o šat, ať o něco jiného, ničeho nikomu nikdy neodepřel, naopak velmi se mu znelíbovalo a často pokáral bratři, když slova: pro lásku Boží brali nadarmo. Říkal: „Láska Boží je tak vznešená, tak předrahá, že se má vyslovovati jen zřídka, když toho nutně třeba, a velmi uctivě.“

Jeden z bratří, vida jej nahého, svlékl svou sukni a dal mu ji. Když daroval sukni nebo kousek z ní, trpíval pak velkou nouzi a bídu, nemoha sobě tak rychle opatřit nové, protože přál si vždy jen velmi chudou, zalátanou uvnitř i zevně a málo kdy, nebo nikdy nechtěl nosit

sukni z nového sukna, nýbrž vyprosil si sukni již obnošenou od některého bratra.

Někdy též přijímal od jednoho bratra část sukně a od jiného druhou. Uvnitř přišíval si teplou záplatu z nového sukna, protože velmi trpěl bolestmi krku a žaludku. A ten způsob chudého šatu zachovával až do toho roku, kdy jej zavolal Pán; neboť několik dní před smrtí ušili mu bratři větší počet oděvů, aby mohly býti ve dne v noci měněny, protože byl nemocen vodnatelností a na celém těle oteklý a byl stížen i jinými chorobami.

IAK CHTĚL DÁTI TAJNĚ CHUĐASOVI JEDNU SOUKENNOU ZÁPLATU. – Jindy přišel žebrák ke klášteru, kde bydlel svatý František, a prosil bratři o kousek sukna. Slyše to blažený František, řekl jednomu bratru: „Hledej po domě, najdeš-li nějakou záplatu nebo kousek sukna a dej ji tomu chuďasovi.“ Bratr sběhal celý dům, ale nenašel ničeho.

Tu svatý František nechtěje propustiti žebráka s prázdnem, odešel na tajné místo a tam, aby o tom nevěděl kvardián a jemu nezabránil, odstříhoval ze spodu svého hábitu část sukna, které měl uvnitř podšito. Ale kvardián to zpozoroval a hned šel k němu a zakázal mu to, protože tehdy byl velký mráz a František byl nemocný a zimomřivý. I řekl mu blažený František: „Nechceš-li mně dovoliti darovati bratru žebráku kus mé látky, musíš se postarati o jinou.“ A tu někteří bratři pohnuti obětavostí svatého Františka, dali žebráku několik kusů sukna ze svých šatů.

Když cestoval po světě a kázal, jda buďto pěšky, nebo jeda na oslíčku pro své bolavé nohy, nebo z nejnnutnější potřeby i na koni, jindy nikdy nejezdil, a nějaký bratr daroval mu svůj plášť, nechtěl ho přijati kromě s tou podmínkou, že jej může darovati kterémukoliv žebrákovi, jež potká, nebo který k němu přijde, jen když v duchu pozná, že jest skutečně chud.

JAK ROZKÁZAL BRATRU JILJÍMU, ABY OBLÉKL ŽEBRÁKA. – V prvních dobách řádu, když bydlel u Ohnuté Řičky se dvěma soudruhy, které tehdy toliko měl, tu hle, přišel za bratra třetí muž ze světa, jménem Jiljí a přijal způsob jejich života.

A když tam tak bydlel několik dní oděn dosud světským šatem, přišel jednoho dne žebrák a prosil blaženého Františka o almužnu. Světec obrátil se k Jiljímu a rozkázal mu: „Dej tomuto žebráku svůj plášť!“ – A on ihned velmi radostně si ho svlékl a dal jej žebrákovi. A tu se ukázalo, že Bůh současně dal jeho srdci novou milost zato, že radostně podělil chudáka pláštěm. A tak byl přijat od blaženého Františka a dospěl až k velké dokonalosti ve cnostech.

JAKÉ POKÁNÍ ULOŽIL BRATRU, JENŽ ŠPATNĚ SOUDIL O CHUDÉM. – Když blažený František šel kázat do kláštera bratří blíže Rothabrcia, přišel k němu ten den, kdy měl kázání, nějaký nemocný žebrák. František ho velmi litoval a soustrastnými slovy mluvil o něm před svým bratrem. Ale ten pravil: „Bratře, je

pravda, že se tento zdá dosti chudobným, ale snad vskutku v celé krajině není bohatšího člověka nad něho.“

Ale hned byl zato tvrdě pokárán od blaženého Františka a musil se vyzpovídati ze své viny. I řekl mu blažený František: „Uděláš za to takové pokání, které ti rozkáží?“ „S radostí!“ „Jdi, svleč hábit a vrhni se nah k nohám toho žebráka, vyznej se mu, žeš hřešil proti němu nactiutrhaním a pros, aby se za tebe modlil.“ Ten bratr šel a učinil tak, jak mu František rozkázal, – Pak se oblékl a šel ke světci. I řekl mu František: Věz, žeš velmi zhřešil proti tomuto chudému, ba proti Kristu. Kdykoliv vidíš chudého, musíš uvážiti, čím jménem přichází, totiž Kristovým, jenž na sebe vzal naši chudobu a slabost; chudoba a slabost žebrákova jest nám zrcadlem, v němž máme viděti se zbožným zanícením nemoc a chudobu Pána našeho Ježíše Krista.“

O KNIZE NOVÉHO ZÁKONA, KTEROU DAROVAVAL CHUDOBNÉ ŽENĚ, MATCE DVOU BRATŘÍ. – Jindy, když byl v klášteře Svaté Marie v Porciunkuli, přišla k němu prositi o almužnu jedna chudobná stařena, která měla dva syny v klášteře.

Blažený František ihned řekl bratru Petrovi z Kathanie, který byl tehdy generálním ministrem: „Máme něco, co bychom mohli darovati této naší matičce?“ Říkával; že matka některého bratra jest také jeho a všech ostatních bratří matkou. Odvětil mu bratr Petr: „Není ničeho v celém domě, co bychom jí mohli dáti, proto, že si přeje takové almužny, aby si za ni mohla opatřiti výživu.“

V kostele však máme jednu knihu Písma svatého Nového zákona, z níž čítáme čtení k jitřním hodinkám.“ Tehdy ještě neměli bratři ani brevířů ani ne mnoho žaltářů.

Blažený František tedy řekl: „Dej naší matičce tu knihu, ať si ji prodá pro svou potřebu. Věřím pevně, že to se bude více zamlouvatí Bohu a blahoslavené Panně, než když z ní čteme.“ A tak jí daroval knihu. Neboť o něm možno říci a napsati totéž, co psáno o Jobovi: „Od dětství roste se mnou milosrdnost a vyšla se mnou z lůna matky mé“ (2. Job. 31, 18).

Proto nám, kteří jsme s ním byli, bylo by dlouhým a velmi nesnadným vypsati nebo vypravovati nejen o všem tom, co jsme poznali, jako důkaz jeho lásky a dobroty k bratřím a jiným chudým, nýbrž i o tom, co jsme viděli na vlastní oči.

HLAVA IV.

*O dokonalosti své pokory
a poslušnosti jeho i bratří.*

JAK SE ZŘEKL BLAŽENÝ FRANTIŠEK PŘEDSTAVENSTVÍ A USTANOVIL ZA GENERÁLNÍHO MINISTRA BRATRA PETRA Z CATHANIE. – Aby zachoval cnost svaté pokory, zřekl se po několika letech po svém obrácení na jednom shromáždění před bratřími úřadu představeného, řka: „Teď jsem pro Vás mrtev, ale tuhle je bratr Petr z Cathanie, a toho já i vy všichni budeme poslouchati.“ A vrhnuv se na zemi, slíbil mu přede všemi poslušnost a úctu.

Zaplakali všichni bratři a hlasitě vzlykali bolestí, vidouce, že tu stojí jako sirotci bez otce. Blažený otec však vstal a zdvihnuv oči k nebi s rukama sepjatýma se modlil: „Pane, poroučím do Tvé ochrany tuto rodinu, kterou jsi dosud svěřoval mé péči; ale teď, nejsladší Pane, nemohu již o ní déle pečovati pro nemoci, které znáš, a proto ji předávám ministrům. A ti budou zavázáni v soudný den vydati počet před Tebou, Pane, zahyne-li některý bratr jejich nedbalostí, špatným příkladem nebo drsným napomenutím.“

Zůstal tedy poddaným až do smrti a byl pokornější ve všech věcech než kdokoliv jiný z nich.

JAK SE ZŘEKL I SVÝCH DRUHŮ A NECHTĚL MÍTI PRO SEBE ZVLÁŠTNÍHO SPOLEČNÍKA. – Jindy zřekl se všech druhů před svým vikářem, řka: „Nežiji si, aby se o mně mysliło, že mám zvláštní výsadu míti pro sebe společníka, nýbrž ať mne bratři berou z jednoho kláštera do druhého, jak jim to Bůh vnukne;“ a dodal: „Viděl jsem již slepce, jenž měl pouze psíčka, který jej vodil; a já bych se měl zdáti lepším?“

To bylo vždycky jeho slávou, že se zříkal každého stínu zvláštnosti a vychloubáčnosti a tak byl naplněn silou Kristovou.

JAK SE ZŘEKL ÚŘADU K Vůli ŠPATNÝM PŘEDSTAVENÝM. – Byv jednou otázan od jednoho bratra, proč odpudil svých bratří z otcovské péče a dal je do rukou jiným, jak by si jich ani nevážil, odpověděl: „Synu, miluji bratry jak mohu; ale kdyby šli v mých stopách, miloval bych je ještě víc a neodcizil bych se jim. Neboť mnozí představení vedou je jinými cestami, nabádají je příklady některých dřívějších mužů a mým napomínáním pohrdají. Ale budoucnost ukáže čeho a jak dokážou.“

A brzo potom, když ležel sklíčen nemocí, zdvihl se, puzen duchem a zvolal: „Kdo jsou ti, kteří mi vyrvali můj rád a mé bratry? Jen až přijdu na generální kapitulu, já jim povím, kdo bude poroučeti!“

JAK ŽEBRAL POKORNĚ O MASO PRO NEMOCNÉ A NAPOMÍNAL JE K TRPĚLIVOSTI. – Blažený František se nestyděl choditi po ulicích a žebrati o maso pro nemocného bratra; nemocné napomínal, aby trpělivě snášeli nedostatky a aby nereptali, když by jim něco nebylo po vůli. Proto do první řehole dal napsati toto: „Prosím své bratry, aby se v nemocích nehněvali ani nermoutili proti Bohu nebo bratřím, ani aby nežádali příliš důrazně o léky a nesnažili se příliš úzkostlivě zachrániti tělo, které beztoho brzo umře a jest nepřítelem

duše, nýbrž aby za všechno děkovali a aby toužili po tom býti takovými, jak si přeje Bůh; neboť On kárá předurčené k životu věčnému jizvami bičů a nemocí, jak o tom sám pravil: „Já ty, které miluji, kárám a očišťuji.“ (Zjev. 3, 19.)

IAK POKORNĚ ODPOVĚDĚLI BLAŽENÝ FRANTIŠEK A DOMINIK, BYVŠE OTÁZÁNI KARDINÁLEM, ZDA SI PŘEJÍ, ABY JEJICH BRATRŘÍ STÁVALI SE PRELÁTY CÍRKEVNÍMI. ~ V městě Římě byli společně na návštěvě u pana ostijského, jenž se stal potom papežem, ona dvě zářící světla, blažený František a Dominik. Všichni tři rozmlouvali o Bohu medosladce a pán ostijský jim pak řekl: „V původní Církvi byli pastýři a preláti, mužové chudí, kteří planuli láskou a ne lakotou. Což, abychom tedy světili za biskupy a preláty naše bratry, kteří by předčili všechny životem i příkladem?“

Mezi světcí povstala svatá a pokorná rozepře, ne že by chtěl jeden druhému rozkazovati, nýbrž proto, že se jeden před druhým ponížoval a navzájem jeden druhého nutil k odpovědi. Ale konečně zvítězila pokora Františkova, že neodpověděl dříve a přemohla i Dominika, že poslechl a odpověděl první.

Odpověděl tedy blažený Dominik takto: „Pane, moji bratři jsou povýšeni na dobrý stupeň cti; uznají-li to, je to jejich věc; avšak já podle své možnosti nikdy nedovolím, aby dosáhli nějakého druhu důstojnosti.“

Potom blažený František uklonil se zmíněnému pánu a řekl: „Moji bratři jmenují se proto „Menšími“, aby se

neopovažovali státi se většími; jejich pokora je učí státi na podlaze a jíti ve stopách Kristovy pokory, aby pak mezi svatými tím více byli povýšeni. Přejete-li si, aby působili plodně v Církvi Boží, ponechte a zachovejte je ve stavu jejich povolání a kdyby se snažili vstoupiti vzhůru, násilím je strhněte a nikdy nedovolte, aby se stali nějakými preláty.“

Tak odpověděli světci a pán ostijský byl potěšen a děkoval Bohu nesmírně.

A když odcházeli, prosil blažený Dominik blaženého Františka, aby mu dal svůj provaz, jímž byl přepásán. Blažený František se zdráhal z pokory, tak jako onen prosil z lásky. Konečně však přece zvítězila blažená touha prosícího a blažený Dominik od té doby nosil provaz blaženého Františka, který si byl vyprosil násilím lásky, pod svým šatem ovázaný kolem beder.

Naposledy podali si obě ruce a jeden druhému se přesladce odporoučel mnohým odporoučením a svatý Dominik řekl svatému Františkovi: „Bratře Františku, kéž by můj a tvůj řád se spojil a my žili v církvi stejným způsobem!“ A když se loučili, řekl blažený Dominik shromážděným kolem divákům: „Opravdu pravím vám, že tohoto svatého muže Františka všichni řeholníci měli by následovati, neboť tak velikou jest dokonalost jeho svatosti.“

JAK SI PŘÁL, ABY BRATŘÍ Z POKORY SLOUŽILI MALOMOCNÝM. – Blažený František od počátku svého obrácení s pomocí Boží sám sebe postavil, jakožto moudrý stavitel, na pevnou skálu základní, to jest na největší pokoru a chudobu syna Božího, nazýváje svůj řád „bratří Menší!“, pro svoji nesmírnou pokoru.

Proto na počátku řádu rozkázal bratřím, aby v nemocnicích sloužili malomocným a tak položili základ pokory. Neboť, když přicházeli do jeho řádu vznešení i prostí, mezi jiným, co jim bylo řečeno, bývalo jim oznámeno, že mají pokorně ošetřovati malomocné a bydleti v jejich domech, jak jest obsaženo v první řeholi: „ať nemají pod nebem ničeho než svatou chudobu, skrze niž jsou živeni od Pána na tomto světě pokrmy tělesnými i duševními, a v budoucím dosáhnou nebeského dědictví.“ A tak sebe i druhé založil na největší pokoře a chudobě, protože jsa velikým předákem v církvi Boží, chtěl býti opovržen nejen v církvi, nýbrž i mezi spolubratry. Toto opovržení v jeho pověsti i touze budiž mu velikým pozdvižením v očích Boha i lidí.

JAK CHTĚL, ABY ZA VŠECKA JEHO DOBRÁ SLOVA I SKUTKY BYLA VZDÁVÁNA ČEST JEDINÉMU BOHU. – Když kázal lidu v Rietti na náměstí, hned po kázání povstal biskup toho města, muž velmi zbožný a skromný, a řekl lidu: „Pán od počátku, jak založil a vystavěl svoji Církev, vždycky ji osvětloval světci, kteří vzdělávali ji slovem i příkladem; teď však v tomto posledním čase oslavil ji tímhle chudičkým, pro-

stým a nevzdělaným člověkem Františkem. Proto jste povinni Pána milovati, ctíti a varovati se hříchů, neboť neučinil podobných věcí žádnému pokolení.“

Po těch slovech sestoupil biskup s kazatelny, prodral se lidem do katedrálního chrámu a tam přistoupil k němu blažený František a ukloniv se mu, vrhl se mu k nohám a řekl: „Upřímně díím vám, pane biskupe, ještě žádný na tomto světě neprokázal mi tolik cti, jako vy dnes; neboť tihle lidé říkají: „Tento člověk je světec!“ A dávají slávu a svatost mně a ne Tvůrci; ale vy, muž pravdy, oddělil jste drahocenou věc od bezcenné.“

Neboť, když blažený František býval chválen a nazýván svatým, odpovídal na takové řeči: „Ještě není jisto, nebudu-li míti syny a dcery, neboť kdyby mi odňal Pán svůj poklad, který mi svěřil, co by zbylo mi jiného, než tělo a duše; a to mají i nevěřící. Ba, věřím, že kdyby Pán dal lotrovi nebo nevěřícímu tolik dobrodiní jako mně, že by byli Pánu věrnější než-li já. Neboť jako na obraze Páně a blahoslavené Panny, namalovaného na dřevě, jest ctěn Pán a blahoslavená Panna, a přece dřevo a malba nemají nic společného, tak sluha Boží jest jakýmsi obrazem Božím, jímž jest Bůh ctěn pro svoje dobrodiní; ale sám si proto nesmí o sobě nic myslet, jsa vzhledem k Bohu méně než dřevo vzhledem k malbě, protože nic není čistého; a proto sláva a čest patří toliko Bohu, ale člověku, dokud žije uprostřed běd tohoto světa, jsou údělem jen opovržení a útrapy.“

ZE AŽ DO SMRTI CHTĚL MÍTI JEDNOHO ZE SVÝCH DRUHŮ ZA KVARDIÁNA A ŽÍTÍ V POKOŘE. – Protože si přál žítí až do smrti v úplné pokoře a poddanosti, nějaký čas před koncem života požádal svého generálního ministra: „Prosím, ustanov nade mnou místo sebe jednoho se svých druhů, abych ho poslouchal místo tebe, neboť pro výtečnost poslušnosti si přeji, aby v životě i smrti vždy jsi byl se mnou.“

A od té doby až do smrti měl jednoho ze druhů za kvardiána a toho poslouchal místo generálního ministra; ba jednou řekl svým společníkům: „Mezi jinými milostmi udělil mi Pán také tu, že zrovna tak přesně bych poslouchal novice, který dnes vstoupil do řádu a byl mně určen za kvardiána, jako toho, kdo jest prvním a sestárnul věkem i životem v řádě. Neboť poddaný má viděti v představeném ne člověka, nýbrž Boha, pro jehož lásku jest poddán.“

Potom dodal: „Není na světě představeného, jehož by se bratří tak obávali, jako by se musili báti mně, kdybych chtěl; Pán mi dal k tomu moc; ale On mi dal také milost, že jsem spokojen se vším jako ten, kdo jest nižším v řádě.“

To jsme viděli na vlastní oči my, kteří jsme s ním byli, a on sám o tom svědčí, že když někteří bratří mu nevyplnili přání jeho, nebo mu řekli slovo urážlivé, že ihned oddal se modlitbě a když se pomodlil, nechtěl o urážce již slyšeti a nikdy nevyčítal: „Ten a ten mne neposlechl“, „ten mne urážil.“ A tak cvičil se vytrvale v tomto sebezapírání a čím víc se blížil smrti, tím pečlivěji se přičiňo-

val, aby žil i umřel v úplné pokoře, chudobě a ozdoben všemi cnostmi.

JAK UČIL DOKONALÉ POSLUŠNOSTI. – Přesvatý otec říkával bratřím: „Nejdražší bratří, vyplňte rozkaz na první slovo a nečekejte, až bude opakován; nehledejte v něm nemožnosti, neboť i kdybych vám rozkázal něco nad vaše síly, svatá poslušnost vás posílí.“

JAK PŘIROVŇAL DOKONALÉ POSLUŠNÉHO MRTVOLE. – Jednou povzdechl hluboce před svými soudruhy: „Na celém světě jest sotva některý řeholník, který by dokonale poslouchal svého představeného!“

Ihned mu pravili: „Otče, pověz nám, jaká má býti dokonalá a nejvyšší poslušnost?“ A tu on odpověděl, že člověk opravdu a dokonale poslušný se podobá mrtvému tělu. „Vezmi mrtvolu a polož ji kam chceš. Vidiš, že se nevzpírá, že nemění polohy, nereptá. Posad' ji na trůn, nehledí vzhůru, nýbrž k zemi; oblékni ji v purpur, tím více sesíná. Ten jest opravdu poslušen, kdo se neptá, proč byl přesazen, nestará se, kam bude poslán, netouží po změně postavení. Když jest povýšen na úřad, zůstane pokorným jako dřív; čím více jest ctěn, tím více sebou pohrdá.“

Povinnosti vykonané z pouhého rozkazu, ne tedy na přání, jmenoval „svatá poslušnost.“ Ale za největší poslušnost, z níž nemělo tělo žádného užitku, považoval tu, když někdo z Božího vnuknutí šel mezi nevěřící, aby

získával jejich duše, nebo z touhy po mučednictví. Říkal, že jest Bohu velmi milé, prositi za tuto poslušnost.

JAK JEST NEBEZPEČNO PŘÍLIŠ NÁHLE ROZKAZOVATI „POD POSLUŠNOSTÍ“ I NEPOSLECHNOUTI ROZKAZU. – Blažený otec soudil, že „pod poslušností“ rozkazovati má se jen zřídka kdy a že se nemá mrštiti hned naponejprv šípem blesku, jenž má zašlehnout až v nejhorším. „Ruka nesmí sáhnouti hned k meči.“

O tom však, jenž nespěchal vyplniti ihned rozkazu, říkal, že se nebojí ani Boha ani člověka, nemá-li totiž příčiny k odkladu.

Svatá pravda! Neboť autorita rozkazovací nerozváženého představeného čím jest jiným, než-li mečem v ruce zuřícího? Co však jest zoufalejším, než-li nedbající a opovrhující poslušností?

CO ODPOVĚDĚL BRATRÍM, KDYŽ MU RADILI, ABY ŽÁDAL ZA VÝSADU, ABY MOHLI SVOBODNĚ KÁZATI. – Někteří bratři řekli blaženému Františkovi: „Nevidíš, že některý biskup nám nedovolí někdy kázati a tak musíme po kolik dní trávit v nečinnosti v jedné krajině, než můžeme dále hlásati slovo Boží? Lépe by bylo, kdybys vymohl od otce papeže, výsadu o tom; sloužilo by to ke spáse duší.“

Ale František jim odpověděl velmi důrazně: „Vy, bratři Menší, nepoznáváte vůli Boží a činíte mi překážky, když chci obrátiti podle vůle Boží celý svět; já chci nejprve svatou pokorou a úctou obrátiti preláty, aby vidouce

náš život a svatou i pokornou úctu naši k sobě, žádali vás, abyste kázali lidu a obraceli jej; a to je pohne více, aby nám dali dovolení kázati, než-li vaše výsady, které vás povedou k pýše. A budete-li prosti všeho lakomství a budete-li nabádati lid, aby plnil své povinnosti ke kostelům, sami preláti budou vás prositi, abyste slyšeli zpověď lidu, ačkoliv o to se nemáte starati, protože, obrátí-li se, snadno najdou i zpovědníky.“

„Já si žádám od Pána pro sebe jen tu výsadu, abych nikdy neměl nějaké výsady od člověka, nýbrž abych každému prokazoval úctu, a abych poslušností ke svaté řeholi spíše příkladem než-li slovem obracel všechny!“

JAK SE BRATŘÍ NAVZÁJEM SMIŘOVALI, KDYŽ SE POHNĚVALI. – Svatý František tvrdil, že bratři Menší v tomto posledním čase byli od Boha posláni, aby lidem, hříchy zaslepeným, ukazovali živě příklady cnosti. Říkával, že bývá naplněn nejsladší vůní a pomazán drahocnou mastí cnosti, když slyší vypravovati veliké věci o svatých bratřích, kteří byli rozptýleni po celém světě.

Jednoho dne se stalo, že kterýsi bratr urazil druhá před šlechticem z ostrova Kypru. Jakmile však zpozoroval, že jest bratr poněkud proto zarmoucen, ihned sám proti sobě vzplanul pomstou, vzal do úst oslí lejno, zuby je kousal a při tom pravil: „Lejno požírej, zločinný jazyku, který ses opovážil vylíti na bratra jed hněvu!“ – Onen šlechtic vida to, byl jat hrůzou a odešel velmi pohnut a od té doby dal sebe i svůj majetek do rukou bratří.

Tento způsob zachovávali všichni bratří, že totiž, když některý řekl druhému slovo urážlivé nebo zármutek způsobující, ihned se vrhl k nohám uraženého bratra a pokorně prosil za odpuštění. Svatý otec jásal, vida, že bratří sami vymýšlejí příkladné skutky svatosti a zahrnoval vroucím požehnáním ty bratří, kteří slovem nebo skutkem přiváděli hříšníky k lásce Kristově, neboť si přál, aby jeho synové úplně se mu podobali horlivostí o spásu duší, jíž on sám byl naplněn.

JAK SI POSTĚŽOVAL KRISTUS BRATRU LVOVI, DRUHOU BLAŽENÉHO FRANTIŠKA, NA NEVDĚK A PÝCHU BRATRŮ. – Jednou mluvil Pán náš Ježíš Kristus k bratru Lvovi, druhu blaženého Františka, takto: „Bratře Lve, stěžuji si na bratří.“ Lev se ptal: „Proč pak, Pane?“ Pán odpověděl: „Pro tři věci: protože totiž neuznávají mých dobrodiní, která jim tak štědře a hojně uděluji, jak sám vidíš, ani nesejí, ani nežnou. Protože celý den reptají a zahálejí a protože se často popuzují ke hněvu, klásce se nevracejí a neodpouštějí bezpráví, jež trpí.“

JAK ODPOVĚDĚL POKORNĚ A PRAVDIVĚ DOKTOROVI ZE ŘÁDU KAZATELŮ, KDYŽ SE HO PTAL NA VÝROK PÍSMÁ SVATÉHO. – Když byl František v Sieně, přišel k němu doktor svaté boho-
vědy z řádu kazatelského, muž velmi pokorný a dokonalý. Rozmlouvali spolu o slovech Páně a tu se ho tázal mistr na význam těchto slov proroka Ezechiele: „Když neozna-
muješ bezbožnému jeho nepravost, požádám z tvé ruky

jeho duši“ (dle Ezech. 3, 18.) „Dobrý otče“, dodal mistr, „znám mnoho lidí, kteří žijí ve smrtelném hříchu, a nevytýkám jim jejich bezbožnosti; bude zato Pán požadovati zodpovědnost za jejich duše ode mne?“

Blažený František se pokorně vymlouval, že je nevědomcem a že sám by měl býti poučen od mistra a ne jemu vykládati Písmo. Ale ten skromný mistr děl: „Bratře, slyšel jsem již od několika mudrců výklad této věty, ale přece bych poznal rád váš náhled o tom.“ Řekl tedy blažený František: „Třeba-li těmto slovům rozuměti všeobecně, myslím, že je výklad takový: Služebník Boží má planouti a zářiti svatým životem, aby káral všechny bezbožné světlem příkladu i výmluvnou řečí svatého jednání. Neboť tak jeho život bude světlem a vůně jeho dobré pověsti postaví všem před oči jejich nepravosti.“

Ten doktor byl velmi poučen a odcházeje, řekl společníkům blaženého Františka: „Mojí bratří, bohoslovná vědomost tohoto muže jest pro čisté a velejemné náhledy vznášejícím se orlem, ale moje vědění plazí se na bříše po zemi.“

JAK MĚLI BRATŘÍ ZACHOVATI POKORNÝ MÍR S OSOBAMI DUCHOVNÍMI. – Blažený František si přál, aby jeho duchovní synové zachovávali mír se všemi lidmi a pod všecky se ponížovali; avšak zvláštní pokoru jim odporučoval slovem i příkladem vůči klerikům.

Říkával: „Nejdražší bratří, jsme posláni na pomoc duchovním v práci o spásu duší, abychom doplnili, co oni nepostačí vykonati. Každý obdrží svou mzdu ne podle

hodnosti, nýbrž podle své práce. Vězte, nejmilejší bratří, že získati duše jest dílem Bohu nejmilejším. Toho pak dosáhneme spíše snášelivostí, než-li rozbrojem. Budou-li však sami kněží činiti překážky v rozsévání semena spásy, pak Bohu náleží pomsta a odplatí jim časem svým. (5, Mojž. 32, 35.) Buďte tedy podřízeni církevním představeným, abyste nebyli příčinou hádek. Budete-li dítkami pokoje, získáte duchovenstvo i lid, a to bude Bohu milejším, než kdybyste získali pouze lid a duchovenstvo si pohoršili. Zakrývejte jeho vady, doplňujte nedostatky; a když vše to učiníte, buďte tím pokornější.“

JAK ZÍSKAL POKORNĚ KOSTEL SVATÉ MARIE ANDĚLSKÉ OD OPATA SVATÉHO BENEDIKTA Z ASSISI A JAK SI PŘÁL, ABY TAM BRATŘÍ VŽDYCKY POKORNĚ PŘEBÝVALI. – Blažený František, vida, že Pán chce rozšířiti počet bratří, řekl jim: „Nejdražší bratří a synové moji, vidím, že Pán nás chce rozmnožiti; proto se mi zdá, že bude dobré a zbožné, získati buď od biskupa, nebo od kanovníků svatého Rufína, nebo od opata svatého Benedikta nějaký kostel, aby se tam mohli bratří modliti hodinky a vedle měli malý, chudý domek z hlíny a země, aby si tam mohli odpočinouti a pracovati, neboť toto místo není důstojné ani vhodné pro bratří, když je chce Pán rozmnožiti; obzvláště proto, že nemáme kostela pro hodinky. A kdyby nějaký bratr umřel, nebylo by čestno, pochovati ho jen tak, nebo v kostele některých světských kněží.“ Tehdy byl svatý František s bratřími ještě v jeskyních u Ohnuté Říčky u Assisi. –

Zemřelí kněží a klerikové byli pochováni vesměs pod dlažbu kostelů.

S tím souhlasili všichni bratři.

Šel tedy František k biskupovi assiskému a přednesl svoji prosbu. Ale biskup jej odmítl: „Bratře, nemám žádného kostela, který bych vám mohl dát.“ A tak ho zklamali i kanovníci.

I šel k opatu řádu svatého Benedikta na horu Subasio a prosil do třetice. A hle, opat byl pohnut jeho zbožností, svolal mnichy a poněvadž Bůh pomáhal svou milostí a vůlí, daroval blaženému Františkovi a jeho bratrům kostel blahoslavené Panny Marie „na Částce“, tak nazvaný podle nepatrné rozlohy a chudého zařízení. Při tom řekl opat: „Hle, bratře, vyslyšeli jsme tvoje přání. Ale přejeme si, rozmnoží-li Pán vaši družinu, aby to místo bylo hlavou všech vás.“

Blažený František a bratři souhlasili a světec se velmi radoval, že to místo bylo darováno bratřím, zvláště proto, že kostelíček byl zasvěcen Matce Kristově a že byl tak maličký a chudičký a jmenoval se „na Částečce“, což se mu velmi dobře hodilo, aby byl matkou a hlavou chudých bratří Menších. Jmenoval se „Porciunkulí“ také proto, že v minulosti jmenovala se okolní pole Porciunkule (t. j. malá část krajiny).

Blažený František říkával: „Pán chtěl, aby bratřím nedostalo se jiného kostela a aby nestavěli nového a aby neměli jen ten, protože tím se vyplnila předpověď o příchodu bratří Menších.“ A ač byl chudý a sešlý, přece občané Assisští i z celého okolí velmi ctili ten kostel a ještě

více ctí dnes a denně čteněji přicházejí. Proto hned, jak bratří se tam usadili, Pán den ode dne množil jejich počet a dobrá pověst o nich roznesla se celým údolím Spoletským i celým světem. Za dřívějších časů jmenoval se kostelík „Svatá Marie od Andělů“, protože dle podání býval tam slyšen zpěv andělský.

Ačkoliv opat a mniši darovali kostel dobrovolně, přece blažený František, jakožto mistr dobrý a zkušený, chtěje založiti svůj dům, to jest řád, na pevné skále, to jest na největší chudobě, každoročně posílal opatovi a mnichům košík ryb jménem „lasek“ (laschae) na znamení větší pokory a chudoby, aby bratří neměli vůbec žádného místa za vlastní, ani aby nebydleli v nějakém klášteře, který by někomu nepatřil; proto neměli bratří nad domy moci a nemohli jich prodati. Za to, že bratří nosili mnichům každý rok ryby, dávali jim tito za odměnu pokory a dobré vůle blaženého Františka sud oleje.

My, kteří byli s blaženým Františkem, svědčíme o tomto: Důrazně tvrdil o tom kostele, že mu tam bylo zjeveno, že pro mnohé přednosti, které tam Bůh ukazoval, miluje blahoslavená Panna ten kostel nejvíce ze všech chrámů na světě sobě zasvěcených. A proto od té doby lnul k němu nejhlubší úctou a zbožností; aby si to bratří zapamatovali, umíraje, dal napsati ve své Závěti, aby bratří činili podobně.

Neboť před smrtí pravil generálnímu ministru a jiným bratřím: „Klášter u Svaté Marie Andělské chci odkázati a zanechatí bratřím v Závěti, aby jej měli v největší zbožnosti a úctě.“

A naši starší bratři tak činili, protože to místo je svaté a vyvolené od Krista a přeslavné Panny; zachovávali jeho svatost neustálou modlitbou a mlčením ve dne v noci. A když někdy směli mluvit, po zakončení mlčení, mluvili velmi zbožně a počestně jen o těch věcech, které se vztahují k Boží chvále a ke spáse duší. Když někdy některý bratr začínal mluvit řeči prázdné a neužitečné, ač se to stalo málokdy, hned byl napomenut od druhého.

Svoje tělo týrali častými posty, zimou, nahotou a tělesnou prací. Mnohdy, aby nezaháleli, pomáhali chudým lidem na polí a ti jim pak za to dali kus svého chleba z lásky k Bohu. Těmi a jinými cnostmi posvěcovali to místo a sebe zachovávali ve svatosti. Ale teď, protože se scházejí bratři s lidmi světskými, kteří navštěvují neobyčejně ten klášter, a též proto, že bratři jsou chladni v modlitbě i ve skutcích cnostných a tím více roztržiti a náchylni k řečem marným a shánějí se po novinkách tohoto světa, proto teď to místo není již v takové úctě a tak váženo, jak bylo a jak by si bylo přáti.

Když dořekl blažený František ta slova (jak jsme slyšeli dříve), ihned dokončil pln nadšení: „Přeji si tedy, aby toto místo bylo přímo v moci ministra generála a sluh; ať nejvíce o to dbá, aby tam žila vzorná řeholní rodina. Duchovní, dlící tam, ať jsou vybráni z celého řádu, z bratří lepších, světějších a ctihodnějších a z těch, kteří dovedou lépe odříkávati hodinky, aby nejen lidé světští, nýbrž i bratři viděli je rádi a se zalíbením je slyšeli. Z bratří laiků ať jsou vybráni k jejich posluze lidé svatí, skromní, pokorní a uctiví. Přeji si též, aby do toho konventu nevkrečl nikdo,

ani žádný bratr, kromě ministra generála a bratří, kteří mu slouží. Ať nemluví s nikým, kromě bratří jim posluhujících a s ministrem, když je přijde navštívit. Přeji si též, aby bratří jim posluhující nikdy s nimi nemluvili bez potřeby a nesdělovali jim světských novin, aniž vůbec něco, co by nebyla prospěšno jejich duším. A z té příčiny žádám výslovně, aby nikdo nevstupoval do toho kláštera, aby mohli lépe a čistěji zachovati svou svatost a aby v tom klášteře vůbec nic se nemluvilo a nedělo nepotřebného, nýbrž ať jest to místo zachováno čisté a svaté v hymnách a chválách Hospodina.“

„A když některý z bratří odeběře se k Pánu, žádám, aby na jeho místo byl poslán ministrem generálním kterýkoliv jiný svatý bratr. Neboť i když jiní bratří uchýlí se někdy od svatosti a počestnosti, přeji si, aby to místo bylo požehnané a zůstalo povždy zrcadlem a dobrým příkladem pro celý řád a bylo jako svícen se světlem vždy hořícím a zářivým před trůnem Božím a před blahoslavenou Paní. Pro tento klášter kéž smiluje se Bůh nad nedostatky a chybami všech bratří a zachová vždy a chrání tento řád a svoji sazeničku.“

JAK MĚL V POKORNÉ ÚCTĚ KOSTELY ZAMETAJE A OČIŠŤUJE JE. – Jednou, když pobýval u Svaté Marie v Porciunkuli a bratří byl dosud počet velice skromný, chodil svatý František po venkovských kostelích v okolí Assisi a kázal lidem pokání. Při tom nosil s sebou koště a zametal znečištěné kostely; neboť působilo mu velikou bolest, když viděl, že některý kostel není tak

čist, jak si přál. Proto po kázání shromáždil na odděleném místě, aby ho neslyšeli věřící, všechny kněze a kázal zase jim o spáse duší a zvláště, aby měli na zřeteli čistotu kostela, oltářů a jiných bohoslužebných potřeb.

OSEDLÁKOVI, JENŽ VIDĚL FRANTIŠKA JAK METE, OBRÁTIL SE, VSTOUPIL DO ŘÁDU A STAL SE SVATÝM BRATREM. ~ Když jednou zametal a čistil svatý František s velikou pokorou jeden venkovský kostelík, roznesla se o tom zpráva po celé vsi, neboť každý přál si světce viděti a ještě více slyšeti. Jak o tom uslyšel jeden sedlák, muž velmi prostý, jménem Jan, jenž právě orál na poli, hned nechal všeho a šel do kostela; tam viděl, jak František pokorně a zbožně mete. Řekl mu: „Bratře, půjč mi koště, pomohu ti.“ Vzal koště a dometl zbývající část.

Když potom usedli si spolu, děl blaženému Františkovi: „Bratře, již dlouho mám touhu sloužiti Bohu a zvláště, když jsem slyšel o tobě a tvých bratřích, ale nevěděl jsem, jak se k tobě dostat. Teď však, když dal Bůh, že tě vidím, udělám, co mi poradiš.“

Blažený František vida jeho touhu, zaplesal v Pánu, protože tehdy měl dosud málo bratří a zdálo se mu, že z Jana bude dobrý řeholník pro jeho čistou prostotu. Řekl mu: „Bratře, chceš-li přijati náš život a vstoupiti do naší společnosti, je třeba, aby ses zřekl všeho majetku a pokud to nezpůsobí pohoršení, musíš jej rozdati chudým podle rady svatého evangelia, protože totéž učinili všichni moji bratří, kteří mohli.“

Úslyšev to, hned šel na pole, kde zanechal spřežení, odpráhl voly, jednoho dovedl k blaženému Františkovi a řekl: „Bratře, již tolik let sloužím svému otci a celému domu a ač dostanu jen skromné dědictví, spokojím se jím a rozdám je chudým podle tvé vůle.“ Ale když jeho rodičové a malí bratříčkové viděli, že je chce opustiti, dali se do náramného pláče a naříkali velmi žalostnými vzdechy; tu blažený František byl pohnut k lítosti, zvláště proto, že ta rodina byla četná a členové její nedospělí. Potěšil je, řka: „Připravte společný oběd; pojíme spolu; neplačte, já vás velice rozveselím.“ Připravili jídlo a všichni jedli a zapomenuh na bolest.

Po obědě rozhovořil se blažený František: „Syn váš chce sloužití Bohu a proto se přece nebudete rmoutiti; naopak, budete mítí radost. Vždyť nejen podle toho, jak se na to dívá Bůh, nýbrž i před tímto světem budete velmi ctěni a váženi ku prospěchu svých duší i časného života, že z vaší krve jest Bůh ctěn; všichni naši bratři budou vašimi syny a bratřími. Poněvadž váš syn je tvorem a chce sloužití Stvořiteli svému, jemuž sloužití znamená kralovati, proto ani nemohu, ani nesmím vám jej vrátit. Ale, abych vás přece trochu potěšil, dovoluji, abych se zřekl tohoto vola, ve prospěch váš jakožto lidí chudobných, jakobych jej dal jiným chudým podle svatého evangelia.“ Slovy blaženého Františka byli všichni potěšeni a hlavně se radovali, že jim zůstal vůl, protože byli velmi chudi.

Blaženému Františku velmi se zamlouvala nevinná a svatá prostota Janova i jeho sourozenců a proto jej ihned oblékl řeholním šatem a všude ho pokorně vodil, jakožto

svého společníka. Jan byl tak prostým, že si myslel, že je zavázán ke všemu, co činil blažený František.

Proto, když světec stál v kostele někde v koutku a modlil se, postavil se tak, aby naň viděl a napodoboval jej v každém pohybu. Když blažený František klekal, či zdvihal oči k nebi, nebo odplivl, nebo povzdechl, všechno činil po něm. Když to František zpozoroval, pokáral velmi ve se jeho prostotu. Ale on mu odvětil: „Bratříčku, slíbil jsem činiti vše, co ty činíš, a proto se ti musím podobati ve všem.“ Blažený František se z toho velmi těšil, vida jej tak pokorně prostičkého.

A ten bratr tak velice pokračoval v dokonalosti, že se tomu František a ostatní bratři divili; zemřel brzo, ale ve cnostech byl velmi pokročilý. Proto vypravoval blažený František bratřím s velikou radostí o jeho životě a nazýval ho nikoliv bratrem, nýbrž „svatým Jenem.“

JAK SVATÝ FRANTIŠEK SE POTRESTAL ZATO, ŽE SE STYDĚL ZA MÁLOMOCNÉHO, TÍM, ŽE S NÍM JEDL Z JEDNÉ MISKY. – Vrátiv se blažený František ke kostelu blažené Marie v Porciunkuli, našel tam bratra Jakuba Prostého s jedním malomocným. Sám blažený František mu doporučil toho nemocného a i jiné malomocné, protože Jakub byl jako jejich lékařem a dobrovolně se dotýkal jejich ran a čistil je i ošetřoval, neboť tehdy navštěvovali bratři velmi často nemocnice pro malomocné.

Blažený František trochu pokáral bratra Jakuba: „Ty bys neměl voditi sem křesťany (t. j. malomocné); není to

důstojno ani pro tebe, ani pro ně.“ Ač si přál, aby jim Jakub posluhoval, přece nechtěl, aby je vodil z nemocnice ven, protože byli plni otevřených ran a lidé se jich velmi štítili; ale bratr Jakub byl tak prostý, že se s nimi vodil z ústavu až do kláštera Svaté Marie v Porciunkuli – zrovna, jakoby šel s nějakými bratřími.

Ale jak to blažený František řekl, hned se pokáral, protože si myslel, že ten malomocný je zahanben výtkou, učiněnou bratru Jakubovi. A proto chtěje zadostučiniti Bohu i nemocnému, vyzpovídal se bratru Petrovi z Cathanie, jenž byl tehdy generálním ministrem. Řekl: „Prosím tě, potvrď mi pokání, jež učiniti jsem se rozhodl za svou vinu a nebraň mně v něm!“ Bratr Petr ctěl Františka a vážil si jej tak velice, že se neopovážil vzdorovati mu, ačkoli ho mnohé velmi trápilo.

Tehdy řekl blažený František: „To buď moje pokání: chci jísti s tím bratrem křesťanem z jedné misky.“ Když se tedy posadili za stůl, byly připraveny dvě misky: pro bratří a druhá mezi malomocným a Františkem. Ubožák byl pokryt ranami a vzbuzoval hrůzu. Hlavně prsty měl seschlé a podlité krví a těmi nabíral boby z misky, takže když je vložil dovnitř, stékala mu krev a hnis na pokrm. – Vida to bratr Petr a ostatní bratří, byli velmi zarmoucení, ale ani nedutali, bojíce se a ctíce svatého otce.

Očitý svědek o tom píše.

IAK ZAHNAL POKORNÝMI SLOVY ZLÉ DUCHY.
~ Jednou šel blažený František do kostela u svatého Petra v Bovaře, blíže Trévi v údolí spoletském a s ním šel bratr Pacifik, jenž, dokud nevstoupil do řádu, nazýval se „králem veršů“ a byl jemným a nadšeným básníkem. Blažený František řekl blaženému Pacifikovi: „Vrať se do nemocnice malomocných. Chci této noci zde býti sám. Ráno časně přijď sem.“

Zůstal v kostele sám a modlil se kompletář a jiné modlitby a pak si chtěl odpočinouti spánkem. Ale tu se počala jeho duše chvět a naplnila se ďábelskými představami. On ihned vyšel z kostela, požehnal se a zvolal: „Jménem Boha všemohoucího dovoluji vám, zloduchové, abyste řádili v mém těle jak vám to dovolí Pán Ježíš Kristus, protože jsem připraven na všecko. Protože mým horším nepřitelem je moje tělo, mstíte se za mne na něm jakožto na mém protivníku a nejhorším odpůrci.“

Ihned opustilo ho pokušení a vrátiv se dovnitř, ulehнул a spal v pokoji.

OVIDĚNÍ, KTERÉ MĚL BRATR PACIFIK A JAK V NĚM SLYŠEL, ŽE TRŮN LUCIFERŮV JEST PŘIPRAVEN POKORNÉMU FRANTIŠKOVÍ. ~

Ráno se k němu vrátil bratr Pacifik. Blažený František právě se modlil před oltářem. Bratr Pacifik naň čekal před kůrem a pohroužil se též v modlitbu před Ukřižovaným. Po chvílce zdvihl se a byl uchvácen myslí do nebes ~ zda v těle či mimo tělo, ví sám Bůh (2 Kor. 12, 2.) ~ a v nebi viděl mnoho trůnů a mezi nimi jeden vyni-

kající nad všechny, nádherný, ohnivě zářící a ozdobený drahokamy. Obdivoval v duchu tuto nádheru a tázal se sama sebe, či je to trůn. A hned slyšel hlas, jenž k němu mluvil: „To byl trůn Luciferův a na jeho místo zasedne pokorný František!“

Vzpamatovav se, vyšel ven a setkal se s blaženým Františkem, padl mu k nohám a skříživ ruce na prsou, obdivoval jej, jakoby již ho viděl seděti na onom nebeském trůně. „Otče, odpusť mi“, pravil, „a pros za mne Pána, aby se nade mnou smíloval a odpustil mi hříchy.“ Blažený František vztáhl ruku, pozdvíhl jej a poznal na něm, že měl při modlitbě zjevení. Zdál se totiž celý proměněn a modlil se k blaženému Františku takovým hlasem, jako by již nebyl František živ, nýbrž kraloval v nebi.

Potom však nechtěje sdělití svého vidění, mluvil jakoby sám se sebou a jako ze sna; mezi jiným se tázal: „Bratře, co soudíš o sobě?“ Odpovídaje, řekl mu blažený František: „Vím, že jsem větším hříšníkem, než nějaký světák.“ – A v duši Pacifikově hned se ozval hlas: „Z toho můžeš poznati, že zjevení bylo pravdivé, protože Lucifer byl svržen s toho trůnu pro svoji pýchu, kdežto František pro svoji pokoru zasluží býti povýšen a seděti na něm.“

JAK SE DAL VLÉCI NAH S PROVAZEM NA KRKU PŘED LIDEM. – Jednou, když okřál z velmi těžké nemoci, napadlo mu, že během churavosti byl poněkud mlsným – pojedl totiž něco málo masitého pokrmu; proto vstal, ač dosud ne úplně zdráv a dal svolati lid z celého Assisi na náměstí ke kázání. Po něm požádal

shromážděné, aby se nerozcházel, až se vrátí. Vstoupil do biskupského kostela svatého Rufína s několika bratřími a bratrem Petrem z Cathanie, jenž býval kanovníkem při tom chrámě a tehdy prvním generálním ministrem, i rozkázal mu pod poslušností, aby bez odmluvy učinil, co mu řekne. Bratr Petr pravil: „Bratře, ani nemohu, ani nesmím chtít nebo činit něco jiného sobě, nebo tobě, leč jak ti líbo.“ Tu blažený František svlékl šat, rozkázal, aby mu kolem krku uvázal provaz, a nahého vlekl za sebou před lidí až na řečniště. Druhému bratru rozkázal, aby vzal s sebou misku popele a až dojdou na místo, aby mu popel hodil do tváře. Ale ten bratr neposlechl, protože nemohl, jsa velmi žalostí pohnut nad jednáním svého otce.

Ale bratr Petr vzal provaz uvázaný kolem jeho krku a vlekl jej za sebou, tak, jak mu byl rozkázal. Ale při tom hořce plakal; i ostatní bratři slzeli hlubokou soustrastí.

Když byl doveden před užaslý lid na řečniště, pravil: „Vy a všichni, kdož mým příkladem opouštějí svět a vstupují do řádu a života bratří, myslíte, že jsem světec. Ale Bohu a vám se vyznávám, že v této své nemoci pojedl jsem masa a masité polévky.“ Všichni se nad ním dali do pláče, uchvácení jsouce zbožnou soustrastí, protože tehdy byla zima a třesutý mráz a on nebyl ještě úplně zdráv.

A bijíce se do prsou, žalovali na sebe: „Když tenhle světec za spravedlivou a zřejmě nutnou věc tolik se pokoruje svým tělem a žaluje na sebe, ač víme, že jeho život je svatým a že pro přílišnou zdrželivost a přísnost, se kterou zachází se svým tělem od počátku svého obrá-

cení se ke Kristu, žije v těle téměř již polomrtvém, co učiníme my, kteří po celý život jsme žili a neustále žijeme podle tělesných choutek?“

JAK SI PŘÁL, ABY VŠEM BYLO ZJEVNO, JAKÉ POHODLÍ MĚLO JEHO TĚLO. – Podobně jindy, když v jedné poustevně jedl v době čtyřicetidenního postu, konaného ke cti svatého Michala, pokrm omaštěný sádlem, protože byl churav a nesnesl jíst omaštěných olejem, po skončeném postu, začal takto kázati před velikým posluchačstvem: „Vy jste přišli ke mně s velikou úctou myslíce, že jsem světec, ale já se vyznávám Bohu i vám, že jsem během uplynulého postu jedl pokrm omaštěný sádlem.“

Ba vždy, kdykoliv obědval u někoho, nebo když bratři mu připravili nějaké tělesné občerstvení pro jeho nemoc, ihned říkával venku před bratřími i ostatními lidmi neznámými: „Jedl jsem dnes to a to.“ Nechtěl skrývati před lidmi, co bylo zjevno Pánu. Též když buď u přítomnosti řeholníků nebo lidí světských jeho duch byl pohnut k pýše, marné slávě, nebo k jiné neřesti, ihned se s tím svěřoval jak to bylo a bez omluvy.

Proto jednou řekl svým soudruhům: „Chci žítí v poustevnách a na jiných místech tak, aby mne viděli všichni lidé. Neboť kdyby si o mně mysli, že jsem světec, ale já podle toho nežil, byl bych pokrytec.“

Když k vůli nemocem ledvin a zachlazení žaludku chtěl mu jeden soudruh, jenž byl kvardiánem, dátí přišítí dovnitř hábitu kolem pasu kus liščí kůže, protože bylo zima,

řekl blažený František: „Chceš-li, abych pod šatem nosil liščí kožku, pak mi ji dej přišít i navrch, aby všichni lidé viděli, že ji mám i vespod.“

A tak ji nosil, ale jen krátkou dobu, ačkoliv mu jí bylo velmi zapotřebí.

JAK SE IHNE D POTRESTAL ZA LICHOU SLÁVU, KTEROU CÍTIL, KDYŽ DAL ALMUŽNU. – Jedna stařena belhala se městečkem Assisi a prosila pro lásku Boží za almužnu. František bez rozpaku daroval jí plášť, ale hned se vyznal ostatním chodcům, které potkal, že pocítil v srdci hnutí k marnivosti.

Tolik a mnoho jiných příkladů jsme viděli a slyšeli o jeho pokoře my, kteří jsme s ním žili, že jich nemůžeme ani vypsati ani vypověděti. Ale největší snahou blaženého Františka bylo, aby nebyl pokrytcem před Bohem a ač mnohdy pro jeho choroby bylo mu zapotřebí občerstvení, přece si myslel, že musí z něho zářiti vždycky dobrý příklad bratřím i jiným; proto trpělivě snášel všechn nedostatky, aby všechny odnaučil reptání.

JAK POPSAL NA SOBĚ SAMÉM STAV DOKONALÉ POKORY. – Když se měla slaviti kapitula, řekl blažený František svému soudruhu: „Myslím si, že nejsem bratrem Menším. Budu jím jen tehdy, stane-li se toto: „Hleď, bratři zvou mne velmi uctivě ke kapitule. Když se shromáždí, budou mne prositi, abych jim kázal. A já jim budu kázati tak, jak mi vnukne Duch Svatý. A tu, kdyby pak všichni se na mne sběhli s kři-

kem: Nepřeješ si, abys ty vládl nám, neumíš ani kloudně promluvit, jsi velmi hloupý blázen, my se zato stydíme, že máme nad sebou takového blbce, hodného pohrdání, a proto ať ti ani nenapadne, aby ses ještě jmenoval naším představeným; a pak by mne s hanbou a nadávkami vyhodili: jen takto bych se považoval za bratra Menšího; dokud se mi tak nestane, nebudu mítí příležitosti pocítiti radost z pohrdání a z toho, aby mne ponížili a nepřáli si mítí mne za představeného. Teď mne ctí a mne si váží, ale mají z toho duchovní prospěch jen oni. Neboť, když oni se radují, že mne povyšují a ctí, majíce zato čest a prospěch, já mohu mítí z toho škodu pro duši svoji. Ale tehdy bych se mohl radovati a plesati z prospěchu a spasení své duše, když by mne tupili; v pohaně jest zisk pro duši jistý.“

JAK PUTOVAL FRANTIŠEK DO DALEKÝCH ZEMÍ, KAMŽ POSÍLAL I SVÉ BRATRY, A JAK JE UČIL POKORNĚ A ZBOŽNĚ CHODITI SVĚTEM. – Po kapitule, na níž mnoho bratří bylo rozesláno do krajů zámořských, zůstal doma jen blažený František s několika bratřími. I řekl jim: „Nejdražší bratří, já mám býti vzorem a příkladem všem bratřím; když jsem tedy rozeslal bratří do dalekých krajín, aby tam snášeli břemeno prací i útrap, hlad, žízeň a jiné nedostatky, tu je spravedливо a žádá toho svatá pokora, abych tam šel i já, aby bratří tím trpělivěji snášeli protivenství, až uslyší, že je snáším já s nimi. Jděte a modlete se k Bohu, aby mi dal vnuknutí,

kam se mám odebrati, aby to bylo k jeho cti, ke spáse duší a pro dobrý příklad našeho řádu.“

Bylo zvykem přesvatého otce, že když chtěl někam jíti, dříve se modlil a bratří k modlitbě vyzval, aby Pán řídil jeho srdce, aby šel tam, kam Bůh chce.

Bratří se modlili. Pak se vrátili k němu a on jim radostně oznámil: „Ve jménu Pána našeho Jezu Krista a přeslavné Panny Marie, jeho matky a všech svatých volím zemi Francii, v níž jest lid katolický a ctí především tělo Kristovo a to jest mi velmi milé; proto tam půjdu rád.“

Neboť blažený František měl k tělu Kristovu tak velikou úctu a lásku, že chtěl dát napsati do řehole, aby bratří v krajinách, kudy chodili, starostlivě a pečlivě napomínali duchovní a kněžstvo, aby ukládali tělo Kristovo na místě pěkném a počestném; a když by o to nedbali, aby se o to postarali bratří sami.

Chtěl též napsati do řehole, aby bratří, kdekolivěk najdou jméno Boží a ta slova, jimiž se proměňuje chléb v tělo Páně, na nepočestném místě, aby je sebrali a čestně uložili, ctíce Pána v jeho slovech. Ač to do řehole napsáno nebylo, protože ministři neuznali za vhodný takový rozkaz, přece zanechal bratřím svoji vůli o tom v Závěti a v jiných svých dopisech.

Ba jedné doby měl úmysl poslati bratří po všech krajinách s hojným počtem krásných a čistých schránek a kde by našli tělo Páně nepočestně uloženo, tam aby je do nich uložili. Jiné bratří chtěl rozeslati po světě s pěkným a čistým nářadím na pečení krásných a čistých hostií.

Když tedy blažený František vybral ty bratří, jež chtěl

vzíti s sebou, řekl jim: „Ve jménu Páně, jděte po dvou po cestě pokorně, uctivě a zachovejte přísně mlčení od rána až do terce. Při tom se modlete v srdcích k Pánu a nevyslovujte slov marných a prázdných. Vaše chování budiž tak pokorné a slušné, jakoby jste byli v poustevně a v cele. Neboť ať jdeme kamkoliv, celu neseme s sebou. Bratří tělo je naší celou a duše je poustevnicí, která je uvnitř, aby se modlila a rozjímal. Proto, když duše nezůstane v té cele klidna, málo prospěje cela vystavěná.“

Došel do Florencie, našel tam pana Hugona, biskupa ostijského, jenž se stal později papežem Řehořem. Když ten uslyšel, že hodlá jíti blažený František do Francie, zapověděl mu to, řka: „Bratře, nepřejí si, abys šel až za Alpy, protože na Dvoře římském jsou mnozí preláti, kteří chtějí brániti prospěchu tvého řádu. Já a jiní kardinálové, kteří váš řád milujeme, milerádi jej budeme chrániti, jen když neodejdeš z Italie.“

Děl jemu blažený František: „Pane, stydím se, že poslav své bratry do dálných krajů, sám jsem tu a nebudu s nimi zkoušeti útrap, které oni trpí pro Pána.“

Ale biskup jej pokáral: „Proč jsi poslal bratry tak daleko, aby tam umřeli hlady a snášeli utrpení?“

Blažený František odpověděl s velkým zápalem a v duchu prorockém: „Pane, domníváte se, že Bůh poslal bratří jen pro tyto kraje? Vpravdě vám dím, že Bůh vyvolil a poslal bratří ke zdokonalení a spáse všech duší na celém světě; budou přijati nejenom v zemích lidí věřících, nýbrž i nevěřících a získají mnoho duší!“

Pan biskup ostijský se zamyslel nad jeho slovy a uznal,

že má pravdu. Nedovolil jíti do Francie jemu, ale blažený František tam poslal bratra Pacifika s mnohými bratřími. Sám se vrátil do údolí spoletského.

JAK NAUČIL BRATŘÍ ZÍSKATI POKORNOU LASKAVOSTÍ DUŠE NĚKOLIKA LOUPEŽNÍKŮ. – Do poustevny bratří nad městečkem Borgo San Sepolcro přicházivali žebrati o chléb loupežníci, kteří se ukrývali po lesích a přepadali kolem jdoucích. Někteří bratří soudili, že almužny nezasluhují, ale jiní jim dávali z útrpnosti, aby je pohnuli k pokání.

Mezitím přišel blažený František do toho klášteříka a bratří se ho ptali, má-li se jim dávat almužna. Odpověděl jim: „Učiníte-li, co vám nařídím, důvěřuji v Pána, že jejich duše získáme. Jděte, vezměte kus dobrého chleba a trochu dobrého vína, doneste to do lesa, kde se zdržují a tam zavolejte: „Bratří loupežníci, pojďte k nám, jsme vaši bratří a neseme vám dobrý chléb a víno!“ – Oni ihned přijdou. Vy rozestřete ubrousek na zemi, prostřete naň chléb a víno a s pokornou veselostí jim posluhujte, až to pojí. Po jídle se s nimi rozhovořte o slově Božím a na posled pro lásku Boží je nejprve poproste, aby vám slíbili, že nikoho nezabijí a nestlukou. – Kdybyste prosili o všechno najednou, nevyslyší vás, ale pro vaši pokornou lásku vám slíbí alespoň to. Druhého dne za odměnu, že vám to slíbili, přineste s chlebem a vínem ještě vejce a sýr a zase jim posluhujte. Po jídle jim řekněte: „Proč tady trávíte celé dny, umírajíce hladu, v tolikém nebezpečí a při tom děláte tolik hříchů vůlí i skutky, za něž zahubíte

svou duši, neobrátili se k Bohu? Lépe bude, když budete sloužiti Bohu a On se vám postará na tomto světě o potřebné věci pro tělo a zachová i duše vaše. Tu jim Pán vnukne, aby pro pokornou vaši trpělivost se obrátili.“

Bratři tedy učinili všecko tak, jak jim pověděl blažený František a loupežníci milostí a milosrdenstvím Božím je vyslyšeli a zachovali se do písmenky tak, jak je bratři prosili. Ba pro pokoru a laskavost bratří nabídli se bratřím za sluhy, nosili jim dříví z lesa a někteří dokonce vstoupili do řádu. Ostatní se vyzpovídali a činili pokání za zločiny, slíbivše bratřím, že se budou živiti poctivě a nikdy nebudou krásti.

JAK POZNAL, ŽE BŮH SI PŘEJE, ABY BYDLEL V CHUDÉM KLÁŠTEŘE A NIKOLIV V PALÁCI KARDINÁLOVĚ, Z TOHO, ŽE JEJ TRÁPILI ZLÍ DUCHOVÉ. – Jednou šel blažený František do Říma navštívit pána ostijského a když se u něho několik dní zdržel, navštívil též pana kardinála Lva, jenž byl blaženému Františkovi velmi oddán. Bylo to v zimě a protože se nemohlo ani vyjít, požádal kardinál, aby světec u něho pobyl několik dní a aby místo jednoho chudého jedl denně s ostatními žebráky, kteří dostávali stravu.

Kardinál řekl mu to tak proto, že znal vůli Františkovu, aby byl všude přijat jako žebrák, ačkoliv papež i kardinálové rádi jej vítali a ctili jako světce. Dodal: „Ubytuji tě v odlehlém domě, kde se můžeš modlit a podle libosti i jísti.“

Tehdy bratr Angelus Tancredi, jenž byl jedním z prv-

ních dvanácti bratří a byl též na dvoře kardinálově, řekl blaženému Františkovi: „Bratře, nedaleko je dosti prostorná věž, kde můžeš bydleti jako v poustevně.“ Když to místo shlédl světec, zalíbilo se mu a řekl panu kardinálovi: „Pane, možná, že se u vás zdržím několik dní.“

Pan kardinál byl velmi rád. Bratr Angelus připravil ve věži byt pro blaženého Františka a jeho soudruha. A poněvadž si umínil blažený František, že nesestoupí s věže, pokud bude u kardinála a nepřál si žádné návštěvy, zařídil to bratr Angelus tak, aby jim tam byla strava denně donášena.

Když se tam blažený František se soudruhem ubytoval a uložil se první noci ke spánku, přišli zloduchové a jali se jej prudce mrskati. Zavolal na druha: „Bratře, zloduchové mne velmi sbíli, pojď ke mně, bojím se sám.“ Té noci probděl jeho druh u něho, protože blahoslavený František celý se třásl jakoby měl horečku; tak nespali oba dva. František se rozhovořil: „Proč mne trápili zlí duchové a proč měli od Pána moc nade mnou?“ „Démoni jsou biřičové Pána našeho; a jako má někdo moc poslati svého drába k potrestání toho, kdo zhřešil, tak Pán svými biřiči, démony, kteří jsou na tomto světě jeho služebníky, trestá a napravuje toho, koho miluje. Neboť i dokonalý řeholník mnoho hřeší a neuvědomuje si toho; proto nepoznává hřích, jest ďáblem trestán, aby byl opatrnějším a poznal uvnitř i zevně své chyby, a protože Bůh nenechá ničeho nepomstěno na těch, které v tomto životě miluje.“

„Já milosrdenstvím a milostí Boží nejsem si vědom nijakého hříchu, jehož bych nebyl odčinil zpovědí a dostiuči-

něním; ba Bůh mi dal pro své milosrdenství ten dar, že v modlitbě jasně poznávám všechno, čím bych se Bohu líbil, nebo nelíbil. Ale může tu býti ta možnost, že mne Bůh teď očisťuje svými bičiči proto, že, ač mi pan kardinál laskavě prokázal milosrdenství a tělu mému je tento odpočinek potřeben, bratři, kteří se plahočí světem hladu a trpí nouzí, nebo jiní bratři v poustevnách a domcích, až by se dověděli, že pobývám u pana kardinála, mohli by proti mně reptati a říci: „My trpíme tolik bolestí a on si žije v pohodlí.“

„Já mám povinnost dávatí jim vždycky dobrý příklad, protože z té příčiny jsem jim byl dán; neboť více se vzdělají bratři, zůstanou-li mezi námi v chudém klášteře, a také trpělivěji ponesou kříže, uslyšíce, že jej nesu též já.“

To bylo nejvyšší a neustálou snahou našeho otce, aby ve všem vždy dával dobrý příklad bratřím, a oni neměli příčiny k reptání. Proto, ať zdrav, ať nemocen, vytrpěl tolik, že bratři, kteří o tom věděli, jako my, kteří byli s ním až do jeho smrti, kdykoliv o tom četli, nebo si na to vzpomněli, zaslzeli a svoji nouzí snášeli s větší trpělivostí a radostí.

Již za časného jitra sestoupil pak blažený František, s věže, navštívil pana kardinála a vypravoval mu o všem, co se mu a jeho společníkovi stalo. Žertovně dodal: „Lidé mají mne za světce a zatím zloduchové vyhodili mne ze žaláře.“

Pan kardinál se s ním velmi srdečně bavil. Ale uznává a ctě ho jako světce, neždržoval ho, když nechtěl zůstat.

A tak blažený František dal mu s Bohem a vrátil se do poustevny u Holubičího Pramene u Rietti.

JAK POKÁRAL BRATRY, KTEŘÍ CHTĚLI KRÁČETI PO CESTĚ MOUDROSTI A VĚDY, MÍSTO PO CESTĚ POKORY, A JAK PŘEDPOVĚDĚL OPRAVU ŘÁDU A NAVRÁCENÍ JEHO V PŮVODNÍ STAV.

~ Když blažený František byl na generální kapitule u Svaté Marie v Porciunkuli, která se jmenovala kapitula rákosová, protože tam byly příbytky zrobené z rákosí, na níž bylo pět tisíc bratří, mnozí bratří moudří a vzdělaní šli k pánu ostijskému, jenž tam také byl, a pravili mu: „Pane, račte laskavě přemluvit bratra Františka, aby se řídil radou bratří moudrých a dal se někdy od nich vésti.“ A uváděli řeholí svatého Benedikta, Augustina a Bernarda, kteří učili tak a tak, jak se má spořádaně žít. Když to sdělil kardinál blaženému Františkovi a napomenul jej, neodpověděl mu světec ani slova, ale vzal jej za ruku a vedl jej před bratří shromážděné k poradě a pln ohně ducha svatého kázal jim toto: „Bratři, bratři, Pán mne povolal na cestě prosté pokory a tutéž cestu ukázal pro mne, i pro ostatní, kdož mi chtějí věřit a mne následovati. A proto mi nejmenujte žádné řehole ani svatého Benedikta, ani svatého Augustina, ani svatého Bernarda, ani jiné cesty a způsobu života kromě té, kterouž mi ukázal Pán tak laskavě a již mně dal. Pán mi řekl, že mne vyvolil za nového blázna na tomto světě a nevedl mne jinou cestou, kromě cesty toho vědomí. Ale pro vaši moudrost a vzdělanost zmate vám Pán rozum a já věřím drábům Božím, že vás jimi Bůh ztrestá

a vy se ještě zahanbeně chtěj nechtěj vrátíte k původnímu stavu.“

Kardinál všecek užasl a neodpověděl ničeho a všichni bratří se velmi báli.

JAK VĚDĚL NAPŘED A PŘEDPOVĚDĚL, ŽE UČENOST BUDE PŘÍČINOU ZKÁZY ŘÁDU A JAK ZAKÁZAL JEDNOMU DRUHOVÍ, ABY SE NEODDÁVAL STUDIU KÁZÁNÍ.— Blažený František velmi se rmoutil, když někdo zanedbával cnost a hledal vědomostí, pro které se nadýmal, zvláště když někdo nesetrval v tom duchu povolání, jakého měl na počátku. Říkal:

„Bratří, kteří práhnou po vědomostech, budou mít v den soužení ruce prázdné. Větší radost bych měl, kdybych je viděl silnější ve cnostech, aby, až ten den přijde, měli s sebou v soužení Pána, neboť přijde soužení, kdy knihy budou ležeti pohozeny po oknech a v koutech.“

Nepravil tím, že by pohrdal čtením Písma svatého, nýbrž chtěl jen chrániti všechny přílišné touhy po učenostech. Přál si je mítí spíše láskou dokonalé, než-li zvláštní učeností proslavené.

Měl tušení, že za nedlouho přijde čas, kdy nadýmající učenost přinese řádu zkázu; proto se po své smrti zjevil jednomu ze svých druhů, jenž se příliš oddával studiu kázání a pokáral jej, zakázal mu to a přikázal, aby studoval raději cestu pokorné prostoty.

OTOM, JAK TI, KDOŽ V DEN SOUŽENÍ
VSTOUPÍ DO ŘÁDU, BUDOU POŽEHNÁNI A
KDOŽ OBSTOJÍ, ŽE BUDOU LEPŠÍ SVÝCH
PŘEDCHŮDCŮ. ~ Blažený František říkal:

„Bude doba, kdy tento bohumilý řád vinou špatných bratří ztratí dobrou pověst, takže bude hanbou jeho členům vyjít na ulici. Avšak, kdož tenkrát přece vstoupí do řádu, budou vedeni pravým onuknutím Ducha Svatého a ani tělo, ani krev nevstískne jim stopy hříchu; budou v pravdě požehnáni od Pána. A ačkoliv nebude jim scházeti záslužných skutků, přece, protože ochladne láska, která naplňuje svaté horoucím nadšením, bude jim bojovati proti nesmírným pokušením; ale kdož pak obstojí v tak hrozné době, ti budou lepší svých předchůdců.“

„Běda však těm, kdož sobě budou lichotiti jen onějši podobou a okázalostí svého řeholního života, spoléhajíce na svoji moudrost a vzdělanost! Ti budou pracovati nadarmo, neboť nebudou se cvičiti v cnostech, v cestě kříže a trpělivosti a v čistém zachovávaní evangelia, ač přislíbili, že je budou jednoduše a prostě zachovávatí. Ti pak nebudou uměti vytrvale odpíratí pokušením, která přijdou na vyzkoušení vypolených; avšak kdož budou zkoušení a pochválení, přijmou korunu života, k jejímuž dosažení bude je cvičiti časná zloba zavržených.“

JAK ODPOVĚDĚL SVATÝ FRANTIŠEK DRUHOVI, JENŽ MU DOMLOUVAL, ŽE NEKÁRÁ HNED PŘESTUPKŮ, KTERÉ SE V ŘÁDĚ DĚJÍ. – Jeden společník řekl kdysi blaženému Františkovi: „Otče, nehněvej se, když tobě řeknu o něčem, co pozorovali již mnozí. Víš, jak před časem milostí Boží celý řád vzkvétal čistou dokonalostí, jak bratři plni horoucí péče ve všem zachovávali svatou chudobu a v malých a nepatrných věcech, v chýších a v malých a skrovných knihách a všech potřebách byli jedné vůle a horlivosti; jak se stkvěli pílí zachovávat všechno, co náleží k našim slibům a k povolání, a čím možno dávat dobrý příklad všem; jak také svorně jedním srdcem milovali Boha i bližního. Zkrátka, jak byli křesťany opravdu apoštolskými podle evangelia. Nyní však od nějaké doby nastává nesoulad v té čisté dokonalosti, ač mnozí omlouvají bratři, že jest jich mnoho a proto, že nemohou zachovávat všeho. Mnozí bratři stali se velmi zaslepenými a praví, že lid vzdělává se a obrací ke zbožnosti více jimi, než se poučoval od oněch, a zdá se jim, že proto žijí počestněji, když pohrdají a za nic nepokládají cestu svaté prostoty a chudoby, která byla počátkem a základem našeho řádu. Proto my, pozorující to, jsme přesvědčeni, že s tím nesouhlasíš. Pročto tedy trpíš a jich nepokáráš?“

Blažený František odpověděl: „Bratře, odpusť ti Pán, že chceš býti mým protivníkem a odpůrcem a zatahuješ mne do toho, co není mou povinností. Neboť, dokud jsem zastával úřad představeného nad bratřimi a oni sami žili podle svého povolání a slibu, tu, ač jsem od počátku svého

obrácení stále neduživ, svoji nepatrnou pečlivostí snažil jsem se býti jim dobrým příkladem a napomínati je kázáním; když jsem však pozoroval, že Pán rozmnožil bratří a oni z vlažnosti a nedostatku duchovního života počali se odchylovati od cesty správné a přímé, po které šli dříve, a šli po široké, vedoucí ke smrti, nedbajíce hlasu Božího, ani svých slibů, ani dobrého příkladu a nechtěli se vzdáti cesty nebezpečné a smrtonosné, předal jsem správu a vládu řádu Pánu a ministrům; proto, ač jsem se vzdal úřadu a omluvil se na kapitole bratří, že se nemohu pro svoji nemoc o ně starati, přece, kdyby se bratří rozhodli žíti podle mé vůle, nepřál bych bratřím za ministra nikoho jiného kromě sebe až do smrti, aby jim to bylo k útěše. Neboť, když věrný a dobrý poddaný poznává a zachovává vůli svého představeného, nemusí míti tento mnoho starostí o něj. Já bych se tak velice radoval z hodných bratří k jejich i mému užitku, že kdybych na lůžku měl ležeti nemocen, nemrzelo by mne starati se o ně, protože můj úřad představený jest pouze duchovním, totiž, abych panoval nad chybami a duchovně je káral a napravoval. Nemoha jich kárat a napomínati kázáním, napomínáním a příkladem, nechci býti katem trestajícím a bičujícím, jak je tomu u moci světské. Důvěřuji v Pána, že neviditelní nepřátelé, pochopové Boží, ustanovení k trestání tady i tam, ještě se pomstí těm, kdož přestupují přikázání Boží a závazek svých slibů, až způsobí, aby byli pokáráni lidmi světskými ke své škodě a hanbě, a pak teprve se vrátí ke svému povolání a slibům. Avšak, až do smrti neustanu aspoň příkladem a dobrými skutky učiti bratří, aby šli po

cěstě, kterou mi ukázal Pán a již jsem učil slovem i příkladem, aby se nemohli před Bohem vymlouvatí. Ale já nejsem v budoucnosti povinnen za ně před Bohem zodpovídati.“

(Interpolace. Dolejší slova napsal bratr Leo, druh a zpovědník blaženého Františka, bratru Konrádu z Offidy, řka, že je slyšel z úst blaženého Františka, jak o tom podal zprávu týž bratr Konrád v klášteře svatého Damiana u města Assisi.)

Svatý František stál za oltářem v kostele Svaté Marie Andělské pohřížen v modlitbu s rukama pozdvíženými k nebi a volal ke Kristu, aby se smiloval nad lidem a ušetřil ho veliké hrozící pohromy. I řekl Pán: „Františku, chceš-li, abych se smiloval nad lidem křesťanským, vyplň tuto mou vůli: aby tvůj řád zůstal v tomtéž stavu, jak byl založen, protože mnoho mně toho nezůstane věrno z celého lidu. Já ti slibuji, že z lásky k tobě a k řádu nepošlu na svět neštěstí. Avšak pravím ti, že bratři ustoupí z té cesty, po níž jsem je chtěl vésti. A tím mne vyvolají k takovému hněvu, že povstanu proti nim, zavolám zloduchy a dám jim libovolnou moc a ti způsobí tak velikou nenávist světa proti řádu, že žádný nebude moci nositi tvůj hábit, leda po leších; a až svět zničí víru ve tvůj řád, nezůstane déle světlo, protože jsem postavil bratři za světlo světa.“

Svatý František řekl: „Čím se budou živiti bratři v leších?“

Řekl Kristus: „Já je budu pásti, jako jsem pásal syny

Israelské mannou na poušti a tu se pak vrátí do původního stavu, jaký byl při založení na počátcích řádu.“

JAK SE OBRACEJÍ DUŠE MODLITBAMI A SLZAMI POKORNÝCH A PROSTÝCH BRATŘÍ, AČ SE ZDÁ, ŽE SE OBRÁTILI VĚDOMOSTMI A KÁZÁNÍM JINÝCH. – Nejsvětější otec si nepřál, aby bratři bažili po vědomostech a knihách, nýbrž jeho přáním bylo, a to jim stále připomínal, aby se snažili položit svůj dobrý základ na svaté pokoře a napodobovati čistou prostotu, svatou modlitbu a naši Chudobu, jak je tomu naučili svatí prvotní bratři; o ní říkával, že je bezpečnou cestou ku vlastní spáse a vzdělání jiných, protože Kristus, k jehož následování jsme povoláni, nám ji jedinou ukázal a naučil nás ji slovem i příkladem.

Neboť blažený otec předvídaje budoucnost, poznával Duchem Svatým a mnohdy o tom bratřím říkával: „mnozí bratři, aby vzdělávali jiné, opustí svoje povolání, totiž svatou pokoru, čistou prostotu, modlitbu, zbožnost a naši paní Chudobu a budou se domnívati, že si získají a budou naplnění zbožností, rozníceni láskou a osvětleni poznáváním Boha více tím, že budou rozumět Písmu, avšak v pravdě zůstanou uvnitř studení a vlažní a ke dřívějšímu povolání již se nevrátí, protože ztratili čas žiti podle povolání marným a falešným studiem; obávám se, že jim bude odňato i to, co si myslili mít, protože vesměs zanedbali zachovati a podržeti si dar jim daný, totiž povolání.“

Říkával dále: „Mnozí bratři vydávají všecku svou

starost a péči na to, aby si získali vědomosti; při tom opouštějí své svaté povolání, vybočujíce myslí i tělem z cesty pokory a svaté modlitby. Když mají někde kázání a poznají, že někteří lidé byli tím poučení a pohnuti k pokání, nadýmají se a vynášejí dílem a ziskem cizím, jako by patřil jim; avšak zatím kázali pro své odsouzení a potrestání a pro sebe ve skutečnosti nevykonali ničeho, byvše toliko nástroji těch, jimiž Pán skutečně způsobil tak dobré ovoce; neboť ty, o nichž si myslí, že byli pohnuti a obrácení na pokání jejich vědomostmi a kázáním, povzbuzuje a obrací Pán modlitbami a slzami svatých, chudičkových, pokorných a prostých bratří, ač obyčejně o tom nemají tušení, protože Bůh nechce, aby to věděli a proto zpyšněli.“

„To jsou moji bratři, rytířové stolního kruhu, kteří skrývají se na pouštích a samotách a tam jsou oddáni úplné samotě a rozjímání, oplakávají své a cizí hříchy, žijí prostě a pokorně, a jejich svatost jest známa Bohu, ač bratři a ostatní lidé o ní mnohdy nevědí. Až jejich duše budou představeny anděly Páně, pak jim Bůh ukáže ovoce a výtežek jejich prací, totiž mnoho duší, které jsou zachráněny jejich příkladem, modlitbami a slzami. A řekne jim: „Milovaní synáčkové, tolik a takových duší je spaseno vašimi modlitbami, slzami a příklady, a protože jste byli věrní nad málem, ustanovím vás nad mnohými věcmi. Druzí pracovali a kázali slovy své moudrosti, ale já jsem způsobil ovoce spásy vašimi zásluhami, a proto přijměte odměnu jejich prací a ovoce vašich zásluh: věčné království, jež jste uchvátili úsilím své pokory, prostoty, modliteb a slzí.“

„A tak vejdou se slávou a plesem do radosti Pána, nesoouce snopy své, ovoce a zásluhy svaté pokory a prostoty; avšak ti, kdož pečovali jen o vědomosti a ukazující cestu spásy jiným, pro sebe neučinili ničeho, budou státi před soudnou stolicí Kristovou nazí a prázdní a ponesou snopy svého zahanbení a bolesti.“

„Tehdy bude povýšena, oslavena a zvelebena pravdivost svaté pokory a prostoty, a svaté modlitby a chudoby, kteréž jsou obsahem našeho povolání, ať si té pravdě odpírají oni bratři nadutí větrem vědomostí svým životem a marnými řečmi, hlásající, že pravda jest lží, a ať třeba jako zaslepení krutě pronásledují ty, kdož žijí podle pravidel.“

„Tehdá blud a faleš jejich mínění, podle nichž jednali, které za pravdu vyhlašovali a jimiž mnohé srazili do propasti slepoty, bude skončena k jejich bolesti, strachu a hanbě, a oni budou pohrouženi i se svými temnými naukami do temnot zevnitřních s duchy temnoty.“ (Mat. 25, 30,)

Proto blažený František podával rád výklad o této větě: „Až i neplodná porodila mnoho a která měla mnoho synů, zemdlena jest.“ (I. Král. 2, 5.)

„Neplodná“ jest dobrý bratr, prostý, pokorný, chudý a opovržený, bezcenný a odkopnutý, jenž ale svatými modlitbami a cnostmi neustále jiné vzdělává a bolestnými vzdechy rodí.“

To řekl častěji před ministry a jinými bratřimi, zvláště na všeobecném shromáždění bratří.

JAK SI PŘÁL, ABY PŘEDSTAVENÍ A KAZATELÉ CVIČILI SE V MODLITBĚ A SKUTCÍCH POKORY. Věrný služebník a dokonalý následovník Kristův, František, cítě, že cností svatě pokory zvláště jest podoben Kristu, přál si nad ostatní cnosti ve svých bratřích viděti pokoru; aby ji milovali, po ní toužili, o ní pracovali a ji zachovali, k tomu je neustále napomínal horoucím slovem i příkladem; nejvíce napomínal ministry a kazatele a je naváděl ke konání pokorných skutků.

Říkával, že pro úřad představenství a pro zaměstnání kazatelské nemají opustiti svaté a zbožné modlitby, žebroty, občasně práce rukou a jiných skutků, které konají druzí bratři, pro dobrý příklad a užitek duší jejich i svých. Říkal: „Bratři poddaní jsou velmi poučení, když jejich ministři a kazatelé obcují modlitbě a rádi se snižují ke skutkům pokory a službám prostoty. Jiným způsobem nemohou napomínati k týmž projevům pokory bratří, aniž by tím vzbudili zaujatost proti sobě a připravili si zahanbení a odsouzení. Neboť po příkladu Kristově je třeba dříve jednati, než učití a zároveň jednati a učití.“

JAK KE SVÉMU POKOŘENÍ NAUČIL BRATŘÍ POZNÁVATI, KDY JEST SLUŽEBNÍKEM BOŽÍM A KDY NE. – Jednou svolal blažený František dav bratří a řekl jim: „Prosil jsem Pána, aby mi ráčil ukázati, kdy jsem jeho sluhou a kdy ne. Neboť nežádám si ničeho jiného, než býti jeho sluhou. A nejdobrotivější Pán ráčil mi odpověděti: Z toho poznávám, žeš opravdovým mým sluhou, jestliže svatě myslíš, mluvíš a jednáš. – Proto svolal

jsem vás, bratří, a to jsem vám sdělil, abych byl nucen hanbiti se před vámi, kdybyste pozorovali, že ochabuji ve všem tom, nebo v něčem z toho, co jsem vám řekl.“

JAK SI DŮRAZNĚ PŘÁL, ABY VŠICHNI BRATŘÍ KONALI NĚKDY RUČNÍ PRÁCE. – Říkaval, že ti, kdož z lenosti nikdy se neoddávají s láskou a pokorou žádné práci, budou brzo vyvrženi z úst Páně; žádný lenoch před ním neobstál, každého ihned rázně pokáral. On sám, vzor veškeré dokonalosti, pracoval svýma rukama a nepřipustil, aby nějaká chvilka z nejdražšího daru, času, nadarmo uplynula.

Říkal: „Přeji si, aby všichni moji bratří pracovali a pokorně se cvičili v dobrých skutcích, abychom byli lidem méně obtížní a aby srdce nebo jazyk nebloudil v zahálce; a kdo ničeho neznají, ať se naučí pracovat.“

O užitku práce říkal, že ho nemá býti užíváno podle vůle pracujícího, nýbrž podle rozhodnutí představeného, nebo společnosti bratří.

HLAVA V.

*O jeho horlivosti pro dokonalost
řehole a celého řádu.*

IAK CHVÁLIL ŘEHOLI A JAK SI PŘÁL, ABY JI BRATŘÍ ZNALI, O NÍ MLUVILI A S NÍ ZEMŘELI. ~ Dokonalý horlitel a milovník zachovávání svatého evangelia, blažený František, velmi usiloval pro společné zachovávání naší řehole, kteráž není ničím jiným, než dokonalým životem podle evangelia, a opravdové horlitele toho zachovávání ~ přítomné i budoucí ~ obohatil zvláštním požehnáním.

Říkával, že naše řehole jest jeho nástupcům knihou života, nadějí spásy, korunou slávy, sladkostí evangelia, cestou kříže, cílem dokonalosti, klíčem ráje a zárukou věčné úmluvy. Přál si, aby ji všichni měli, ji znali a aby častěji o ní hovořili, by jich neomrzela, a aby o ní mluvili jako o učiněné přísaze, která člověku neustále táne na mysli.

Naučil je, aby knihu řeholní vždycky měli před očima, aby jim připomínala a vzpomínala, co mají činit a jak jsou povinni řeholní dokonalost zachovávat, ba dokonce přál si a učil je, aby s ní umřeli.

O SVATÉM BRATRU, JENŽ BYL UMUČEN S ŘEHOLÍ V RUKOU. ~ Jeden bratr laík, jenž si dobře zapamatoval tuto vůli a nařízení přeblaženého otce, my o tom bratrovi pevně věříme, že byl vzat do sboru svatých mučedníků, odešel z touhy po mučednictví mezi nevěřící; a když byl konečně veden Saraceny na popravu, svíral v rukou s velkým nadšením řeholí, a pokleknuv pak, řekl svému druhovi: „Nejdražší bratře, vyznávám se a obviňuji před očima Božské veleb-

nosti a před tebou ze všeho, čím jsem se prohřešil proti téhle řeholi.“

Po té jeho krátké zpovědi zašvihl meč, jenž přetrhl nit jeho života, ale připravil mu korunu slávy. – Ten bratr vstoupil do řádu tak mlád, že sotva mohl snášeti řeholní púst, ale již tehdy nosil na těle kající opasek. Blažený hoch, jenž dobře začal a šťastně dokončil!

JAK SI PŘÁL, ABY ŘÁD BYL VŽDYCKY POD VLÁDOU A DOHLEDEM CÍRKVE ŘÍMSKÉ. – Blažený František říkával: „Půjdu a poručím řád bratří Menších svaté římské Církvi; metlou její moci jsou zstrašování a napravování lidé zlomyslní, ale synové Boží k rozšíření věčné spásy radují se všude z plné svobody. Kéž uznají proto synové sladká dobrodiní svojí matky a kéž vždycky s duchovní oddaností jdou jejími ctihodnými stopami!“

„Neboť, když ona bude chrániti, nebude v řádě neshod a syn Belialův nepůjde bezbožně vinicí Páně. Tato svatá matka bude střežiti slávu naší chudoby a nedopustí, aby jásos pokory a ples poslušnosti byl nějak zatemněn mrakem pýchy. Zachová v nás neporušené svazky lásky a pokoje, stíhajíce velmi přísným dohledem všechny podvrtné živly a svaté zachovávání evangelní čistoty denně bude rozkvétati před její tváří a nedopustí ani na chvíli, aby vymizela vůně dobré pověsti a svatého obcování.“

OČTYŘECH PŘEDNOSTECH, KTERÉ DAL PÁN ŘÁDU A OZNÁMIL JE BLAŽENÉMU FRANTIŠKOVI. – Blažený František svěřil nám, že dostal od Pána a že mu andělem byly oznámeny tyto čtyři věci:

Že řád a řehole bratří Mensích nezanikne až do dne soudu.

Že nikdo, kdo schválně pronásleduje řád, nebude dlouho žít.

Že žádný zlý člověk, který by chtěl špatně žít v řádě, dlouho v něm nezůstane.

Že ten, kdo srdečně miluje řád, ať je sebe větší hříšník, konečně přece dosáhne milosrdenství.

OPŘEDNOSTECH, JIMIŽ SE MÁ STKVÍTI GENERÁLNÍ MINISTER A JEHO SPOLEČNÍCI. – Jeho horlivost pro zachovávání dokonalosti v řádě byla tak veliká a tak velice oceňoval dokonalé zachovávání řehole, že často přemýšlel o tom, kdo bude schopen převzít po jeho smrti správu celého řádu, aby s pomocí Boží zachoval v něm dokonalost, – ale nemohl nalézt vhodného.

Proto před jeho smrtí řekl mu jeden bratr: „Otče, ty umřeš a tvoje rodina, která šla za tebou, zůstane v slzavém údolí; naznač nám někoho ze řádu, o němž víš, že v něm žije tvůj duch, na nějž bude možno důstojně vložit břímě generálního ministra.“

Blažený František odpověděl vzdychaje za každým slo-

vem: „Můj synu, nevím o nikom, kdo by mohl býti vůdcem tak velikého a rozmanitého vojska, pastýřem tak obrovského a četného stáda; ale vymaluji vám obraz, na němž by se stkvělo vše, jaký má býti vůdce a pastýř této rodiny.“

„Musí to býti muž nejprísnějšího života, velice svědomitý, dobré pověsti, prostý osobních zájmů, aby nemiloval jen část svých poddaných a tím nepůsobil pohoršení celku. Budiž to člověk zbožný, ale tak, aby určitý čas věnoval svojí duši a ostatní stádcí svěřenému. Časně ráno ať slouží nejprve mši svatou a tam, v dlouhé vroucí zbožnosti ať svěřuje sebe a své stádce Boží ochraně. Po modlitbě však ať se nechá stříhati ode všech (t. j. ať je všem přístupen), aby mohl všem poraditi, o všechny laskavě a mírně se starati.“

„Nesmí býti osobním straníkem, aby se snad méně staral o prosté a nevědomé, než o vzdělané a moudré. Bude-li míti dar vzdělání, ať hledí býti vzorem ostatním – zbožností, prostotou, trpělivostí a pokorou. Ať povzbuzuje sebe i jiné ve cnostech a ať je stále hlásá, ale spíše příkladem, než-li slovem. Budiž nepřitelem peněz, které jsou zkárou našeho dokonalého života a jako hlava a vůdce všech ať nikdy nezneužívá peněz.“

„Stačí pro něho hábit a zápisník, pro jeho druhy psací potřeby a pečeť. Neshromažďujiž knih, ani nebudiž příliš oddán četbě, aby nezkracoval studiem potřebného času pro svůj řád. Ať těší laskavě trpící, – vždyť je posledním útočištěm ztrápených, aby nemocné nezachvátila choroba zoufalství, kdyžby léků nenašli ani u něho. Aby při-

vedl zatvrzelé k mírnosti, sám se pokoř a zmírní poněkud moc svého práva, aby získal duši.“

„Ovcím, které zahynuly a řád opustily, ať otevře celé své nitro a ať jim nikdy neodepře svého milosrdenství, věda, že jsou mnohdy hrozná pokušení, která mohou člověka daleko zavést, a kdyby je seslal Pán na něho samého, že by snad klesl ještě hlouběji.“

„Přeji si, aby byl jako zástupce Kristův ode všech milován a ctěn a aby se všichni o něho starali dle jeho potřeby a našeho stavu.“

„Přece však nemá se více radovati z poct a přízně, než z bezpráví, aby pocty nezměnily jeho mravů, leda v lepší. Bude-li někdy potřebovati nákladnějšího a lepšího jídla, ať je pojí ne v ústraní, nýbrž veřejně, aby byla druhým odňata stydlivost postarati se o obsluhu v nemocech a chorobách.“

„On má na prvním místě rozpoznávati skryté úmysly a z tajných pramenů dobývati pravdu. Ale všechny žaloby ať má nejprve za podezřelé, dokud se neukáže bedlivým zkoumáním pravda. Ať neposlouchá rád klepů a ty, kdož často donášejí, ať má v podezření a tak snadno jim neuvěří. Konečně má býti takovým, aby z touhy podržeti čestný úřad neporušil neb neuvolnil požadavků spravedlnosti a práva, aby ani přílišnou přísností nezabil nějakou duši, ani pro nadbytečnou shovívavost nedal příčiny k vražnosti a z volného promíjení nenastalo uvolnění kázně. Budiž tak ode všech obáván, aby byl i milován. Má býti přesvědčen a cítiti, že úřad představenství je mu spíše břemenem než-li poctou.“

„Přeji si, aby i jeho rádcové byli počestní, přísní na svou vůli, silní v úzkostech, mírní a shovívaví na chybu-
jící, všechny stejně milující; aby ničeho nepřijímali za
práci, kromě životních potřeb, aby po ničem netoužili, než
po slávě Boží, prospěchu řádu, vlastní spáse a po dokona-
lém blahu spolubratří. Ať jsou všem slušně přístupní a se
svatou rozkoší ať přijímají všechny, kdož se k nim utekou
a ať ukazují všem vzor a příklad zachovávání evangelia
podle slibů řeholních.“

„Ejhle, takový má býti generální minister tohoto řádu
a takové má míti rádce.“

JAK JEJ PÁN TĚŠIL, KDYŽ SE VELMI TRÁPIL
PROTO, ŽE BRATŘÍ UCHYLOVALI SE OD DOKO-
NALOSTI. – Zrovna tak, jako se snažil s veškerou
horlivostí o dokonalost řádu, tak se i rmoutil, slyše nebo
vída něco nedokonalého na něm; tu poznáváje, že někteří
bratří již uchýlují se od vrcholku dokonalosti, byl naplněn
nezměrným bolem uvnitř v srdci a jednou si postěžoval
v modlitbě k Pánu: „Pane, odevzdávám tobě nazpět rodi-
nu, již jsi mně dal.“

Ale Pán mu ihned odpověděl: „Řekni mi, ty prostý a
hloupý človíčku, proč se tolik rmoutíš, když některý člen
opustí řád a když bratří nežijí tak, jak jsem tobě ukázal?
Řekni mi, kdo založil tento řád? Kdo působí, aby se člo-
věk obrátil na pokání? Kdo dává sílu vytrvatí v něm?
Nejsem to já? Nezvolil jsem tebe za představeného mé
rodiny jako člověka vzdělaného a výmluvného, protože
jsem nechtěl, aby, ani ty, ani ti, kteří byli praví bratří a

následovníci řehole, šli po cestě vzdělanosti a výmluvnosti. Avšak vyvolil jsme tě jako nevědomce a prosfáčka, abys ty, i druzí poznali, že budu bdíti nad svým stádcem, a tebe jsem jim položil za znamení, aby se naučili konati ty skutky v sobě samých, které konám já v tobě. Neboť, kdož jdou po cestě, kterou jsem tobě ukázal, mají mne a ještě hojněji mne mítí budou; ale kdož by chtěli jíti jinudy, těm bude odňato i to, co si myslili mítí.“

„Proto ti radím: Budoucně se tolik nermuť, nýbrž dělej tak, jak děláš, jednej, jak jednáš, protože vinici bratří štípil jsem láskou věčnou. Věz, že je miluji tolik, že když některý bratr vrátiv se do propasti, umře mimo řád, pošlu jiného do řádu, aby nesl za něho jeho korunu, a když se dosud nenarodil, že se narodí. A abys věděl, že dobrovolně miluji život a řád bratří, ať třeba nastane ten stav, že zůstanou z celého řádu jen tři bratří, bude to přece jenom můj řád a na věky ho neopustím.“

Po těch slovech zůstala Františkova duše velmi potěšena. Ačkoliv pro velikou touhu, již vždycky hořel po dokonalosti řádu, nemohl se udržeti, aby se nermoutil, když slyšel, že bratří činí něco nedokonalého a dávají jiným špatný příklad a pohoršení, přece po té útěše, které se mu dostalo od Pána, vzpomínal na slova žalmu: „Já jsem přísahal a ustanovil si zachovávat zákon Boží (118, 106) a řeholi, již dal Pán mně a těm, kdož jí budou následovati.“

„Všichni bratří zavázali se k tomuž jako já. Proto vzdav se úřadu pro svoje nemoci a z jiných rozumných příčin, teď nemám jiné povinnosti, leč modliti se za řád a dávat

bratřím dobrý příklad; neboť vím to od Pána a jsem o tom opravdu přesvědčen, že, kdyby mne neomlouvala churavost, více ještě bych prospíval řádu, když bych se denně zaň modlil k Pánu, aby jej řídil, zachovával a bránil. Pánu i bratřím jsem se zavázal, že, zahynul-li by některý z nich mým špatným příkladem, jsem povinnen vydati za něj účet Pánu.“

Tak mluvil sám k sobě, aby potěšil svoje srdce a totéž říkával častěji i bratřím při rozmluvách a na shromážděních.

Proto, když mu některý bratr někdy nadhodil, že by se měl vmísiti do správy řádu, odpověděl: „Bratři mají řeholi a přísahali, že ji budou zachovávat; aby se nemohli vymlouvat mnou, proto, když podle vůle Páně byl jsem jejich představeným, přísahal jsem před nimi, že ji budu zrovna tak zachovávat. Protože tedy bratři vědí o svých povinnostech i o tom, čeho se mají varovati, nezbývá mně jiného úkolu, než-li učit je příkladem, protože k tomu jsem jim byl dán v mém životě i po smrti.“

O ZVLÁŠTNÍ LÁSCE JEHO KE KLÁŠTERU BLAŽENÉ MARIE V PORCIUNKULI A O USTANOVENÍCH, KTERÁ PRO NĚJ DAL PROTI PRÁZDNÝM ŘEČEM. – Před ostatními kláštery řádu miloval zvláště horoucí láskou vždycky po celý život místo Svaté Marie Andělské a pečoval, aby se tam zachovala všemožná dokonalost života a obcování, jakožto v hlavě a matce celého řádu, úsilovně se snaže o to, aby ten klášter byl vzorem a příkladem pokory, chudoby a

celé evangelní dokonalosti všem klášterům ; bratří, kteří tam bydleli, měli býti nad ostatní opatrnými a pečlivými v každém jednání a měli opatrovati vše, co se týkalo dokonalého zachovávání řehole.

Jednou, aby se bratří varovali lenosti, kteráž jest kořenem všeho zla, zvláště u řeholníků, dal nařízení, aby bratří denně hned po obědě konali spolu s ním nějakou práci, aby neztratili toho dobra, které si získali při modlitbě, slovy neužitečnými a prázdnými, k nimž člověk jest nakloněn zvláště po jídle.

Rovněž nařídil a ustanovil, aby bylo všemožně zachováno toto : když některý bratr při odpočinku, nebo při práci řekl nějaké slovo neužitečné, měl odříkati jedenkrát otčenáš a na začátku i na konci Chvály Pána ; když si sám uvědomil svou vinu a hned sám se pokáral, měl se pomodliti zmíněný otčenáš a Chvály Pána za svou duši ; když však byl upomenut některým bratrem, měl se pomodliti týmž způsobem za duši bratrovu, který jej napomínal. Avšak, když jsa upomenut, se vymlouval a pomodliti se zdráhal, měl odříkati týmž způsobem dva otčenáše za duši kárajícího jej bratra. Když se prokázalo svědectvím onoho bratra, nebo někoho jiného, že skutečně slovo zbytečné prořekl, musil odříkati Chvály na počátku a na konci hlasitě, aby jej všichni bratří slyšeli. Při tom mlčky naslouchali. Pak-li některý bratr, který slyšel, že druhý pronesl slovo zbytečné, ho nepokáral, musil se pomodliti ten otčenáš s Chválami za duši toho, jenž to slovo řekl.

Když některý bratr vešel do jizby, nebo do kláštera, nebo

na jiné místo, a našel tam bratra nebo více bratří, ihned měl zbožně dobrořečiti a chváliti Pána.

Ty Chvály Pána snažil se nejsvětější otec sám vždycky se modliti a ostatní bratří horoucí vůlí a touhou učil a vybízel, aby je odříkávali s velikou péčí a zbožností.

Zní takto :

„Ty jsi svatý Pán Bůh sám, jenž činíš divy. Ty jsi silný. Ty jsi veliký. Ty jsi nejvyšší. Ty jsi král všemohoucí, ty Otče svatý, králi nebes a země. Ty jsi trojjediný Pán Bůh, všechno dobro, ty jsi dobro, všechno dobro, nejvyšší dobro, Pán Bůh živý a pravý. Ty jsi láska, milování. Ty jsi moudrost. Ty jsi pokora. Ty jsi trpělivost. Ty jsi bezpečí. Ty jsi pokoj, ty jsi radost a veselí. Ty jsi spravedlnost a mírnost. Ty jsi všechno bohatství postačitelé.“

IAK NAPOMENUL BRATŘÍ, ABY Z TOHO KLÁŠTERA NIKDY NEODEŠLI. – Ačkoliv blažený František poznával, že království Boží jest na každém místě země, a věřil, že božská milost jest udělována vyvolencům Božím v každém klášteře, přece byl zkušeností přesvědčen, že kostel blažené Marie v Porciunkuli jest naplněn hojnějším proudem milosti a nebesky navštěvován přítomností duchů s vysostí.

Proto říkal bratřím : „Synáčkové, dbejte o to, abyste toho místa nikdy neopustili ; budete-li vyhozeni ven jedněmi dveřmi, vraťte se druhými, neboť toto místo jest svatostánkem Krista a jeho pannenské matky. Zde, když nás bylo dosud málo, rozmnožil nás Nejvyšší, zde osvětlil světlem svojí moudrosti duše svých chudáčků, zde roznítil

ohněm svojí lásky naše vůle. Kdo se zde bude modliti se srdcem zbožným, vyprosí sobě všechno, zač bude žádati ; ale kdo zde bude hřešiti, bude více potrestán. Proto, synové moji, chovejte toto místo jako nejdůstojnější a nejctihodnější stánek Boží, milovaný Jím a jeho Matkou zvláštní láskou ; z celého srdce prozpěvujte tu hlasem jáсотu a vyznávání chvály Bohu Otci i Jeho Synu, Pánu Ježíši Kristu, v jednotě Ducha svatého.

O PŘEDNOSTECH, JIMIŽ OBDAŘIL PÁN KOSTEL SVATÉ MARIE ANDĚLSKÉ.

To místo jest mezi ostatními chrámy velesvaté
a jest hodno veliké úcty a chvály.

Jeho název i jméno jest šťastně voleno
a nazváno jest podle svého úkolu.

Sbory andělské rozlévali tam světlo,
za tiché noci zněly do kraje jejich hymny.

Když již byl kostel schátralý, František jej zachoval,
on byl jedním ze tří kostelů, které opravil.

Ten kostelík si Otec vyvolil, když oblékl kající roucho;
tam trýznil tělo a uváděl je v poslušnost ducha.

Tam narodil se řád bratří Menších,
když za Otcovým příkladem jala se kráčet hrstka
mužů.

Klára, nevěsta Boží, byla tam ostříhána ;
svlečena se světské slávy, počala následovati Krista.
A tak učinila tam přesvatá Rodička přeslavné zrození

mužů a paní, kterými rozšířila po světě Krista.
Tam byla zúžena široká cesta starého světa
a rozšířena cností v povoláním pokolení.
Tam byla sestavena řehole a svatá chudoba obnovena.
Sláva tam byla potřena a kříž opět postaven na čestné
místo.

Tam byl František trápen trpkým životem,
ale též potěšen a jeho mysl se obrodila.
Tam dokázána pravdivost toho, o čem se pochybo-
valo,
ba, tam jest dáno všechno, zač Otec prosil.

HLAVA VI.

Jak se snažil, aby bratři byli dokonalí.

JAK JIM VYLÍČIL BRATRA DOKONALÉHO. – Přebížený otec jsa jaksi přeměněn do svatých bratří ohněm lásky a horoucností péče o jejich dokonalost, často přemýšlel, jakými zásadami a cnostmi má býti ozdoben dobrý Menší bratr. Říkával, že ten by byl dobrým bratrem Menším, který by žil podle zásad těchto svatých bratří: totiž, který by měl víru bratra Bernarda, jak on ji měl v dokonalé míře spolu s láskou k chudobě; prostotu a nevinnost bratra Lva, který byl vskutku přesvatě neporušeným; zdvořilost bratra Anděla, jenž byl napřed rytířem a vstoupiv do řádu, byl ozdoben velikou zdvořilostí a laskavostí; urostlou postavu, krasocit a plynou a vybranou výmluvnost bratra Matouše; mysl povznesenou v patření na Boha, jako měl bratr Jiljí až k nejvyšší dokonalosti; cnostnou a neúnavnou píli svatého Rufina, jenž se neustále modlil i ve spánku; i když něco pracoval, při všem byla jeho mysl u Hospodina; trpělivost bratra Javlovce, jenž dospěl až ve stav dokonalé trpělivosti skrze úplné zřeknutí se vlastní vůle, kteréž vždy měl na mysli, a skrze nejvyšší touhu následovati Krista cestou křížovou; sílu těla i ducha bratra Jana, jenž byl zván „Lodato Dio“, protože neustále říkal: „Buď Pán Bůh pochválen!“, a jenž vynikal tělesnou silou nad všechny současníky; lásku bratra Rogera, jehož celý život a jednání dělo se v horoucnosti lásky; a nepokojnost bratra Lucida, jenž byl velmi těkavý a v žádném klášteře nevydržel déle než měsíc a když se mu někde začínalo líbiti, hned odešel řka: „Místo našeho pobytu není tady, nýbrž na nebesích.“

JAK VYLÍČIL OČI NESTYDLIVÉ, ABY VYBÍDL BRATŘÍ K POČESTNOSTI. – Mezi ostatními cnostmi, které miloval a toužil viděti na bratřích, po základu svaté pokory, miloval zvláště krásnou a čistou počestnost.

Proto chtěje naučiti bratří, aby měli oči stydlivé, pokáral oči nestoudné tímto podobenstvím :

„Zbožný a cudný král poslal dva sluhy, jednoho po druhém, se vzkazem ke své královně. Když se vrátil první, vyřídil králi, že vyplnil svůj úkol, ale dále o královně nemluvil. Dovedl udržeti oči sklopeny a na královnu se nepodíval. Ale když se vrátil druhý, sotva že promluvil, začal plnými ústy chváliti, jak jest královna krásná : „Pane, viděl jsem vskutku nejkrásnější ženu ; šťasten, kdo s ní může žiti.“

Avšak král se naň osopil : „Ničemo, svůj necudný zrak odvážil ses obrátiti na choť moji ? Je vidět, cos zamýšlel !“

Dal zavolati prvního a řekl mu : Jak se ti líbila královna ? „Velmi“, pravil, „protože mne laskavě a mírně vyslechla.“ Ten odpověděl opatrně. „Co ale soudíš o její kráse ?“ Odpověděl : „Pane, to si posuďte sám, to je vaší věci ; mojí povinností bylo vyříditi posláni.“ I řekl král : „Tvoje oči jsou čisty, proto budeš mým komorníkem, neboť i tvoje tělo je cudno ; užívej se mnou mých darů. Tento však člověk nestoudný ať odejde z paláce, aby neposkvrnil mého lože !“

Potom dodával : „Kdo by se nebál pohlédnouti na choť Kristovu ?“

OTŘECH NAUČENÍCH, KTERÁ ODKÁZAL BRATŘÍM, ABY ZACHOVALI DOKONALOST. – Jednou, když trpěl žaludeční chorobou, chtěl si ulehčiti vrhnutím, ale podráždil se tak, že se dostavilo chrlení krve po celou noc až do jitra; a jeho druzi, myslíce, že pro velickou mdlobu a bolest umírá, naříkali velmi bolestně se slzami v očích: „Otče, co si počnem bez tebe? Komu nás sirotky zanecháš? Tys byl nám vždy otcem i matkou, plodě a rodě nás v Kristu. Tys nám byl vůdcem a pastýřem, učitelem a vychovatelem, uče a káraje nás spíše příkladem, než slovem. Kam půjdeme nyní, ovce bez pastuchy? Sirotci bez otce? Lidé hrubí a hloupí bez vůdce? Kam tě půjdeme hledat, ty slávo chudoby, chválo prostoty, pocto naší bezcennosti? Kdo nám, dosud slepcům, ukáže cestu pravdy? Která ústa budou k nám mluvit a který jazyk nám radit? Kam se poděje horoucí duch řídící nás na cestu kříže a sílíci nás k dokonalosti evangelia? Kde budeš ty, naše útočiště, ty, světlo našich očí; kde tě najdeme, útěcho našich duší? Ach, otče, ty umíráš? Ty nás tu zanecháváš tak opuštěně, tolik zarmoucené?“

„Ach, jaký to den bolesti a hořkosti, den opuštění a smutku! Den hořký, jehož jsme se báli po celý čas, co jsme byli s tebou, a na nějž jsme nemohli ani pomyslit; nedivno, vždyť tvůj život jest nám neustále světlem a slova tvá byla pochodněmi hořícími a plápolajícími neustále na cestu kříže, evangelních dokonalostí, lásky a následování nejsladšího Ukřižovaného.“

„Dej tedy, otče, aspoň požehnání nám a ostatním bra-

třím, svým dětem, jež jsi zplodil v Kristu, a zanechej nám na památku něco ze své vůle, aby si to bratři vždycky pamatovali a o tom říkali: tato slova zanechal náš tatíček svým bratřím a synáčkům, když umíral.“

Tu nejlaskavější otec obrátil oči na svoje děti a zašeptal: „Zavolejte mi bratra Benedikta z Pirata!“ Ten bratr byl svatým a svědomitým knězem a sloužíval blaženému Františku za jeho nemoci mši, protože si přál podle možnosti viděti, nebo slyšet mši svatou denně, i když byl nemocen. Když k němu přišel ten kněz, řekl mu František: „Napiš mé požehnání, jímž žehnám všem bratřím přítomným i budoucím až do skonání. Protože nemohu pro mdlobu a bolest mluvit, oznamuji všem bratřím přítomným i budoucím zkrátka těmito třemi větami svou vůli a úmysl:

„Aby na znamení a důkaz, že na ně pamatuji a jím žehnám, měli se vždycky rádi, jako jsem je miloval a miluji já;
aby vždycky milovali a zachovávali naši paní Chudobu;
aby vždycky zůstali věrni a poddáni představeným a duchovním svaté matky Církve.“

Tak žehnával náš otec bratřím vždycky ku konci shromáždění bratří a loučil se s bratři přítomnými i budoucími; ale i mimo kapitolu činil tak mnohdy pln horlivé lásky. Napomínal bratří, aby se báli a vystříhali dávat špatný příklad a zlořečil všem, kdož špatným příkladem dávali lidem podnět ke zlehčování řádu a života bratří, protože hodní a svatí chudí bratři jsou tím zahanbováni a velmi trápeni.

IAK UKÁZAL BRATRŘÍM LÁSKU PŘED SVOU SMRTÍ,PODAV KAŽDÉMUSKÝVUCHLEBAJAKO KDYSI KRISTUS. – Jedné noci byl zachvácen nemocný František takovými bolestmi, že nemohl pokojně spáti. Z rána mu bolesti trochu polevily a dal tedy svolati všechny bratří celého kláštera a když se kolem něho posadili,pozoroval je zticha všechny a v nich všechny ostatní bratří.

Á vkládaje ruku na hlavu každého, požehnal přítomným, nepřítomným i budoucím až do skonání. Á zdálo se, že je zarmoucen, an nemohl spatřiti všech bratří a synů svých před svou smrtí.

Chtěje pak ve smrti své napodobiti svého Pána a Mistra, jehož dokonale následoval životem, dal si přinést chleby a požehnáv je, dal je rozlámati na kousky, protože sám k tomu síly neměl. Á vzav skývu po skývě,podal každému bratru a nařídil, aby jedl.

Jako Pán před smrtí svou na znamení své lásky pojedl s apoštoly ve čtvrtek, tak dokonalý jeho následovník,blážený František,umínil si podati též důkaz lásky svým bratrřím.

Á že to chtěl učiniti proto, aby Kristu byl podoben, je zřejmo z toho, že se pak tázal, je-li čtvrtek. Á že byl jiný den, pravil, že myslil, že je čtvrtek.

Jeden z těch bratří schoval jednu skývu z toho chleba a po smrti blaženého Františka mnozí nemocní, kteří z ní okusili, hned se pozdravili ze svých chorob.

IAK MĚL OBAVU, ABY BRATŘÍ NEMĚLI STAROSTÍ PRO JEHO NEMOCI. – Nemoha pro bolesti svých nemocí spáti a vida, že jsou bratři velmi roztržiti a zemdleni pro něho, tu, protože míloval více duše svých bratří než-li svoje tělo, aby bratři pro práci, kterou měli s ním, neurazili Boha, byť jen lehce, kdyby se snad stali nějak netrpělivými, pravil jim jednou pln lásky a soustrasti: „Nejdražší bratři a synáčkové moji, kéž vás neo-
mrzí práce, kterou máte s mojí nemocí, protože Pán pro mne, služebníka svého, vám vynahradí zde i na věčnosti všechno ovoce vašich prací, kterého teď nemůžete pěstovati pro starosti, jež máte se mnou nemocným; ba, vy sobě více získáváte, než kdybyste pracovali pro sebe, protože, kdo pomáhá mně, pomáhá celému řádu a životu bratří. Naopak říkejte takto: Činíme výdaje za tebe a Hospodin bude místo tebe našim dlužníkem.“

Svatý otec to řekl, chtěje podporovati a povzbuzovati slabost jejich ducha pro velikou lásku, kterou se snažil o dokonalost jejich duší. Obával se, aby nebyli někdy k vůli němu pokoušeni k výmluvě, že se nemohou modliti, ani takových prací zastati a tak nezpohodlněli a nestali se netrpělivými a neztratili ohromného zisku nepatrné práce.

IAK NAPOMENUL SESTRY SVATÉ KLÁRY. – Když blažený František složil Chvály na Hospodina za tvory, složil pak též posvátný text se zpěvem k potěšení a povzbuzení Chudých paní, věda, že jsou velmi zarmouceny nad jeho nemocí; a nemoha jich osobně navštívit, poslal jim zmíněnou píseň po svých družích. Hodlal

jím zjeviti slovy písně svou vůli, aby žily a pokorně trvaly v jednomyslné lásce. Byl přesvědčen, že jejich obrácení bylo nejenom zvelebením řádu bratří, nýbrž i povzbuzením veškeré Církve.

Věda pak, že od počátku jejich obrácení vedly život přísný a chudičkový, byl vždy pln laskavosti a soucitu k nim; proto prosil je v té písni, aby, jako je shromažďuje Pán z mnohých krajů světa v jednu svatou lásku, svatou chudobu a svatou poslušnost, tak aby ony v těch cnostech vždycky žily i umřely. A zvláště je napomenul, aby z almužen, které jim Hospodin dával, opatřily sobě svědomitě a s radostnými díky potřeby pro svá těla a aby byly trpělivé v pracích, jež konaly pro své nemocné sestry, i ve vlastních nemocech.

HLAVA VII.

*O jeho stálé proucí lásce a
soucitnosti s utrpením Kristovým.*

JAK SE NECHTĚL LÉČITI, KDYŽ BYL NEMOCEN, Z LÁSKY K TRPÍCÍMU KRISTU. – Láska blaženého Františka k bolestem a utrpení Kristovu byla tak horlivá a tolik bolestí mu denně působila uvnitř i zevně, že se nestaral o vlastní nemoce. Po dlouhý čas, až do smrti měl churavý žaludek, játra a slezinu, a od té doby, co se vrátil ze zámoří, trpěl denně velmi prudkými bolestmi očí; a přece se nestaral o léčení.

Vida to pán ostijský, že je neustále na své tělo velmi přísný, a že již téměř ztrácí zrak a nechce se léčit, napomenul jej velmi přívětivě a soucitně: „Bratře, nečiníš dobře, když se nedáš léčit, vždyť tvůj život a zdraví je užitečno bratřím, lidu a celé Církvi. Neboť, máš-li soustrast s bratřími nemocnými a byli jsi k nim vždy laskav a milosrden, nesmíš býti k sobě v takové potřebě ukruten. Proto ti nařizují, aby ses dal léčit a zotavil se.“

Pokládal přesvatý otec všecky hořkosti za sladkost, protože z pokory a následování slova Božího okoušel neustále nesmírnou příjemnost.

JAK SI UMÍNIL, ŽE PŮJDE A HLASITĚ OPLAKÁVATI BUDE UTRPENÍ KRISTOVO. – Jednou, krátce po svém obrácení jda sám po cestě blíže kostela Svaté Marie v Porciunkuli, dal se do hlasitého pláče. Jeden zbožný člověk ho potkal a myslel, že je nemocen. Ptal se: „Co je ti, bratře?“ Odpověděl: „Tak bych měl jíti celým světem a bez ostychu oplakávati utrpení svého Pána.“ Tu onen člověk dal se s ním také do pláče a velmi slzel. Známe toho muže a slyšeli jsme to od něj; ten muž způ-

sobil mnoho radostí a dobrodiní blaženému Františkovi i nám, jeho druhům.

JAK OBRACEL VNĚJŠÍ RADOSTI, JICHŽ SI NĚKDY DOPŘÁL, V SLZY A SOUCIT S UTRPENÍM KRISTOVÝM. ~ Blažený František jsa opojen láskou a spoluutrpením s Kristem, cítil uvnitř v duši nejsladší hudbu a často propukal i na venek ve francouzský zpěv; to přival nebeských písní slyšitelných jen jeho uším prodrál se mu z hrudi francouzskou jásavou melodií. Někdy zdvihl se země prkénko, položil si je k levému rameni a proutkem sehnutým v oblouk, jezdil po něm jako smyčcem po housličkách v přiměřeném rytmu a francouzsky prozpěvoval o Pánu Ježíši Kristu. Celá ta jeho radost končila pak slzami a jásot vyzněl v soustrast s trpícím Kristem. Tu pak neustále vzdychal povzdechy nevypověditelnými a upustiv prostý nástroj, zůstal upřeně zahleděn na nebe.

HLAVA VIII.

*Jak horlivě lnul k modlitbě a ke službě
Boží a jak se snažil zachovati duchov-
ní radost v sobě i v jiných.*

MODLITBĚ A BOŽSKÉM OFFICIU. – Ačkoliv po dlouhá léta byl trápen nemocemi, byl přece tak velice oddán modlitbě a hodinkám a tolik je ctil, že kdykoliv se modlil, nebo officium odřikával, nikdy se neopíral o hradbu, nebo zeď; vždycky stál zpříma s odkrytou hlavou. Někdy klečel, zvláště, když delší část dne i noci ztrávil na modlitbách; i když šel světem, vždycky zůstal státí, když se chtěl modlití hodinky a když byl nemocen a jel koňmo, sestoupil s koně.

Jednou velmi prudce a dlouho přšelo a on pro nemoc a z největší nutnosti jel na koni. Byl již úplně promoklý. Ale když chtěl říkatí hodinky, sestoupil s koně a tolik vroucně a horlivě se modlil, že zapomněl, zda je venku, v cele, či v kostele. Svému druhovi řekl: „Žádá-li sobě tělo naobjedvati se v klidu, ač přece i s jídlem stane se pokrmem červů, s jak velikým pokojem a klidem, s jak velikou úctou a zbožností má duše přijímati pokrm, jimž je sám Bůh!“

JAK VELMI RÁD VIDĚL NA SOBĚ I JINÝCH DUCHOVNÍ RADOST VNITŘNÍ I VNĚJŠÍ. – Blažený František měl nejvyšší a zvláštní snahu o to, aby i v době, kdy se nekoná modlitba a hodinky, měl neustále vnitřní a vnější duchovní radost. A totéž miloval i u svých bratří a za smutek a zádumčivost vnější je káral.

Říkával, že snaží-li se sluha Boží zachovati si vnější i vnitřní duchovní radost, která tryská z čistého srdce a získává se zbožnou modlitbou, nemohou mu zloduchové uškoditi: „Jakmile jest sluha Boží vesel v bolesti i radosti, nemohou se k němu dostatí, aniž mu uškoditi. Avšak tehdy

se radují zlí duchové, mohou-li nějak vyhladiti, nebo zabrániti zbožné radosti, pocházející z čisté modlitby a jiných cnostných skutků.“

„Neboť, podaří-li se ďáblu usaditi se částečně v srdci sluhy Božího, tu, když jej co nejrychleji moudře a rozhodně nevypudí mocí svaté modlitby, lítostí, zpovědí a dostiučiněním, za krátko učiní ďábel v srdci z jednoho vlásku kládu a usadí se tam. Protože tedy, moji bratři, ta radost pochází z čistoty srdce a z neustálé modlitby, snažte se zvláště o to, abyste si získali a zachovali tyto dvě cnosti, abyste cítili radost, kterou celým úsilím toužím míti v sobě i ve vás, a abyste ji měli uvnitř i na venek k povzbuzení bližních a zahánění nepřitele. Neboť jemu a jeho údům patří smutek, nám ale neustálé veselí a radost v Pánu.“

JAK POKÁRAL DRUHA, JENŽ CHODIL SE ZASMUŠILOU TVÁŘÍ. – Blažený František říkával: „Vím, že zloduchové mně závidějí dobrodiní Páně, ale vím též, že nemohouce mi škoditi sami, činí mi nástrahy a snaží se mi škoditi mými druhy. A když mně nemohou uškoditi ani mnou, ani mými druhy, pak odejdou s velikou hanbou. A kdybych někdy byl pokoušen a mrzut, tu pozoruje radost svého druha, ihned se proberu z pokušení a mrzutosti k vnější i vnitřní radosti.“

Proto velmi kárával náš otec ty, kteří dávali najevo zasmušilost. Jednou domluvil jednomu druhovi, jenž chodil se ztrápenou tváří: „Proč ukazuješ na venek bolest a smutek nad svými hříchy? Měj si ten smutek mezi sebou a Bohem a pros jej, aby pro svoje milosrdenství smíloval se nad

tebou a vrátil tvojí duši radost spasení svého, o níž byla připravena vinou hříchu. Ale přede mnou a před druhými snaž se mítí vždy radost, neboť na sluhu Božího se nesluší ukazovati před bratrem, nebo jiným člověkem tvář smutnou a zasmušilou.“

Nebylo by však správně souditi z toho, že náš otec, jenž si vážil zralé rozumnosti, mínil tím, aby se radost ukazovala smíchem nebo jalovým vtipem, čímž se spíše ukazuje marnivost a bláznivost, a nikoliv radost duchovní; vždyť velmi nenáviděl u sluhu Božího smích a prázdné řeči a sám se obyčejně nesmál a nechtěl zavdati ani nejmenší příčiny k smíchu. Proto v jednom svém napomenutí jasněji vytkl, jaká má býti radost sluhu Božího: „Blažený řeholník, který nemá potěšení a radosti, leč v posvátných řečech a dílech Páně, jimiž vybízí s radostí a veselím lidi k lásce Boží. Ale běda řeholníku, který si libuje v řečech prázdných a marných, jimiž podněcuje lidi k smíchu.“

Podle veselosti tváře soudil na horlivost, pečlivost, náladu a pohotovost mysli i těla k radostnému konání všeho dobrého, protože mnozí dají se spíše pobídnouti touto horlivostí a dobrou náladou, nežli dobrým skutkem samým. Naopak, je-li patrné, že skutek sebe více dobrý neděje se s chutí a horoucností, působí spíše odpor, nežli chut pro dobrou věc. A proto nesnesl vzhledu zasmušilého, jenž nejčastěji prozrazuje mrzutost a nechut mysli a lenost tělesnou k dobru. Avšak vážnost a zralost v pohledu a ve všech údech i smyslech těla míloval vždycky u sebe i jiných a navádal k tomu jak mohl, slovem i příkladem.

Měl zkušenost, že taková vážnost a slušnost mravů je

jako přepevná zeď a štít proti ďábelským střelám, a že duše bez ochrany té zdi a štítu jest jako nahý vojin uprostřed velmi silných a obrněných nepřátel, kteří neustále dychtí a touží po jeho smrti.

JAK UČIL BRATRY PEČOVATI O TĚLESNÉ POTŘEBY A NEOPOMÍJETI PŘI TOM MODLITBY. ~
Nejsvětější otec pozoruje a chápe, že tělo je stvořeno pro duši a že skutky těla mají býti konány pro ducha, pravil: „Sluha Boží v jídle a pití, ve spánku a jiných tělesných potřebách má upokojiti bratra tělo, aby nemuselo reptati: „Nemohu státi zpřima při modlitbě, ani se radovati při smutných myšlenkách, aniž jiných dobrých skutků konati, protože není vyhověno mým potřebám.“

„Avšak, když sluha Boží rozumně a dosti dobrým a počestným způsobem vyhoví svému tělu, ale bratr tělo ještě chce býti nedbalo a líno a ospalo při modlitbách, bděních a jiných dobrých skutcích, tu ovšem musí je krotiti jako zlého a líného tahouna, protože chce jen jísti, ale nic nevýdělávati a žádné břemeno nenositi. Pak-li pro nedostatek a chudobu bratr tělo nemůže míti dostatku ve zdraví a nemoci, a bratr prosí o jeho potřeby s pokorou a oddaností pro lásku Boží u svého bratra, nebo představeného, ale nedostane, ať trpělivě snáší nedostatek z lásky k Bohu, jenž také snášel, jenž hledal, kdo by jej potěšil, ale nenašel. A tato nouze s trpělivostí bude mu od Hospodína připočtena za mučednictví. A protože vyplnil svoji povinnost, to jest pokornou prosbu, bude omluven Pánem z nedostatku, i když se z toho jeho tělo těžce roznemůže.

HLAVA IX.

*O některých pokušeních, která na něho
Pán dopustil.*

JAK ZLÝ DUCH VEŠEL DO PODHLAVCE, NA NĚMŽ FRANTIŠEK SPAL. ~ Když blažený František trval na modlitbách v poustevně grecijské v poslední jizbě za větší jizbou, zavolal jedné noci, sotva že usnul, svého soudruha, jenž spal vedle. Když tento vstal a vstoupil do dveří jizby, v níž byl blažený František, řekl mu světec: „Bratře, nemohu této noci ani spáti ani státi zpříma a bojím se, protože hlava a nohy se mi třesou, jako bych byl snědl chléb z trávy.“

Když ho soudruh těšil, přerušil ho blažený František řka: „Jsem přesvědčen, že v této podušce, co mám pod hlavou, je ďábel.“ Nikdy, totiž od té doby, co se obrátil ze světa, nepřál si ležeti v peřinách ani míti podhlavec z peří a bratři jeho proti jeho vůli donutili jej, aby měl podhlavec, protože byl churav na oči.

Hodil tedy podhlavcem ke druhovi a ten zvednuv jej, dal si jej na levé rameno; ale když vyšel z jizby, ihned ztratil řeč a podhlavce nemohl pustiti, aniž rukama hnouti. Zůstal státi a nemohl s místa a pozbyl vědomí. Když tak stál nějakou chvíli, zavolal naň blažený František jménem milostí Boží a on se ihned probral a upustil podušku na zem.

Vrátiv se k blaženému Františkovi, vypravoval mu o všem, co se mu přihodilo, a svatý František mu řekl: „Když jsem večer odřikával doplněk, cítil jsem, že jde ďábel do jizby. Teď vidím, že je to nějaký zatvrzelý ďábel, protože nemoha uškoditi mé duši, chce brániti potřebě těla, abych nemohl usnouti, ani vstáti k modlitbě a to proto, aby mne připravil o zbožnost, a radost mého srdce a tak mne pohnul k reptání nad mojí nemocí.“

O VELMI TĚŽKÉM POKUŠENÍ, KTERÉ JEJ TRÁPILO CELÉ DVA ROKY. ~ Když žil v klášteře Svaté Marie, přišlo naň velmi prudké pokušení duchovní, o prospěchu jeho duše. Pro ně byl tolik trápen v mysli i na těle, že mnohdy utíkal ze společnosti bratří, nemoha se jim ukázati s veselou tváří jako obyčejně. Nicméně však týral se ještě postem od jídla i pití a bičováním, modlil se ještě vytrvaleji a slzy prolíval ještě hojněji, aby mu pán ráčil seslati potřebnou útěchu v tak veliké trýzni.

Když už přes dva roky byl tolik trápen, tu jednoho dne, když se modlil v kostele Svaté Marie, zaznělo mu v duši toto slovo evangelia :

„Kdybys měl viru jako zrnéčko hořčičné, řekl bys oné hoře, aby se přenesla na jiné místo, a stalo by se tak.“ (Mat. 17, 19.)

Blažený František ihned odpověděl : „Pane, co je to za onu horu?“ Hlas pravil : „Tou horou je tvoje pokušení.“ Řekl svatý František : „Pane, ať se mi tedy stane, jak jsi řekl!“

Hned byl tak dokonale osvobozen, že se mu zdálo, jako by byl nikdy neměl pokušení.

Podobně i na svaté hoře Alverně v tom čase, co přijal do svého těla rány Pána, trpěl pokušení a útrapy od ďáblů, takže nemohl býti tak vesel, jako obyčejně. Svému druhovi řekl : Kdyby jen bratří věděli, kolik a jak hrozných pokušení mně zlí duchové působí ! Ani jednoho z nich by nebylo, aby nebyl dojat soustrastí a láskou ke mně.“

OPOKUŠENÍ, KTERÉ MU ZPŮSOBILY MYŠI, A JAK JEJ V NĚJ PÁN POTĚŠIL A UJISTIL, ŽE MU DÁ SVÉ KRÁLOVSTVÍ. ~ Dva roky před smrtí, když ležel u svatého Damiána v chatrči ze slámy a velmi trpěl bolestmi očními, takže po více než šedesát dní nesnesl ani světla denního ani ohně, dopustil na něho Pán, aby rozmnožil jeho utrpení, ale i zásluhu, tak veliké množství myší, že v té boudě ve dne v noci po něm a kolem něho běhaly, a nenechaly ho ani modliti se, ani spáti. Ba i když jedl, pobíhaly po stole a velmi jej obtěžovaly, z čehož on i jeho druzi soudili, že to bylo pokušení ďábelské.

Vida tedy blažený František, že je mučen tolika kříži, jedné noci pohnut bolestí sám nad sebou zasténal: „Pane, vzhledni k mé pomoci v mých nemocech, abych je mohl snášeti trpělivě.“ A hned bylo mu v duchu řečeno: „Pověz mi, bratře, kdyby tobě někdo dal za tvé nemoce a útrapy tak veliký a drahocenný poklad, že ani celá země nebyla by ničím oproti němu, že by ses velmi radoval?“ I odpověděl blažený František: „To by byl Pane, poklad veliký a drahocenný, velmi podivuhodný a žádoucí.“

A opět mu bylo řečeno: „Bratře, raduj se a plesej ve svých nemocech a křížích a v budoucnosti buď tak klidný, jako bys už byl v mém království.“

A když pak ráno vstal, pravil ke svým druhům: „Kdyby nějaký císař dal služebníku jednu svou zem, zdaž by se ten služebník neradoval? Avšak kdyby mu dal celé císařství, nebyla by jeho radost ještě větší? I já se musím velmi radovati ze svých nemocí a křížů, zůstatí v Pánu

silným a vzdávati neustálé díky Bohu Otci a jeho jedinému Synu, pánu Ježíši Kristu i Duchu svatému za tak velikou milost mi prokázanou, že totiž již za živa ráčil mne, svého nehodného sluhu, ujistiti svým královstvím. Proto složím teď k jeho chvále, k naší útěše a k povzbuzení bližních novou píseň Chvály Hospodinovy za stvořené věci, jichž denně užíváme a bez nichž nemůžeme býti živi a jimiž pokolení lidské velmi uráží tvůrce a Pána svého. Ach, stále nevděčně zapomínáme na tak velikou milost a dobrodiní, protože nechválíme Hospodina, Stvořitele a dárce všeho dobra, jak toho zasluhuje.“

A posadiv se, jal se chvíli přemýšleti a pak složil Zpěv o bratru Slunci; také nápěv složil a naučil jej zpívati své druhy.

Jeho duch byl tehdy naplněn takovou útěchou a sladkostí, že chtěl poslati pro bratra Pacifika, jenž býval nazýván, pokud žil ve světě, „králem veršů“ a byl velmi jemným básníkem, a jemu chtěl přidati několik bratrů, aby chodili spolu po světě a hlásali a zpívali Chvály Hospodinu. Říkával, že by to chtěl takto: Ten, kdo uměl lépe řečniti, že by nejprve kázal a po kázání, že by všichni jakožto pěvci Boží zapěli ve sboru Píseň na Hospodina a po zpěvu že by kazatel doložil: „My jsme veselí pěvci Páně a za odměnu žádáme od vás, abyste byli opravdu trpělivými.“ A doložil: „Čím jiným jsou sluhové Boží než Božími zpěváky, kteří mají srdce lidská povznášeti a povzbuzovati k duchovnímu veselí!“

A zejména to mínil o bratřích Menších, kteří byli dáni lidu Božímu ku jeho spáse.

HLAVA X.

O jeho duchu prorockém.

JAK PŘEDPOVĚDĚL, ŽE SE USMÍŘÍ BISKUP A MĚŠŤANOSTA ASSISKÝ MOCÍ PÍSNĚ, KTEROU SLOŽIL NA TVORY, A JIŽ NECHAL PŘED NIMI ZPÍVATI OD SVÝCH DRUHŮ. – Toho času, co blažený František složil Píseň o bratru Slunci, povstala veliká hádka mezi biskupem a měšťanostou assiským, takže biskup vyobcoval měšťanostu z Církve a nařídil, aby mu nikdo ničeho neprodával, nic od něho nekupoval a žádné smlouvy s nim neuzavíral.

Blažený František byl tenkrát nemocen a když o tom slyšel, zarmoutil se, zvláště, že se žádný o to nestaral, aby byl sjednán smír. I řekl svým druhům: „Je to velikou hanbou pro nás služebníky Boží, že biskup a měšťanosta tak se nenávidějí, a není člověka, jenž by je chtěl usmířit.“ A tu ihned přidal k Písni tyto verše:

„Buď chválen, můj Pane, těmi, kdo z lásky k Tobě
odpouštějí,
i těmi, kteří nesou nemoci a bědy.
Blaze jim, trpěli to v pokoji, budou od Tebe,
Nejvyšší, korunováni.“

Potom zavolal jednoho druha a nařídil mu: „Jdi k měšťanostovi a mým jménem ho požádej, aby šel s obecními radními a všemi, které bude chtít vzít sebou, k biskupství!“

A když ten bratr odešel, rozkázal druhým dvěma: „Jděte k biskupovi a k měšťanostovi a jeho družině a zazpívejte Píseň o bratru Slunci! Důvěřuji v Pána, že ihned obměkčí jejich srdce a že se vrátí k dřívější lásce a přátelství.“

Když se všichni shromáždili na náměstí před biskupstvím, vyšli ze zástupu oni dva bratři a jeden z nich pravil: „Blažený František složil za své nemoci Píseň na Hospodina za jeho tvorstvo ke chvále jeho a k povzbuzení bližních. Teď vás prosí, abyste ji vyslechli s velikou zbožností.“ I počali zpívat.

Měšťanosta ihned vstal a s rukama sepjatýma jal se velmi zbožně naslouchati Písni jako evangeliu a zaslzel. On totiž velmi důvěřoval blaženému Františkovi a miloval ho.

Když pak dozněla Píseň, řekl měšťanosta přede všemi: „Upřímně se vám přiznávám, že nejen biskupovi, jehož mám ctíti jako svého pána, nýbrž i tomu člověku, který by zabil mého bratra nebo syna, bych odpustil.“ A řka to, padl biskupovi k nohám a pravil: „Hle, jsem ochoten dáti vám takové zadostučinění, jak se vám bude líbiti z lásky k Pánu našemu Ježíši Kristu a jeho služebníku blaženému Františkovi.“

Biskup pak vztáhnuv ruce pozdvihl je a děl: „Já pro svůj úřad měl jsem býti pokorným, ale poněvadž jsem povahou svou prudký, prosím, odpusť mně ty.“ A pak se velmi vlídně a laskavě objali a políbili.

Bratři byli uchvácení radostí, vidouce, jak se vyplnila Františkova předpověď o jejich smíření. A všichni ostatní diváci uznali, že zásluhou blaženého Františka tak náhle navštívil je Pán, že s takového sváru a pohoršení bez jediné výčitky vrátili se k takovému smíru.

My, kteří jsme byli s blaženým Františkem, svědčíme, že když o někom řekl: tak a tak to s ním dopadne, vždycky

do písmenky se to vyplnilo a my toho viděli tolik, že by trvalo dlouho psátí nebo vypravovati o tom.

JAK PROHLÉDL POKRYTECTVÍ JEDNOHO BRATRA, JENŽ SE NECHTĚL ZPOVÍDATI POD ZÁMIN-
KOU ZACHOVÁVÁNÍ MLČENÍ. ~ Byl jeden bratr,
na pohled ctihodný a svatý, a zdálo se, že ve dne
v noci pečuje jen o modlitbu; zachovával ustavičné mlče-
ní tak přísně, že i když se knězi zpovídal, činil tak jen
posuňky a nechtěl mluvit. Zdálo se, že je náramně zbožný
a horlivý v lásce k Bohu; neboť, když seděl mezi bratří-
mi a slyšel dobré řeči, ač ničeho nemluvil, přece se radoval
podivuhodnou vnitřní i vnější radostí.

Tak žil po mnoho let, až jednou přišel blažený František do toho kláštera, kde on byl. Když mu bratři vypra-
vovali o jeho životě, řekl jim: „Vězte, že je to ďábelské
pokušení, nechce-li se zpovídati.“ Zatím také generální
minister navštívil blaženého Františka, a když onen před
ním toho bratra vychvaloval, pravil mu světec: „Věříš
bratře, že ten bratr jest veden a klamán zloduchem?“ „To
se mi zdá divno“, pravil minister, „a neuvěřitelně o člo-
věku, jenž ukazuje tolik známek a koná tolik skutků sva-
tosti.“ Blažený František mu radil: „Zkoušej jej a řekni
mu: bratře, rozkazují tobě, aby ses zpovídal dvakrát nebo
aspoň jednou týdně.“

Avšak ten bratr položil prst na ústa, zavrtěl hlavou a
posuňky dával na jevo, že toho nikterak neučiní z lásky
k mlčení. Minister boje se pohoršiti ho, propustil ho.

Ale za několik dní ten bratr vystoupil dobrovolně ze řádu a vrátil se do světa v občanském obleku.

I stalo se, že jednoho dne šli dva druzi blaženého Františka po cestě a potkali onoho bývalého bratra ve zuboženém stavu tuláka. Bylo jim ho líto a povzdechli: „Ubožáku, kam se poděl tvůj ctíhodný a svatý život? Nechtěls ani mluvit a ukázat se mezi bratřími, a teď bloudíš světem jako hříšník, jenž na Boha zapomněl.“

On s nimi počal mluvit a neustále klel a bral jméno Boží nadarmo, jako činí lidé sesvětáčtělí; a bratří zase povzdechli: „Ubožáku, teď kleješ jako světák, a dřívěs nechtěl mluvit nejenom slov užitečných, nýbrž vůbec žádných.“

Odešli od něho a on brzo na to umřel a my jsme se velmi podivili, jak byl do písmenky správný úsudek blaženého Františka, ač ode všech ostatních bratří byl považován ten bídný člověk za svatého.

OJEDNOM MLADÍKU, JENŽ PLÁČEM CHTĚL NAKLONITI BLAŽENÉHO FRANTIŠKA, ABY HO PŘIJAL DO ŘÁDU. – V té době, kdy žádný nebyl přijat do řádu bez dovolení svatého Františka, přišel synáček jednoho šlechtice z Lukky s mnohými jinými mladíky a chtěli vstoupiti do řádu. František tehdy ležel churav v paláci biskupa assiského. Když se všichni představili blaženému Františkovi, onen šlechtic sklonil se před ním a s velikým pláčem prosil, aby byl přijat. Ale blažený František pohlédnuv naň řekl: „Ty ubohý a smyslný člověče, proč lžeš Duchu svatému a mně? Pláčeš

tělem a nikoliv duší.“ Jakmile dořekl, přihnali se na koně k paláci příbuzní toho mladíka, aby ho chytili a odvezli. On pak uslyšev řehtání ořů, vyhlédl z okna a hned sestoupil k nim a jak předvídal blažený František, vrátil se s nimi.

JAK BYLY NA VINICI JEDNOHO KNĚZE OTRHÁNY VŠECHNY HROZNY K VŮLI BLAŽENÉMU FRANTIŠKOVI. – Blažený František bydlel jsa nemocen na oči u kostela svatého Fabiána u Rietty s jedním chudičkým knězem. Tehdy tam byl přítomen papež Honorius s celým dvorem. Mnozí kardinálové a jiní vznešení kněží téměř denně navštěvovali blaženého Františka z úcty, kterou k němu chovali. Kolem toho kostelíčka byla malá vinice u domu, kdež bydlel blažený František, a skrze ni se chodilo do dveří. Tehdy byly hrozny zralé a bylo tam velmi příjemně. A tak každý, kdo tudy šel, utrhl si nějaký hrozen a vinice zůstala obraná téměř o všechny plody.

Ten kněz se pohněval a mručel: „Vinice jest sice má, ale přece jsem z ní vydělal tolik, kolik jsem potřeboval, ale letos jsem přišel o celý výdělek.“

Blažený František to zaslechl, zavolal ho a řekl: „Pane, nehněvej se už, teď už toho nepředěláme; ale důvěřuj v Pána, že k vůli mně, svému služebníku, nahradí tobě škodu. Pověz mi, kolik sudů vína jsi měl při největší sklizni?“ Kněz odpověděl: „Otče, třináct soudků.“ Dělu mu blažený František: „Nermuť se a nikomu toho nevyčítej, nýbrž důvěřuj v Pána a v moje slova, že nebudeš-li mítí z vinice dvacet soudků, dám ti je dolíti sám.“

Od té chvíle kněz mlčel a byl kliden a když bylo vino-
braní, nalisoval darem Božím dvacet soudků – o nic méně.
Kněz a všichni, kteří to viděli, divili se a pravili, že
i kdyby vinička byla plná hroznů, nenalisovalo by se nikdy
dvacet soudků.

My, kteří byli s ním, svědčíme, že co řekl vyplnilo se
vždycky do písmenky.

O RYTÍŘÍCH Z PERUGGIE, KTERÍ RUŠILI JEHO
KÁZÁNÍ. – Jednou kázal blažený František na
náměstí v Peruggii velikému zástupu. Tu vjeli na
náměstí rytíři, počali se proháněti na koních a
pořádali turnaj a tak rušili jeho kázání; a ač je věřící na-
pomínali, nepřestali.

Blažený František tedy obrátil se k nim a se spravedli-
vým hněvem jim, pravil: „Slyšte, co vám oznamuje Pán
skrze mne, sluhu svého; nic nekřičte, že jsem Assisan!“
Pokračoval: „Pán vás povýšil nad všechny sousedy a
proto tím více máte uznávati svého Tvůrce a pokořiti se
nejen jemu nýbrž i svým sousedům. Avšak vaše srdce je
nadmuto pýchou, pustošíte krajinu a mnoho lidí zabíjíte;
proto pravím vám, jest-li se brzo neobráte k Hospodinu
a neodčiníte svých hříchů a škod učiněných, pak sám
Hospodin, jenž nenechá ničeho bez pomsty, pomstí se
nad vámi, ztrestá a zahanbí vás tím, že vás pobouří a vy
povstanete proti sobě navzájem a povstáním a vnitřním
bojem utrpíte tak velikou škodu, jaké by vám nemohli
způsobiti ani všichni vaši sousedé dohromady.“

Tak blažený František nikdy nemlčel při kázáních o ne-

pravostech lidu, nýbrž káral všechny veřejně a bez bázně. Pán mu dal takovou milost, že všichni jeho posluchači jakéhokoliv stavu a povolání velmi se ho báli a ho ctili pro překypující milost Boží, již měl tolik, že kdykoliv byli od něho pokáráni, vždycky byli velmi dojati a obrátili se k Pánu nebo aspoň v srdci byli sklíčeni.

A vskutku z dopuštění Božího se stalo, že mezi rytíři a lidem za několik dní strhla se šarvátka a občané vyhostili rytíře z města. Zato rytíři s duchovními, kteří stáli na jejich straně, zpustošili pole, vinice, stromy a zahrady občanů a činili jim to nejhorší. A občané zase zpustošili všecky statky rytířů – a tak podle slov svatého Františka byli potrestáni občané i rytíři.

IAK ROZPOZNAL SKRYTÉ POKUŠENÍ JEDNOHO BRATRA. – Jeden velmi zbožný bratr, jehož blažený František miloval, byl trápen po dlouhé dny velmi těžkými pokušeními od ďábla a již již se řítíl do propasti zoufalství. Tolikrát za den byl napadán pokušeními, že už se styděl tolikrát se zpovídat, a zato se trýznil postem, bděním, pláčem a bičováním.

Z Boží vůle se stalo, že blažený František přišel do toho kláštera, a když se jednoho dne ten bratr procházel s blaženým Františkem, poznal světec skrze Ducha Svatého jeho utrpení a pokušení a vzdáliv se s ním od bratra, jenž se s nimi také procházel, řekl trpícímu: „Nejdražší bratře, nařizuji ti, aby ses už nikdy z těch ďábelských pokušení nezpovídal a jich se nebál, protože tvé duši naprosto ne-

uškodila ; dovoluji ti pomodliti se sedmkrát otčenáš, až tě zas budou trápití.“

A ten bratr se velmi zaradoval nad tím, co mu bylo řečeno, že se totiž z toho nemusí zpovídati, neboť to jej trápilo nejvíce. Nicméně však velmi se zarazil, poznav, že blažený František rozpoznal to, co bylo známo jenom kněžím, kterým se zpovídal.

A ihned byl zproštěn toho pokušení a milostí Boží a zásluhami svatého Františka stal se od té doby úplně pokojným a klidným ; světec předvídal, že se to tak stane, a proto jej tehdy zprostil zpovědi.

OTOM, CO PŘEDPOVĚDĚL O BRATRU BERNARDOVI, A JAK SE TO VŠECHNO SPLNILO. Nedlouho před smrtí připravili mu bratři chutnější pokrm a tu si vzpomněl na bratra Bernarda, jenž byl prvním bratrem, jehož měl, a řekl svým druhům : „Toto dobré jídlo dostane bratr Bernard.“

I dal jej zavolati. A když přišel, posadil se vedle lůžka svěřence a děl : „Otče, prosím tebe, požehnej mi a ukaž, že mne máš rád, protože vím, že když mi ukážeš otcovskou lásku, i Bůh a všichni bratři mne budou milovati.“

Blažený František jej nemohl viděti, protože před několika dny pozbyl zraku ; vztáhnul tedy ruku, ale vložil ji na hlavu bratra Jiljího, který klečel před tím bratrem, domnívaje se, že ji drží nad hlavou Bernardovou. Avšak ihned to poznal Duchem. svatým a děl : „To není hlava mého bratra Bernarda.“ Tu bratr Bernard sklonil se níž a blažený František položiv mu ruku na hlavu, požehnal

mu a řekl jednomu z druhů: „Piš, co já budu říkat.“ – „První bratr, jehož mi Pán dal, byl bratr Bernard, jenž první začal a velmi dokonale naplnil dokonalost svatého evangelia, rozdav chudým celé jmění; a proto, i pro mnoho jiných jeho předností jsem zavázán milovati jej více než některého jiného bratra z celého řádu. Z téže příčiny si přeji a nařizuji, jak jen mohu, aby každý generální minister jej miloval a jeho si vážil jako mne. Ministři a všichni bratři celého řádu ať ho milují jakožto mého zástupce.“

A od té doby byl bratr Bernard a ostatní bratři plni útěchy. Blažený František uznáváje velikou dokonalost bratra Bernarda, prorokoval o něm před několika bratřími: „Pravím vám, že bratru Bernardovi k jeho vyzkoušení byli dáni někteří z velikých a velmi prohnaných zloduchů, kteří mu způsobují mnoho křížů a pokušení. Avšak milosrdný Hospodin odejme před jeho smrtí od něho všechno utrpení a pokušení a jeho tělo a jeho ducha tak upokojí a potěší, že všichni bratři, kteří to uvidí, velmi se budou diviti a budou to míti za veliký zázrak a on v tom pokoji a útěše obojí části lidské přirozenosti odejde k Pánu.“

A všechno to, nikoliv bez údivu bratří, kteří to slyšeli od blaženého Františka, vyplnilo se do slovíčka. Neboť bratr Bernard byl ve smrtelné chorobě naplněn tak velikým pokojem a útěchou, že ani nechtěl ležeti a ležel-li, spočíval jen zády opřen, aby ani stín zatemnění nezastřel jeho mysl a ani spánek, ani jiné myšlenky obrazotvornosti, aby mu nebránily v rozjímání o Bohu.

A když se to někdy stávalo, vstal spěšně, otrásl se a zvolal: „Co to je? Proč mám takové myšlenky?“ Též

žádného léku nepřijal a tomu, kdo mu jej podával, pravil : „Nevyrušuj mne.“

A aby ještě volněji a klidněji umřel, vzdal se tělesných potřeb do rukou bratra lékaře řka : „Už se vůbec nebudu starati o pokrm a nápoj ; svěřuji to tobě ; dáš-li mně něco k jídlu, příjmu to, ne-li, nebudu se prositi.“

Jakmile se rozstonal, přál si, aby byl u něj neustále kněz až do smrti, a jak mu něco napadlo, co znepokojovalo jeho svědomí, ihned se vyzpovídal.

Po smrti zbělel a jeho tělo bylo jemné a zdálo se, že se usmívá. Byl krásnější než za živa a všichni více se utěšovali pohledem na zemřelého než na živého, neboť vypadal skutečně jako usmívající se světec.

JAK PŘED SMRTÍ SLÍBIL BLAŽENÉ KLÁŘE, ŽE HO UVIDÍ A JAK SE TO PO JEHO SMRTI VYPLNILO. Toho týdne, kdy blažený František umřel, paní Klára, první sazenička chudých sester u svatého Damiána v Assisi, zvláštní následovnice svatého Františka v zachovávaní evangelní dokonalosti, bojíc se, že zemře před tím než on – byliť oba stejně těžce nemocni – velmi hořce plakala a utěšena býti nemohla, domnívajíc se, že už nevidí svého jediného otce po Bohu, blaženého Františka, svého utěšitele a mistra, jenžto nejprve ji utvrdil v Boží milosti.

A proto skrze jednoho bratra oznámila to blaženému Františkovi ; on slyše to, jak ho tolik vroucně milovala, byl pohnut otcovskou láskou a úctou k ní. Avšak pozoruje, že jí nemůže vyplnit jejího přání, navštívit ji, napsal jí

a jejím sestrám psaní k útěše, kde napsal požehnání a odpuštění všech poklesků, které snad provinila proti jeho napomenutím a proti příkázáním a radám Syna Božího. A aby odložila všechn smutek a bol, řekl tomu bratru, jehož k ní poslal : „Jdi a rci sestře Kláře, aby zanechala všeho bolu a smutku, že mne nemůže viděti nyní ; avšak ať ví v pravdě toto : ona ještě před svou smrtí se sestrami mne uvidí a velmi se ze mne potěší.

I stalo se, že za krátko, ráno po té noci, co umřel blažený František, shromáždil se celý lid i duchovenstvo assiské a nesli jeho tělo s místa, kde umřel, s chvalozpěvy, slzami a chválami, mávajíce větvemi ; a z vůle Boží nesli je ke Svatému Damiánu, aby se naplnila slova, která Pán předpověděl, skrze blaženého Františka k útěše svých dcer a služebnic.

A když se zdvihla železná mříž, skrze kterou sestry poslouchávaly slovo Boží a přijímaly tělo Páně, přinesli bratří svaté tělo a na rukou je drželi před okénkem delší chvíli, až paní Klára a její sestry se s ním potěšily, ač byly zároveň naplněny bolestí a slzami, vidouce, že jsou již připraveny o útěchu a napomínání tak velikého otce.

JAK PŘEDPOVĚDĚL, ŽE JEHO TĚLO BUDE PO SMRTI UCTÍVÁNO. – Jednoho dne, když ležel nemocen v biskupství assiském, řekl mu jeden hodný bratr jako žertem : „Zač bys prodal Pánu všechny svoje hadry ? To tělo, které nyní oděno je v hadry, bude pokryto mnohými koberci a hedvábnými pokrývkami.“ Světec měl totiž čepici i šat z pytloviny.

**A blažený František odpovětl, ne sám, nýbrž Duch Svatý
skrze něj, a pravil pln vroucí lásky: „Pravdu díš, stane
se tak ke cti a chvále mého Boha.“**

HLAVA XI.

*Jak pečovala Božská Prozřetelnost
o jeho vnější potřeby.*

JAK PÁN PŘIPRAVIL OBĚD BRATRŘÍM A LÉKAŘI.
~ Když blažený František dlel v poustevně u Řeky Holubičí blíže Rietty, navštívil jej pro jeho oční neduh jednoho dne lékař.

Zdržel se tam nějakou dobu a když chtěl jít, nařídil blažený František jednomu svému druhovi: „Jděte a připravte lékaři dobrý oběd.“ Bratr děl smutně: „Otče mrzí mne to, ale jsme tak chudi, že jej teď nemůžeme pozvati k obědu.“

Blažený František pravil pohněván svým druhům: „Vy malověrní, nepřejte si, abych vám řekl něco víc!“ Lékař pak řekl blaženému Františkovi: „Právě proto, že jsou bratří chudi, s nimi poobědvám.“ Byl to velmi bohatý lékař a ač jej blažený František a druzi dříve již zvali, vždycky odmítl.

Bratří tedy připravili oběd a se studem předložili na stůl několik kousků chleba, trochu vína a zeleniny, co si přichystali pro sebe. Sotvaže zasedli k chudíčkému jídlu, zaklepal někdo na dveře domku; jeden bratr šel otevřít – a hle, přišla žena s velikým košem plným bílého chleba, ryb, račích paštiček, medu a hroznů, což poslala blaženému Františkovi jedna žena z hradu, vzdáleného asi sedm mil.

Vidouce to bratří i lékař podivili se a zaradovali velmi, poznávajíce svatost svatého Františka a připisujíce to celé jeho zásluhám; a lékař nadšeně zvolal: „Bratří moji, ani vy ani já nepoznáváme svatosti tohoto člověka, jak by si zasloužil!“

O RYBĚ, NA NÍŽ MĚL CHUT VE SVÉ NEMOCI.
~ Jindy, když těžce stonal v paláci assiského biskupa, prosili jej bratři, aby jedl. Ale on řekl: „Nemám chuti k jídlu, ale kdybych tak měl rybu, již se říká „černá“, tu bych jedl.“

A sotva dořekl, přišel člověk s košíkem, v němž byly tři velké ty ryby, chutně upravené a paštiky z raků, které svatý otec rád jídal.

To mu poslal bratr Gerrard, minister riettský. A bratři, udivení nad božskou Prozřetelností, chválili Pána, jenž opatřil svému služebníku to, čeho nebylo možno dostati v Assisi, protože byla právě zimní doba.

O JÍDLE A SUKNÍ, KTERÉ SI PŘÁL MÍTI, KDYŽ UMÍRAL. ~ Když ležel v klášteře Svaté Marie Andělské schvácen smrtelnou chorobou, jednoho dne zavolal k sobě druhy a řekl jim: „Víte, jak paní Jakuba od Sedmi Trůnů velmi miluje a ctí mne i náš řád; proto vím, že jí to bude velikou ctí a potěšením, napíši-li jí, jak se mám a požádám-li ji, aby mi poslala kus popelavé látky na rubáš a spolu též trochu toho pokrmu, který mi v Římě mnohdykrát připravila.“ Římané nazývají to „pokroutky“ a připravují je z mandlí, cukru a jiných součástí.

Ta paní byla velmi zbožnou vdovou z lepší a bohatší třídy v Římě, a pro zásluhy a kázání blaženého Františka dosáhla od Pána tak veliké milosti, že se neustále rozplývala v slzách a byla plna vroucí, sladké lásky ke Kristu jako druhá Magdalena.

Napsali tedy dopis podle přání světcova a jeden bratr odešel hledat některého bratra, který měl s ním odejít k té paní. V tom někdo zaklepal na bránu. A když bratr otrvřel, hle, vstoupila paní Jakuba celá udýchaná, a hlásila že jde navštívit blaženého Františka.

A ten bratr, jakmile ji poznal, spěchal k blaženému Františkovi a s velikou radostí mu zvěstoval, že paní Jakuba přišla z Říma se synem a s jinými navštívit jej. A tázal se: „Co máme učiniti, otče? Máme ji pustiti sem k tobě?“

Ptal se proto, že na rozkaz blaženého Františka, jenž si přál zachovati v tom klášteře velikou počestnost a uctivost, nesměla žádná žena vkročiti do uzavřené části kláštera. A svatý František děl: „To ustanovení neplatí pro tuto paní, která přišla tak věrně a zbožně z takové dálky.“

Došla tedy do cely blaženého Františka, prolívajíc hojně slzi. A podivno! Přinesla s sebou látku na rubáš popelavé barvy, a všechny ostatní věci, které byly napsány v psaní, jakoby je byla dostala.

A bratřím pravila: „Moji bratři, v duchu, když jsem se modlila slyšela jsem hlas: „Jdi navštívit otce svého, blaženého Františka, ale ihned, nezdržuj se, protože bys ho již nenalezla naživu, a vezmi s sebou látku na jeho rubáš a přípravy, abys mu mohla ustrojiti ten a ten pokrm, a též hojně vosku a kadidla.“ – Všechno to bylo napsáno ve zmíněném psaní, až na to kadidlo.

A tak též Hospodin, jenž vnuknul králům, aby šli s dary uctít jeho Syna, když se narodil, vnuknul též oné vznešené a svaté paní, aby s dárky šla uctít milovaného jeho sluhu v den jeho smrti, vlastně však jeho narození.

Potom mu připravila ten pokrm, jehož si přál, ale on pojedl jen malounko, protože slábnul a blížil se smrti.

Z vosku dala zhotoviti hodně svíček, aby po jeho smrti hořely kolem svatého těla; z látky mu ušili bratří rubáš. On sám pak rozkázal, aby mu slátali šat z pytloviny na znamení a důkaz pokory a chudoby ~ a téhož týdne, kdy přišla paní Jakuba, odešel náš přesvatý otec k Pánu.

HLAVA XII.

*O jeho lásce ke stvoření a jak
tvorové milovali ho.*

.

JAK MILOVAL ZVLÁŠTĚ PTÁČKY CHOCHOLOUŠE, PROTOŽE V NICH VIDĚL ZOBRAZENÉHO DOBRÉHO ŘEHOLNÍKA. – Blažený František jsa zcela pohřížen do lásky k Bohu, poznával dobrotu Boží nejenom ve své duši, ozdobené již všelikou dokonalostí i cností, nýbrž i v každém stvoření; a proto byl nadšen velikou a srdečnou láskou ke tvorům, zvláště k těm, na nichž poznával zobrazenou některou vlastnost Boží nebo přednost řádu.

Ze všech ptáků měl nejraději chocholouše a říkával o něm: „Bratr chocholoušek má kapuci jako řeholníci a je pokorným, protože nejraději běhá po zemi a hledá si nepatrné zrnko. A když je najde i třeba v lejnu, vytáhne si je a sezobne. Potom vzlétne a při tom přelíbezně chválí Hospodina jako hodní řeholníci, kteří pohrdajíce světem myšlenkami zalétají do nebes a úmysl jejich směřuje jen k Boží chvále. Jeho pernatý šat má barvu země a dává příklad řeholníkům, aby nenosili šatů pohodlných a barevných, nýbrž chatrných a těžé barvy jako země, protože ona je nejméně cenná mezi ostatními nerosty.“

Protože toto na těch ptácích viděl, velmi rád se na ně díval. A Bůh dopustil, aby tito přesvatí ptáčci ukázali mu v hodince jeho smrti, že opětují jeho lásku. Neboť v podvečer té soboty, kdy v noci pak umřel, přiletělo četné hejno chocholoušek na střechu domečku, kde ležel, mírně poletovali kolem dokola a sladkým šveholem chválili Hospodina.

JAK MĚL ÚMYSL PORADITI CÍSAŘI, ABY VYDAL ZVLÁŠTNÍ ZÁKON, ABY LIDÉ NA HOD BOŽÍ VÁNOČNÍ PŘILEPŠILI PTACTVU, VOLŮM OSLÍKŮM A CHUĎASŮM. – My, kteří jsme žili s blaženým Františkem a napsali tyto řádky, svědčíme, že jsme ho mnohokrát slyšeli takto mluvit: „Až budu mluvit s císařem, tu ho budu prosit a na něho naléhat, aby pro lásku k Bohu a ke mně, vydal zvláštní zákon, že žádný člověk nesmí chytat nebo zabíjet bratry chocholouše aniž jim nějak ubližovat. Mimoto, že všichni měšťanové, starostové obcí a pánové domů mají každoročně o vánocích naříditi svým poddaným, aby nasypali na cesty za město nebo za ves obilí a jiné zrní, aby bratři chocholoušci a ostatní ptáčci měli se dobře o tak veliké slavnosti Páně; a dále, z úcty k Synu Božímu, jehož v oné veliké noci položila přeblahoslavená Panna do jesliček mezi volka a oslíčka, aby každý, kdo má vola nebo osla, byl povinen na Štědrý večer založiti jim za jesle dobrého sena. A konečně, že toho dne všichni bohatí mají poskytnouti všem chudým dobrého jídla.

Blažený František měl největší úctu ze všech svátků ke slavnosti Narození Páně. Říkal: „Jakmile se nám Pán narodil, přišlo i naše spasení.“ Proto si přál, aby toho dne každý křesťan se radoval v Pánu a z lásky k němu, když on sebe dal za nás, aby všichni štědře obdarovali nejen chudé lidi, nýbrž aby přilepšili i hovádkům a ptákům.

JAK HO MILOVAL A POSLOUCHAL OHEŇ, KDYŽ SE NECHAL LÉČITI VYPALOVÁNÍM. – Blažený František odebral se do poustevny u Holubičí Řeky, aby z rozkazu ostijského Pána a generálního ministra bratra Eliáše léčil tam svoje bolavé oči. Jednou ho navštívil lékař.

Prohlédl blaženého Františka, a prohlásil, že bude třeba ohněm vypáliti hnis z jednoho bolavějšího oka zevnitř od čelisti až k obočí. Avšak blažený František nechtěl se podrobiti operaci, dokud nepřijde bratr Eliáš, jenž mu slíbil, že bude léčení přítomen; nechtěl bráti na sebe zodpovědnost, a bál se takového nebezpečného léčení a proto chtěl posečkati, až přijde generální minister a sám všechno zařídí.

Čekal na něho, ale když nepřicházel, byv velmi zaměstnán, tu se konečně podrobil lékaři sám. A když lékař vložil železný drát do ohně, aby se rozpálil, tu blažený František, chtěje dodati sobě odvahy, počal takto hovořiti k ohni: „Bratříčku můj, ohníčku, tys vznešenější a užitečnější nad ostatními tvory; buď ke mně dvorným v tuto chvíli, protože jsem tě vždycky měl a budu míti rád z lásky k Tomu, jenž tě stvořil. Též našeho Tvůrce, jenž nás stvořil prosím, aby tvoji palčivost zmírnil tak, abych ji mohl snést.“ A požehnal oheň znamením kříže.

My pak, kteří jsme byli u něho, z úcty a lásky k němu, jsme všichni odešli, jen lékař zůstal. Po operaci jsme se vrátili a on nás pokáral: „Vy bojácní a malověrní, proč jste utekli? Pravdu vám říkám: necítil jsem ani bolesti ani palčivosti, a jestli ještě není dobře vypáleno, ať lékař pálí ještě jednou.“

I lékař se velmi podívil a pravil: „Bratří, říkám vám upřímně, že bych se obával, vydrží-li tuto operaci nějaký silák, neřku-li tento nemocný, jenž je tolik sláb; ale tenhle se ani nehnul, ani vzdychnutím nedal na jevo bolest.“

Bylo totiž třeba, aby byly vypáleny všechny žilky od ušního lalůčku až po obočí; ale to nic nepomohlo. Druhý lékař zase ohnivým drátem propálil mu oba lalůčky, ale nepomohlo ani to.

A není divu, že oheň a jiní tvorové ho poslouchali a ho ctili; neboť, jak jsme to viděli, miloval je tolik, tolik se z nich radoval a jeho duch tolik s nimi cítil, že nesnesl hrubého zacházení s nimi a rozmlouval s nimi pln vnitřní a zevnější radosti tak něžně, jako s tvory rozumnými. A při tom býval často vytržen v Boha.

IAK NEUHASIL A NEDAL UHASITI OHNĚ, JENŽ HO PÁLIL DO NOHY. ~ Mezi všemi tvory nejnižšími a nerostnými velmi miloval oheň pro jeho krásu a užitečnost; a proto nedopustil, aby byl někdy uhašen dříve, než zhasl sám.

Jednou se hřál u ohně a tu, aniž toho pozoroval, vlétl mu žižlavý uhlík do lněných podvlékaček na nahé koleno. Ač ho to pálilo, neuhasil jej. Jeho druh, pozoruje, že mu chytá prádlo, běžel k němu, aby uhasil oheň; ale on mu zabránil řka: „Nejdražší bratříčku, neubližuj ohníčku!“ A nedopustil, aby byl oheň uhašen.

Tu běžel ten bratr k bratru kvardiánovi, přivedl ho ke světcí a ten proti vůli blaženého Františka uhasil oheň. ~

A též nechtěl nikdy shasnouti oheň, svítilnu nebo svíci, dokud nedohořela; tak si ohně vážil.

Také nesnesl, aby bratři pohazovali ohnivé nebo žhavé uhlíky do popele, nýbrž aby je nechali zhasnouti na zemi z úcty k Tomu, jenž stvořil oheň.

JAK UŽ NECHTĚL NOSITI JEDNU KOŽEŠINU, PROTOŽE JI NENECHAL UHOŘETI. ~ Když se postil po čtyřicet dní na hoře Alverně, tu jednoho dne jeho druh rozdělal před obědem oheň v té budce, kde se jídalo, a pak šel pro svatého Františka do jiné budky, kdež se tento modlil, maje v ruce připravenou mešní knihu, protože si přál, aby mu před obědem vždycky bylo přečteno evangelium- připadající na ten den, kdykoliv nebyl ráno na mši.

Když přicházeli k budce, kde se mělo jísti, viděli, že oheň plápolá až do stropu a že bouda hoří; jeho druh snažil se hasiti oheň, ale nestačil na to sám. Blažený František nechtěje mu pomoci, vzal z boudy jen pokrývku z kožešiny, již se v noci přikrýval a běžel pryč do lesa.

Když pak zpozorovali oheň bratři, kteří měli svoje cely opodál, přiběhli a společně uhasili oheň. Za chvíli se vrátil blažený František, zasedl k obědu a po něm oznámil svému druhovi: „Tou kožešinou se už nebudu přikrývati, protože jsem ji z lakoty urval bratru ohni, když ji chtěl ztrávit.“

OTOM, JAK VELICE MILOVAL VODU, SKÁLY, STROMY A KVĚTINY. – Po ohni miloval zvláště vodu, již si zobrazoval svatou kajícností a lítostí, skrze níž se smývají skvrny s duše, a protože první obmytí duše děje se křestní vodou. Proto, kdykoliv si myl ruce, vyhledal si takové místo, aby stékající voda nebyla pošlapána. – Když kráčel po skále, šel po ní s velikou bází a úctou z lásky k Tomu, jenž sebe nazval Skálou; a kdykoliv se modlil verš žalmu: „Na skále jsi mne povýšil“ (žalm 60, 3), dodával z veliké zbožnosti a úcty: „... pod úpatím skály jsi mne vyvýšil.“

Bratru, jenž řezal a sekal dříví na palivo, nařídil, aby nikdy neusekl celý strom, aby vždycky aspoň část jeho zůstala neporušena z lásky k Tomu, jenž nás spasil na dřevě kříže.

Podobně bratra zahradníka prosil, aby nepěstoval jen zeleninu, nýbrž na části zahrady aby nasázel květinčky pro ozdobu, aby rozkvétaly z lásky k Tomu, jenž jest nazván „květem polním a konvalínkou“ (Píseň písní 2,1).

Nařídil, aby zahradník v každé zahradě založil takový záhonek pro pěstování krásných a vonných květů, aby kvetoucí nabádaly člověka ke chvále Boží. Neboť každý tvor mluví a volá: „Bůh mne stvořil pro tebe, ó člověče!“

My, kteří jsme byli s ním, viděli jsme jeho vnitřní i zevnější radost ze všeho stvoření, takže když se dotýkal tvorů neb je pozoroval, zdálo se, že jeho duch vznáší se nad zemí v nebesích. A protože zakusil mnoho útěchy od tvorů, nedlouho před smrtí složil: „Chvály Hospodina za jeho tvory“, aby roznítil srdce posluchačů k Boží

chvále, aby Pán byl chválen od lidí ve svých tvorech.

JAK MILOVAL SLUNCE A OHEŇ NAD OSTATNÍ NEŽIVOTNÉ TVORSTVO. – Ze všech neživotných tvorů miloval zvláště slunce a oheň; a svoji lásku k nim odůvodnil takto: „Když z rána vyjde slunko, každý člověk by měl za to chváliti Boha, který je stvořil pro náš užitek, za to, že jím jsou osvěcovány za dne naše oči; večer pak, když se setmí, měl by zase každý děkovati za bratra oheň, protože jím jsou osvěcovány naše oči v noci; neboť my jsme všichni jako slepí a Pán osvěcuje těmito dvěma bratry náš zrak; a proto jsme povinni denně chváliti Stvořitele zvláště za ně i za jiné tvory, jichž denně potřebujeme.“ A sám tu povinnost denně plnil až do smrti.

Ba i když byl těžce nemocen, dal se do zpěvu Chval na Hospodina, které složil za tvory, a své druhy učil zpívat, aby tím zapomněl na svoje bolesti a trpké choroby.

A poněvadž pozoroval a říkával o slunci, že je čistší nad ostatní stvoření, že se nejvíce podobá Hospodinu a že sám Pán se nazýval „Sluncem spravedlnosti“ (Mat. 4, 2), tu přemýšleje, jaký název by měl dáti těm Chválám za tvory Boží, které složil, když jej Pán ujistil o svém království, nazval je „Zpěvem o bratru Slunci.“

To jest Chvála za tvory, kterou složil, když jej Pán ujistil o svém království.

Nejvyšší, všemohoucí, dobrý Pane,
ať k Tobě chvála, sláva a pocta vzplane a všelíké
dobrořečení.

Jen Tobě, Nejvyšší, přísluší
a žádný člověk ani jmenovati Tebe hoden není.

Buď chválen, můj Pane, s celým svým tvorstvem,
zvláště se vznešeným bratrem Sluncem,
jež činí den a světlem svým nás osvětluje,
jest jasné a září leskem velikým
a jest, Nejvyšší, obrazem Tvým.

Buď chválen, můj Pane, od sestry luny i od hvězd
krásných,
jichž jsi učinil na nebi množství světlých a jasných.
Buď chválen, můj Pane, bratrem větrem
i vzduchem, mračným jasným časem,
jímž udržuješ na živu tvory a celou zem.

Buď chválen, můj Pane, sestrou vodou,
která jest velmi užitečnou, pokornou, cennou a čistou.

Buď chválen, můj Pane, bratrem ohněm,
kterým osvětluješ noci,
jenž jest jasný, příjemný a nejsilnější mocí.

Buď chválen, můj Pane, za naši máti zemi,
která nás živí a nosí
a rodí různé plody a pestré byliny a květy.

Buď chválen, můj Pane, těmi, kdo z lásky k Tobě
odpouštějí,

a kteří nesou nemoci a bědy.
Blaze jim, trpěli to v pokoji,
budouť od Tebe, Nevyšší, korunováni.

Chvalte a dobrořečte mému Pánu, díky mu vzdá-
vejte
a v nejhlubší pokoře Jemu služte.

HLAVA XIII.

*O jeho smrti, a jak byl vesel, věda,
že se jí blíží.*

JAK ODPOVĚDĚL BRATRU ELIÁŠOVI, JENŽ MU VYTÝKAL, ŽE JE PŘÍLIŠ VESEL. – Když ležel v paláci biskupství assiského nemocen a bylo viděti, že ruka Boží více než před tím doléhá na něho, tu občané assiští, obávající se, že v noci umře a bratři pak jeho tělo odnesou jinam, usnesli se, že každou noc má se postavití kolem paláce silná stráž.

Nejsvětější otec pak, aby potěšil svoji duši, aby neumdlela přílišnou bolestí, kterou byl neustále týrán, dal si častěji za dne od svých druhů zazpívat Chvály na Hospodina; totéž činil i v noci, aby potěšil strážce, kteří venku hlídali.

Vida však bratr Eliáš, že blažený František, ač je tak vážně nemocen, stále se raduje, pokáral ho: „Nejdražší otče, jsem velmi potěšen z toho, žes při svoji nemoci tolik vesel a ukazuješ sobě i bratřím radost; zdejší občané, kteří tebe pokládají za světce, jsouce přesvědčení, že tvoje nemoc se nevyléčí a ty že umřeš, mohli by si však pomyslet, když pořád ve dne v noci slyší zpívat ty Chvály: „Jak to, že on ukazuje tolik veselosti, jsa přece blízek smrti; raději by měl na ni mysliti.“

Avšak blažený František mu odpověděl: „Pamatuješ, žes měl u Foligna vidění a pak s mi oznámil, že už nebudu žíti déle dvou let? Už před tím, než-li milostí Boha, jenž vstěpuje v srdce a vkládá do úst svým věrným všechno dobré, měl jsi to vidění, přemýšlel jsem často ve dne v noci, jak asi zemru. Ale od té chvíle, kdy jsi mi to oznámil, ještě s větší starostí jsem uvažoval o svém skončení.“
A zdůrazniv hlas, pravil velmi horlivě: „Nech mne, bratře,

na pokoji, ať se raduji při svých bolestech z Pána a z jeho chválení; protože spolupůsobením milosti Ducha Svatého jsem tak úzce sjednocen a spojen se svým Pánem, že pro jeho milosrdenství mohu docela dobře plesati v něm, Nejvyšším.“

JAK POHNUL LÉKAŘE, ABY MU ŘEKL PRAVDIVĚ, JAK DLOUHO JEŠTĚ MŮŽE BÝTI ŽIV. – V těch dnech navštívil jej v paláci lékař z Arezza, Jan Dobrý, opravdu dobrý Františkův přítel. I tázal se ho František; „Co soudíš, ty dobráčku, o mojí nemoci vodnatelnosti?“ Nechtěl jej nazvat jeho vlastním jménem (pane Dobrý) – protože nikoho, kdo se jmenoval Dobrý, tak nikdy nejmenoval z úcty k Pánu, jenž pravil: „Nikdo není dobrý, leč sám Bůh“ (Mat. 19, 17; Mar. 10, 18). Ani otcem a učitelem nikoho nejmenoval, ani v dopise, z úcty k Pánu, jenž řekl: „A otcem nenazývejte sobě nikoho na zemi . . . ani nenazývejte se učiteli . . .“ (Mat. 23, 9, 10).

Lékař odpověděl: „Dá-li Bůh, bude ti zase dobře.“ Ale blažený František naléhal dále: „Pověz mi pravdu. Co soudíš? Neboj se, milostí Boží nejsem babou, abych se smrti bál, neboť spolupůsobením Ducha Svatého jsem s Pánem tak spojen, že jsem stejně spokojen se životem i smrtí.“

Lékař mu tedy řekl: „Nuže tedy, otče, podle naší vědy, je tvoje nemoc nevyléčitelná a myslím si, že shasneš buď ke konci září nebo čtvrtého října.“

Tu blažený František – jak tak ležel na lůžku – rozepjal

pln veliké a zbožné úcty ruce k Pánu a s velikou radostí myslí i těla zvolal: „Dobře, přijď už, sestro smrti!“

IAK SI DAL ZAPĚTI PÍSEŇ, KTEROU SLOŽIL, JAK-
MILE SLYŠEL, ŽE BRZO UMŘE. – Potom jeden bratr
pravil: „Otče, tvůj život a jednání bylo a jest světlem
a zrcadlem nejenom bratřím, nýbrž i celé Církvi a
tímtéž bude i tvoje smrt; ač ona jest tvým bratřím a mno-
hým jiným příčinou smutku a bolu, tobě bude zdrojem
útěchy a nekonečné radosti, neboť po těžké práci dojdeš
nejvyššího klidu, po mnohých bolestech a zkouškách
věčného míru; po časně chudobě, kterou's miloval a do-
konale zachoval, dostaneš nesmírné bohatství a tělesnou
smrtí přejdeš do věčného života, kde budeš patřiti tváři
v tvář Pánu Bohu svému, kterého's na tomto světě mílo-
val tak vroucí láskou a touhou.“

A po těch slovech útěchy řekl mu zřejmě: „Otče, věz,
že nepošle-li ti Pán s nebe svého léku, tvoje nemoc už se
nevyléčí a život tvůj už jest velmi krátký, jak tvrdí lékaři.
Pravím ti proto, abych posílil tvého ducha, aby ses
vždycky uvnitř i zevně radoval v Pánu; aby tvoji bratři
a jiní, kteří tě přijdou navštívit, viděli, že se neustále ra-
duješ v Pánu – a aby oni, když to uvidí, i ostatní, kterým
to poví, pamatovali věčně na tvoji příkladnou smrt, tak
jako na tvůj život.“ Po těch slovech bylo patrné, že bla-
žený František, ač více než obyčejně byl zachvácen sla-
bostí, byl naplněn novou radostí, slyše, že sestra smrt je
už tak blízko, a velmi vroucně jal se chváliti Pána, řka:

„Když je to tedy vůle Páně a brzy již umru, zavolej bratra Lva a Anděla, ať mi zapějí o sestře smrti.“

A když přišli ti dva bratři a stanuli před ním plni smutku a bolesti, počali se slzami v očích zpívatí Píseň o bratru Slunci a jiných tvorech Páně, kterou světec složil. A tu on před poslední sloku té písně přidal několik veršů o sestře smrti, zpívaje:

„Buď chválen, můj Pane, sestrou naší, tělesnou smrtí,
které žádný živoucí člověk nemůž' uniknouti.

Ti, kdož zemrou ve smrtelném hříchu, na věky jsou
kleti.

Blaze těm, kdož umírají spojení s Tvou nejsvětější
vůli,

neboť druhá smrt jim nezpůsobí škody.

IAK ŽEHNAL MĚSTU ASSISI, KDYŽ BYL NESEN
DO KLÁŠTERA SVATÉ MARIE, KDEŽ PAK UMŘEL.
- Nejsvětější otec jsa již přesvědčen Duchem Svatým
i lékařskými zprávami o blízké smrti, ležel dosud ve
zmíněném paláci, a pozoruje, že se mu víc a více přitě-
žuje a síly tělesné že ho opouštějí, dal se přenést na no-
sítkách do kláštera Svaté Marie v Porciunkuli, aby do-
končil tělesný život tam, kde počal cítiti světlo a život
duchovní.

Když pak došli bratři, kteří jej nesli, k nemonici, ležící
na poloviční cestě z Assisi do Porciunkule, požádal je,
aby postavili nosítka; a poněvadž pro dlouhou a těžkou

chorobu oční již téměř oslepl, dal postavití nosítka tak, aby byl obrácen tváří k městu Assisi.

Tu pak se poněkud nazdvihl a jal se žehnatí městu takto: „Pane, jako kdysi, jak jsem přesvědčen, bývalo toto město bydlíštěm lidí nešlechtných, tak nyní vidím, že pro tvoje nesmírné milosrdenství, v čase, kdy se zalíbilo tobě, v množství milosrdenství svého ukázal jsi zde svoje smilování a pro svojí dobrotu jsi je vyvolil za bydlíště těch, kteří tebe mají v pravdě poznati a tvému svatému jménu vzdávati chválu a vysílati vůni dobré pověsti, svatého života, nejpravdivějšího učení a evangelní dokonalosti mezi celý lid křesťanský. Prosím tě, Pane Ježíši Kriste, Otče milosrdenství, nehleď na náš nevděk, nýbrž rozpoměň se na svojí prevelikou lásku, kterou jsi ukázal v tomto městě, aby tam bydleli všickni ti, kdož tě opravdu poznají a budou chvaliti tvoje požehnané a přeslavné jméno na věky věkův. Amen.“

Po těch slovech byl nesen dále do kláštera Svaté Marie, kde dokončiv čtyřicátýpátý rok věku svého a dvacátý rok dokonalého pokání, odešel léta Páně tisícího dvoustého dvacátého šestého, čtvrtého října, k Pánu Ježíši Kristu, kterého miloval celým srdcem, celou duší, všemi silami, nejhoroucnější touhou a nejmocnější láskou, nejdokonalěji ho následuje, nejrychleji za ním spěchaje, až konečně dostíhl Toho, jenž s Otcem a Duchem svatým žije a králuje na věky věkův.

A m e n .

Končí Zrcadlo dokonalosti stavu bratra Menšího, totiž blaženého Františka, v němž možno dostatečně viděti dokonalost jeho povolání i slibů. Veškerá sláva, veškerá chvála buď Bohu Otci i Synu i Duchu svatému. Čest a dík přeslavné Paně Marii a jeho svaté mučedníci Kuneře, čest a sláva přeblaženému jeho sluhovi Františkovi. Amen.

***Psáno v přesvatém klášteře Svaté Marie Porciunkulské
a dokončeno 11. máje, léta Páně 1228.***

Duše Chudáčka Božího

LEGENDA TŘÍ DRUHŮ

A

ZRCADLO DOKONALOSTI

SV. FRANTIŠKA Z ASSISI

Z latiny s pomocí Boží přeložil

P. LEANDER BREJCHA

Františkán

Upravil

NAVRÁTIL FRANTIŠEK

Vytiskla a vydala

HUMANA

tiskařská a nakladatelská společnost

v Letovicích.

1926